

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINDA
ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLERİN
KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER**

Ali AĞIRKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Doç. Dr. İsa KORKMAZ

KONYA – 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ali AĞIRKAYA

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın hazırlanmasında hiç tüklenmeyen sabrı ve manevi desteğinden dolayı biricik eŐime, tezin yazım aŐamasında vakit ayıramadığım çocuklarım İlker ve İlkay'a, yorulduğum anlarda hep yanımda olan dostlarıma, tezin her safhasında yapıcı eleŐtirileriyle yol gösteren değerli hocam Doç. Dr İsa KORKMAZ'a, okurken kendime örnek aldığım ve daima beni okumam için teşvik eden Pursaklar İlçe kaymakamı Ahmet CENGİZ'e, araŐtırmamda yaptığım anketlerin uygulanmasında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen Kulu İlçe Milli Eğitim Müdürü Servet ALTUNTAŐ'a, ankete katılarak tezin tamamlanmasında yardımcı olan eğitimcilere, mesai arkadaşlarıma, öğretmenlerime ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Ali AğIRKAYA

KONYA – 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	ALİ AĞIRKAYA		
	Numarası	035214021011		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim / Sınıf Öğretmenliği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. İsa KORKMAZ		
	Tezin Adı	TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINDA ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER		

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'nin genelinde uygulanmakta olan taşımali ilköğretim uygulamasında Kulu İlçesindeki taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler ve taşımali öğrencilerin karşılaştıkları güçlükleri belirlemek ve elde edilen bulguları analiz edip yorumlayarak, çözüm önerilerinde bulunmaktır.

Araştırmanın evrenini 2009 – 2010 eğitim-öğretim yılında Konya ili Kulu İlçesindeki taşıma merkezi ilköğretim okullarındaki öğretmen ve bu okullardaki taşımali öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırma analiz teknikleri yönünden “Nicel” bir çalışmadır.

Verilerin analizinde öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre karşılaşılan güçlüklerin genel olarak; okulların mevcut kapasitesiyle ilgili olduğu, şoförlerin davranışlarının öğrencileri olumsuz yönde etkilediği, servislerde öğrencileri mağdur edildiği, öğrencilerin bireysel şikâyetlerine rağmen servislerde ve yemeklerde yaşanan güçlükler için somut adımların atılmadığı, taşımali öğrencilerin; eğitim, kültür seviyesi, okula uyum süreçleri ve merkez okula yüklediği sorumlulukların fazla olması öğretmenlerin uygulamadan olumsuz yönde etkilenmesine neden olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Taşımali İlköğretim Eğitimi, Karşılaşılan Problemler, Öğrenciler ve Öğretmenler

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	ALİ AĞIRKAYA		
	Numarası	035214021011		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim / Sınıf Öğretmenliği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐	
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. İsa KORKMAZ		
Tezin Adı	TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMASINDA ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER			

ABSTRACT

The objective of this study is to determine the difficulties that students and teachers who employed mobile primary education center schools in Kulu district encountered problems in mobile primary education that is applied in general of Turkey and to propose resolution suggestions through analyzing and commenting obtained findings.

The universe of the study is students and teachers who employed mobile primary education center schools in Kulu district, Konya Province in 2009 – 2010 education-teaching year.

Regarding analyze techniques, the research is a “quantitative” study.

While analyzing the data, frequency and percentages have been calculated to determine the view of teachers and students.

In accordance with the findings of the research, the encountered problems are generally determined as follows; problems about present capacity of the students, the behaviors of drivers affects the students negatively, the students are aggrieved in the services, although individual complaints of the students there is no any concrete resolution steps to resolve living difficulties in services and meals, the education and culture level of mobile education students, their adaptation process, high responsibilities that are loaded to center school causes negatively affection of teachers.

Key Words: Mobile primary education, encountered problems, students and teachers.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	viii

BÖLÜM I

Giriş	1
1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	2
1.2. Alt Problemler	2
1.3. Araştırmanın Amacı	2
1.4. Araştırmanın Önemi.....	2
1.5. Varsayımlar	3
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.7. Araştırmada Kullanılan Tanımlar	5
1.8. Araştırmada Kullanılan Kısaltmalar	5

BÖLÜM II

Kuramsal Temeller ve İlgili Literatür.....	6
2.1. Türkiye'de Eğitim.....	6
2.2. Osmanlı'da Eğitim (İlköğretim)	6
2.3. Cumhuriyet Döneminde İlköğretim	8
2.4. Türkiye'de Zorunlu Eğitim Süresini Artırma Çalışmaları.....	9
2.4.1. İlgili Yasa Değişikliği ve 4306 Sayılı Kanun.....	14
2.5. Türkiye'de Eğitim Hakkı.....	16
2.6. Türkiye'de İlköğretimin Amaçları	18
2.7. Taşınmalı Eğitim.....	19
2.8. Dünyada Taşınmalı Eğitim Uygulamaları	19
2.9. Türkiye'de Taşınmalı İlköğretime Geçilmesinin Nedenleri.....	22
2.9.1. Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Sağlanması.....	23
2.9.2. İç Göçler.....	23
2.9.3. Yerleşim Birimlerinin Dağılık Olması	24
2.9.4. Yasal Yükümlülükler	24
2.9.5. Birleştirilmiş Sınıflar Uygulaması.....	25
2.10. Taşınmalı İlköğretimden Beklenen Faydalar.....	25
2.10.1. Eğitim Öğretim Açısından Beklenen Faydalar	25
2.10.2. Ekonomik Açıdan Sağlanması Beklenen Faydalar	25
2.11. Taşınmalı İlköğretim İçin Yapılması Gereken Çalışmalar	26
2.11.1. Eğitim Haritasının Hazırlanması	26
2.11.2. Öğrencinin Taşınacağı Merkezlerin Belirlenmesi	26
2.11.3. Merkez Eğitim Bölgesinin (Merkez Okul) Belirlenmesi	27
2.12. Taşınmalı İlköğretimde Gruplaşma ve Okul Seçimi	27
2.12.1. Taşıma Merkezi İlköğretim Okulunun Seçiminde Aranan Şartlar	27
2.12.2. Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminde Aranan Şartlar.....	28
2.13. Türkiye'de Taşınmalı İlköğretim Uygulaması.....	29

2.14. Taşımalı İlköğretim Uygulamasının İlk Sonuçları.....	29
2.14.1. Uygulamanın Eğitim Öğretim Yönünden Değerlendirilmesi	30
2.14.2. Uygulamanın Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi	30
2.15. Taşımalı İlköğretim Uygulamasındaki Olumlu Gelişmeler.....	31
2.15.1. Eğitim-Öğretim Yönünden Gelişmeler	31
2.15.2. Sosyal ve Kültürel Yönden Gelişmeler.....	32
2.15.3. Ekonomik Yönden Gelişmeler.....	32
2.16. Geçmişten, Günümüze Taşımalı ilköğretim Uygulamasında Sayısal Gelişmeler	33
2.17. Kulu İlçesinde Taşımalı İlköğretim Uygulaması	34
2.17.1 Kulu İlçesinde Taşımalı İlköğretim Uygulaması Seminerleri.....	36
2.18. Taşımalı İlköğretim Uygulamasında Denetim ve Yasal Sorumluluklar	37
2.18.1. Planlama Komisyonunun Sorumlulukları	37
2.18.2. Merkez Okul Müdürünün Sorumlulukları	37
2.18.3. Taşıma İşinde kullanılacak Taşıtların Özellikleri.....	38
2.18.4. Taşıtların Sürücülerinde Bulunması Gereken Özellikler	39
2.18.5. Cezai ve Hukuki Hükümler.....	40
2.19. İlgili Araştırmalar	41

BÖLÜM III

3.1. Araştırmanın Modeli	52
3.2. Evren ve Örneklem	52
3.3. Veri Toplama Aracı.....	52
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	53
3.5. Kullanılan İstatistiksel Teknikler.....	54

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorumlar	55
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	55
4.1.1 Merkez okuldan kaynaklanan güçlükler	55
4.1.2 Arkadaşlıkla ilişkilerinden kaynaklanan güçlükler	57
4.1.3 Servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler	58
4.1.4 Servis aracından kaynaklanan güçlükler	58
4.1.5 Beslenmeden kaynaklanan güçlükler	60
4.1.6 Çevreden kaynaklanan güçlükler	61
4.1.7 Taşıma hizmetlerinden kaynaklanan güçlükler.....	62
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	64
4.2.1. Yemekten Kaynaklanan Güçlükler.....	64
4.2.2. Rehberlikten Kaynaklanan Güçlükler	65
4.2.3. Diğer Öğrencilerden Kaynaklanan Güçlükler	65
4.2.4. Servisten Kaynaklanan Güçlükler	66
4.2.5. Dersten Kaynaklanan Güçlükler.....	66
4.2.6. Çevreden Kaynaklanan Güçlükler	67
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	68
4.3.1. Okuldaki fiziksel şartlar ve taşımalı öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükler	68
4.3.2. Servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler	69
4.3.3. Nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükler.....	70

4.3.4. Taşımalı öğrencilerin sınıfa uyumlarından kaynaklanan güçlükler	72
4.3.5. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Açık Uçlu Sorular	74
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar	82
4.4.1. Öğrencilerin Uyumlarından Kaynaklanan Güçlükler.....	82
4.4.2. Servisten Kaynaklanan Güçlükler	83
4.4.3. Öğrencilerin Ders İçi Faaliyetlerinden Kaynaklanan Güçlükler	84
4.4.4. Yemekten Kaynaklanan Güçlükler	85
4.4.5. Öğle Arası Yaşanan Güçlükler	86
4.4.6. Çevreden Kaynaklanan Güçlükler	86
4.4.7. Taşıma Merkezi Okuldan Kaynaklanan Güçlükler.....	87
4.4.8. Velilerden Kaynaklanan Güçlükler.....	87

BÖLÜM V

Tartışma	88
-----------------------	-----------

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler.....	92
Öneriler	95
Kaynakça.....	97
Ekler	102
Ek- 1: Öğrenci Anketi	103
Ek- 2: Öğretmen Anketi	105
Ek- 3: Kulu İlçe Haritası	108
Ek- 4: Taşımalı İlköğretim Yönergesi	109
Ek- 5: Taşımalı İlköğretim Yönetmeliği	118
Ek- 6: Servis Aracı ve Sürücü Kontrol Tutanağı.....	127
Ek- 7: Öğrenci Taşınması Takip Çizelgesi.....	128
Ek- 8: Günlük Servis Takip Çizelgesi.....	129
Özgeçmiş	130

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: 1993 yılında Dünyada ve Türkiye’de Zorunlu Eğitim Süreleri	12
Tablo-2: 1998 Yılında Yapımı Devam Eden Bina ve Derslik Sayı ve Kapasiteleri	13
Tablo-3: Yıllara göre Taşımali İlköğretim Uygulaması	35
Tablo-4: Taşıma Merkezi Okulların Öğrenci Sayısı ve Taşımali Öğrencilerin Dağılımı	35
Tablo-5: Kulu İlçesinde Taşımali Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı	35
Tablo-6: Kulu İlçesinde Taşımali Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı	36
Tablo-7: Taşıma Kapsamına Alınan Yerleşim Yerlerinin Merkeze Uzaklıkları	53
Tablo-8: Anket Dönüş Oranları	54
Tablo-9: Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Bazında Dağılımı	56
Tablo-10: Ankete Merkez okuldan kaynaklanan güçlükler	57
Tablo-11: Arkadaşlıktan ilişkilerinden kaynaklanan güçlükler	58
Tablo-12: Servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler	58
Tablo-13: Servis aracından kaynaklanan güçlükler	59
Tablo-14: Beslenmeden kaynaklanan güçlükler	60
Tablo-15: Çevreden kaynaklanan güçlükler	61
Tablo-16: Taşıma hizmetlerinden kaynaklanan güçlükler	62
Tablo-17: Fiziksel şartlar ve taşımali öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükler	68
Tablo-18: Servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler	69
Tablo-19: Nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükler	70
Tablo-20: Taşımali öğrencilerin sınıfa uyumlarından kaynaklanan güçlükler	72
Tablo-21: Taşımali öğrenciler problem durumu	74
Tablo-22: Taşımali öğrenciler okulu benimsemesi	75
Tablo-23: Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizlikleri	75
Tablo-24: Taşımali öğrencilerin eğitilmişlik durumları	76
Tablo-25: Veli toplantılarında taşımali öğrenci velileriyle sorunlar	77
Tablo-26: Taşımali bir okulda nöbet görevi yapmanın zorlukları	77
Tablo-27: Taşımali öğrencilerin yemek saatlerindeki problemler	78
Tablo-28: Taşıma merkezinin tayine etkisi	78
Tablo-29: Taşımali ilköğretim kaçınıcı sınıftan başlamalı	80
Tablo-30: Taşımali öğrencilerle merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılığı	80

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ali
	Numarası	Ağırkaya
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim/Sınıf Öğretmenliği
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. İsa Korkmaz
Tezin Adı	Taşınmalı Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan **Taşınmalı Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler** başlıklı bu çalışma 02/07/2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı
Doç. Dr. İsa KORKMAZ

Prof. Dr. Ahmet SABAN

Yrd. Doç. Dr. Şule BAYRAKTAR

Danışman ve Üyeler
Danışman

Üye

Üye

İmza

İ. Korkmaz
A. Saban
S. Bayraktar

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim; bireyin ve toplumun gelişmesini sağlayan, ekonomik kalkınmayı destekleyen, kültürel değerleri koruyup geliştirerek gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan ertelenemez ve vazgeçilemez çok önemli bir süreçtir. Bunun içindir ki, bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin kendisini nasıl tanımladığının ve kendisine nasıl bir gelecek hazırladığının en önemli göstergesidir (Bulutoğlu, 1988: Akt. Karaarslan, 2005; s.36). İnsanın ve insanlığın var olduğu her yerde eğitim ve öğretim olacaktır. Teknoloji sayesinde bütün ülkeler hakkında bilgileri anında öğrenebildiğimiz dünyamız artık her konuda olduğu gibi eğitim konusunda da bir biriyle yarışır hale gelmiştir. Bugün dünyada söz sahibi olan ülkeler eğitim alanına yapılan yatırımlar için asla yeterli kelimesini kullanmıyor ve her fırsatta zorunlu eğitim sürelerini artırarak daha fazla eğitilmiş bir toplum oluşturmaya çalışıyorlar. Ülkemizde zorunlu eğitim süresinin artırılması için birçok çalışma yapılmış, bu konuda alınan tüm kararlar ancak yıllar sonra hayata geçirilebilmiştir. Ülkemizde yıllarca savunma sanayine aktarılan bütçeler daha yeni yeni eğitime ayrılmış, okullaşma ve teknolojik alt yapı hizmetlerindeki eksiklikleri kapatmak için ciddi çalışmalar yapılmıştır. Bugün Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde en doğuda ki köyden en batıda köye kadar okullarımız son teknolojiyle donatılmış, tamamına internet erişim hizmeti verilmiştir. Bugün bünyesinde bilişim sınıfları olmayan okul sayısı parmakla sayılacak kadar az kalmıştır.

Dünyada eğitim hizmetinin sağlıklı bir şekilde verilmesi adına birçok uygulama yapılmaktadır. Bu uygulamalardan biride taşınmalı eğitim uygulamasıdır. Türkiye’de taşınmalı ilköğretim uygulamasına, zorunlu eğitimin önündeki engelleri aşmak amacıyla başlanmıştır. Taşınmalı ilköğretim, eğitim öğretimde birliğin sağlanması, anayasada ifadesini bulan eğitim öğretim hakkının korunması, özellikle kız çocuklarının ilköğretimin ikinci kademesi olan 6. , 7. ve 8. sınıflarına gitme imkânına kavuşmaları ve eğitimde adaletin sağlanması açısından ciddi bir önem taşımaktadır.

Türkiye’de taşınmalı eğitim uygulamasıyla; ilköğretimin tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması, çeşitli nedenlerle okulu kapanan, öğretmeni ya da yeterli derslik,

ders araç-gereci bulunmayan yerleşim alanlarına kolaylıkla eğitim hizmeti sunulabilmesi amaçlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi

Taşıma merkezi kabul edilen ilköğretim okullarında araştırmanın anket formunda yer alan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?

1.2. Alt Problemler

1. Taşımali ilköğretim uygulamasında öğrenciler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?

2. Taşımali ilköğretim uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

3. Taşımali ilköğretim uygulamasında öğretmenler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?

4. Taşımali ilköğretim uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Konya ili Kulu ilçesinde taşıma merkezi ilköğretim okullarının Taşımali İlköğretim Uygulamasının 2009 – 2010 eğitim öğretim yılı bazında anket formunda yer alan sorunlara göre öğretmen ve öğrenci görüşlerine dayanılarak değerlendirmek gerekli durumlarda önerilerde bulunmaktır.

Ayrıca bu konuda ileride yapılacak çalışmalara katkıda bulunmaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüzde uygulanmakta olan taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilerin; taşınma ve yemek ihtiyaçları devlet tarafından karşılanmakta, bu şekilde öğrencilere eğitim – öğretim sürecinde hiçbir ek mali külfet getirilmemesi amaçlanmaktadır. Bu durum taşımali ilköğretim uygulamasının eğitim ve ekonomik boyutlarıyla da takip edilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışma, zorunlu eğitim süresinin 8 yıla çıkarılmasıyla beraber kapsamı her geçen gün artan, eğitimde; kalitenin artırılması, fırsat eşitliği ilkesinin sağlanması ve birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan ilkokullardaki öğrencilerin müstakil sınıflı ilköğretim uygulaması kapsamına alınması amacıyla yaygınlaşan taşımali ilköğretim uygulamasında, karşılaşılan güçlükler ve bu güçlükleri giderilmesine yönelik olarak öğrenci ve öğretmen görüşlerinden yararlanmak açısından önemlidir.

Sonuç olarak; Taşımali ilköğretim Uygulaması, Türk Milli Eğitim Sisteminin tüm hedef ve politikalarının uygulanmasına hizmet etmekte ve özellikle kız çocuklarının okuma imkânına kavuşması yönünden büyük bir önem taşımaktadır.

Bunun için araştırmanın bulgularının, bundan sonra yapılacak olan Taşımali İlköğretim Uygulaması araştırmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve sonuçta elde edilecek bulguların işlenmesinde şu varsayımlardan hareket edilecektir.

1- Araştırmada veri toplamada anket kullanılması doğrudur.

2- Ankete öğretmen ve öğrenciler cevaplarını samimi ve doğru bir şekilde ifade etmişlerdir.

3- Anket soruları taşımali ilköğretimde karşılaşılan belli başlı güçlükleri ölçer niteliktedir ve bu araştırma için gerekli verileri sağlayacağı varsayılmıştır.

4- Kontrol edilemeyen değişkenler, araştırma sonuçlarını etkilememiştir.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

1- Konya ili Kulu ilçesinde 2009 – 2010 öğretim yılında taşıma merkezi olan ilköğretim okulları ile sınırlıdır.

2- Taşımali eğitim uygulamasındaki öğretmen ve öğrencilerin karşılaştıkları

güçlüklerle sınırlandırılmıştır.

3- Taşıma kapsamında bulunan öğrenciler ve taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.

1.7. Araştırmada Kullanılan Tanımlar

Araştırmada kullanılan bazı temel kavramlar aşağıda tanımlanmıştır.

Taşımali İlköğretim: ilköğretim okulu bulunmayanlar veya eğitim öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak eğitim-öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamayı,

Taşıma Merkezi Okul: Çevresindeki yerleşim birimlerine göre taşınan öğrencilerin öğrenim göreceği, kütüphane, yemekhane, revir, spor salonu ve öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilecekleri mekânlar yönünden eksiksiz ve gerekli araç-gereçler bulunan ilköğretim okullarını,

Taşımali Öğrenci: Bulunduğu yerleşim yerinde yetersiz eğitim şartlarından dolayı merkez olarak belirlenen okullara bir araç vasıtasıyla her gün taşınan öğrenciyi,

İfade eder (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; ss.1-2).

1.8. Araştırmada Kullanılan Kısaltmalar

APK	: Araştırma Planlama Kurulu
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
Md.	: Madde
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
M. Dergisi	: Milli Eğitim Dergisi
MEBR	: Milli Eğitim Bütçe Raporu
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
PTT	: Posta Telefon Telgraf
PIO	: Pansiyonlu İlköğretim Okulu
R.G.	: Resmi Gazete
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
T.D.	: Tebliğler Dergisi
YİBO	: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
EARGED	: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Türkiye'de Eğitim

Eğitimin tarihsel ve sosyal kökenleri araştırıldığında, 2500 yıllık insanlık tarihinin başlangıcından bu yana insanoğlunun – temel - "eğitim"le ilgilendiği, Aristokratlara savaş becerilerinin, köylülere de toprağı işleme ve tehlikelerden korunma yollarının öğretildiği görülür. Sonraki yıllarda ise, Atina şehir devletinde eğitimin askeri niteliğı giderek azalmaya başlar. Çocuklara okuma-yazma, şiir ezberleme, şarkı söyleme, lir çalma, aritmetik ve fiziksel beceriler öğretilir ve eğitim “devlet görevi” olarak ele alınır. Bu görüşten hareketle Sofistler, eğitimin tüm halka yaygınlaştırılması gerektiğini söyler (Erden, 2001; ss. 137–144).

Avrupa’da Endüstri Döneminde (XIX. Yüzyıl) başlayan eğitimi, ilköğretimi toplumsal düzeyde yaygınlaştırma çabaları Osmanlı’da, 1826 yılında, II. Mahmut döneminde yayınlanan bir fermanla başlar. Sonra 1913 yılında çıkarılan “İlköğretim İçin Geçici Kanun”un birinci maddesiyle “İlköğretimin zorunlu ve devlet okullarında ücretsiz sunulmasını öngörülür. Cumhuriyetin ilanından sonra da, ilkokulların parasız ve zorunlu olması konusu yeniden gündeme getirilir ve ilköğretimin 7–14 yaş çocukları için “parasız ve zorunlu” olduğu ifadesi 1924 Anayasasınının 87. maddesinde yer alır (Akyüz, 2001: Akt. Toprakçı, 2006; s.2). Dolayısıyla eğitim, temel bir insan hakkı olmaktadır. Bu nedenle çağdaş anayasalar, yurttaşa eğitim sağlamayı devletin 'başta gelen ödevi' saymaktadır. Bu ilkeyi son iki Türkiye anayasası da benimsemiştir. 1961 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 'Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama devletin başta gelen ödevidir.' (m.50) derken, onun yerini alan 1982 Anayasası da 'Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.' (m.42) hükmünü getirmiştir (Altunya, 2003; s. 38).

2.2. Osmanlı’da Eğitim (İlköğretim)

Selçuklularda olduğu gibi Osmanlılardaki eğitimin ilk basamağı olan sıbyan mekteplerinde her ne kadar dini eğitimin yanında günlük yaşayışın gerektirdiğı bilgilere yer veriliyorsa da dünyevi ihtiyaçlarını ön plana alan insan yetiştirme amacı

güdülmemiştir (Erdem, 2005; s. 1).

1820'li yılların ortalarında II. Mahmut'un yayınlandığı Tanzimat Fermanında işyerlerine yeterli öğrenim görmemiş çocukların alınmayacağı, çıraklık yapmakta olanların da çalıştıkları yerlerden okullara devamlarının sağlanacağı vurgulanmıştır. Fakat hiçbir ciddi teşkilatlanma, eğitim araç ve gereçlerinin finansmanı ve öğretmeninin yetiştirilmesi düşünülmendiğinden emir sadece kâğıt üzerinde kalmıştır (Erdem, 2005; s. 3). 1824'te II. Mahmut'un fermanıyla İstanbul'daki sıbyan okulları için konulan "Müslüman çocuklarının okula devam etme" zorunluluğu taşradaki sıbyan okullarına da yayılmak istenmiş ise de başarı sağlanamamıştır (Başaran, 1993; s. 76). Bu uygulamanın ardından ilköğretimde birçok yeniliğe imza atılan Tanzimat Dönemi uygulamaları gelmektedir. Bunlardan ilki 1847 talimatıdır. Talimat, Sıbyan Mekteplerinin süresini 4 yıl olarak belirlemiş; ondan sonra çocukların 2 yıl süreli olan ve yeni açılmakta olana Rüştüye (ortaokul) mekteplerine girmesini de zorunlu tutmuş böylece Türk Eğitim Sistemine ilk kez 6 yıllık bir zorunlu ilköğretim şartı getirilmiş (Türkeli, Parabakan, Şölen, Albayrak, Gülcan, 2003; ss.5-7) daha sonra Abdülaziz padişah olmuş ve 1876-1878'lerde bu dönem kapanmıştır (<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/144/akyuz.htm>, 2009).

Milli Eğitim Bakanlığı, Osmanlı İmparatorluğu döneminde 17 Mart 1857 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti adıyla kurulmuştur ve Meclis-i Vükelay'a (Bakanlar Kurulu'na) dahil bir nazır (bakan) tarafından yönetilmiştir. Bu, bakanlık düzeyinde ilk eğitim örgütüdür. İlk Maarif Nazırı Abdurrahman Sami Paşa (1857–1861) ve ilk müsteşar da Hayrullah Efendi'dir (Türkeli vd., 2003; s.23).

Türkiye eğitim sisteminin temelini oluşturan İlköğretimle ilgili temel anlayış 15 Temmuz 1921 yılında Ankara'da toplanan Maarif Kongresi'nde şekillenmiştir. Kongrede Mustafa Kemal Atatürk gelecekte kurulacak Türkiye Cumhuriyeti Devletinin "Milli Maarifini" kurması gereği üzerinde durmuş ve öğretmenleri "Gelecekteki kurtuluşumuzun saygıdeğer öncüleri" olarak nitelendirmiştir, yaptığı açılış konuşmasında "Hiçbir yerden etkilenmeyecek milli ve tarihi özelliklerimize uygun bir kültür" aradığını belirtmiştir (Akyüz, 2007; s.321).

2.3. Cumhuriyet Döneminde İlköğretim

Cumhuriyet dönemi diğer tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da ilklerin ve yeniliklerin olduğu bir dönem olmuştur. Eğitim alanında yapılan yenilikler öncelikle ilköğretim kademesindedir veya ilköğretim kademesini diğer kademelere göre daha fazla etkilemiştir (Erdem, 2005; s.7).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun (29 Ekim 1923) hemen ardından, milli kültürü güçlendirmek ve milli birliği sağlamak amacıyla, 3 Mart 1924 tarihinde eğitimde birliği öngören 430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilmiş, bu Kanun ile Türkiye'deki tüm eğitim kurumları Maarif Vekâletine (Milli Eğitim Bakanlığına) bağlanmıştır (Akyüz, 2007; s.327).

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitim alanında yapılan yenilikler, ileriye görebilen lider Atatürk'ün eğitimimize gerçekçi açıdan bakması, sorunları doğru tespit edip çözüm önerilerini uygulamaya geçirmesinden başka bir şey değildir. Atatürk'e göre eğitimin sorunları ve çözüm önerileri şunlardır:

- 1) Eğitim öğretim yöntemleri uygun değildir, çağdaş olmalıdır.
- 2) Eğitimimiz milli değildir, milli olmalıdır.
- 3) Eğitimimiz bilimsel değildir, bilimsel bulgulara dayanmalıdır.
- 4) İstikrarlı bir eğitim politikası yoktur, bir eğitim politikası en kısa zamanda oluşturulmalıdır.
- 5) Eğitimin ciddi bir amacı yoktur, eğitimin temel amaçları olmalıdır (Akyüz, 2007; ss.336–338).

Cumhuriyetin altı temel ilkesinden biri, Halkçılık idi. Bu ilkeye göre ülke, kaynaşmış, sınıfsız ve imtiyazsız bir kitleden oluşuyordu. Bu kitle, gerçek, öz ve saf Türklerden oluşan bir halktı ve cumhuriyet bu kitlenin, yani Türk köylüsünün sırtında yükselecekti. Nitekim böylesi bir bakış açısı altında cumhuriyeti kuran askerî ve sivil bürokrasi, ilköğretimi parasız, kitlesel ve zorunlu hale getirerek eğitimde toplumsal eşitlik ilkesini kabul etmiştir. Bu çerçevede öncelikle temel eğitim

etkinliklerinin halka ulaştırılması ve yaygınlaştırılması amaçlanmış, yurttaşlık eğitimiyle çocuk ve gençlerin rejime uygun biçimde yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Eşitliğe verilen önem, "Genellik ve Eşitlik" ilkesinin Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri'nde ilk sıraya konulmasıyla da gösterilmiştir (İnal, 2008; s.150).

Atatürk inkılâplarının ilk dönemi olarak adlandırılabilen 1923–1930 arası yıllarda gerçekleştirilen inkılâplar, tümüyle radikal özelliğe sahiptir. Bu dönemde rejim, asıl kimliğini tespit ve tayin etmiştir. İnkılâpların ikinci dönemi olan 1930–1938 arası yıllarda, ilk döneminde yapılanların tamamlanmasında ve olgunlaştırılmasına çalışılmıştır. Yapılan uygulamaların temel yaklaşım tarzı ise, dinden uzaklaştırma ve batılılaştırmadır. Diğer bir ifade ile modernleşme ve çağdaşlaşmadır. Yeni kültürün alt yapısı da bu hedefler paralelinde oluşturulmuş ve eğitim yoluyla bu kültürün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına çalışılmıştır (Akar, 1996; s.214).

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye’de okullaşma oranlarında artış sağlanmaya çalışılmış ancak eğitimin temeli olan ilköğretimlerin yapı, donatım, ödenek, aylık giderleri bütünüyle il bütçelerine bırakılmış, buna karşılık Bakanlık da orta ve yüksek öğretimin masraflarını genel bütçeden ayrılan ödenekle üstlenmiştir. Bakanlığın bir başka tespitine göre, ilköğretim düzeyinde okullaşma; arzu edilenin aksine, gelir durumu iyi illerde ileri, yoksul illerde ise büsbütün yetersizdir. Batı, Kuzey bölgeleri ile Konya ve Adana illerinde eğitimin hızla geliştiği gözlenirken, Erzurum ile bu ilin doğusunda ve güneyinde kalan illerde durum çok kötüdür. Okul ve öğretmen yetersizliği nedeniyle zorunlu ilköğretimin uygulanması mümkün olamamaktadır (Sakaoğlu, 1993; ss.39–43).

2.4. Türkiye’de Zorunlu Eğitim Süresini Artırma Çalışmaları

Her ülke temel eğitim süresini farklı tanımlayabilmekte, bu sürenin tamamını veya bir bölümünü zorunlu eğitim kapsamına alabilmektedir. Türkiye’de ise temel eğitim denildiği zaman, bütün vatandaşların belli bir zaman diliminde almaları gereken zorunlu öğrenim anlaşılmakta, zorunlu eğitim denildiği zaman 7–14 yaş arasındaki tüm nüfusun belli bir düzeyde eğitim görmesi anlaşılmaktadır (Yeşilyurt, Orak, Tozlu, Uçak ve Sezer, 2005; s.197).

Cumhuriyetin başlangıç yıllarında, cumhuriyetin gerektirdiği doğrultuda insan yetiştirme hedefi ön plana çıkmış, eğitimin bilime ve laik anlayışa dayanması temel alınmıştır. Bu bağlamda, ilköğretimin 5 yıl olması, karma eğitim yapılması ve 1924 Anayasası (Madde: 87) ile de zorunlu ve devlet okullarında parasız olması kabul edilmiştir. Zorunlu eğitim süresi 5 yıl olarak öngörülmesine karşın, 1939 yılına kadar köylerdeki eğitim 3 yıl olarak sürdürülmüştür. (Türkeli vd., 2003; ss.8-9). 1939 yılında toplanan I. Eğitim Şurası'nda tüm köy okulları 5 yıla çıkarılmıştır (Eurybase, 2007; s.3).

1960'lı yılların başında, planlı kalkınma politikalarıyla yeni bir döneme giren Türkiye, yeni kabul ettiği İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda ilköğretimin zorunlu ve devlet okullarında parasız olması hükmüne yer vermiş ve zorunlu eğitim süresini 5 yıl olarak belirlemiştir (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html>, 2009). Bu düzenlemeye paralel olarak, 1961 Anayasası da, ilköğretimin zorunlu ve devlet okullarında parasız olmasını yinelemiştir. (<http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa61.htm>, 2009)

1974 yılında toplanan 9. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlara baktığımızda milli eğitim konusunda temel eğitimin kapsamı hakkında hazırlıkların yapıldığını temel eğitimin 7 – 14 yaş arasını kapsadığını “Temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir. Birinci kademe sonunda ilkokul, ikinci kademe sonunda temel eğitim diploması (ortaokul diploması) verilir” denilerek, temel eğitimdeki sistem net olarak belirtilmiştir (http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/9_sura.pdf, 2009).

1981 yılında toplanan 10. Milli Eğitim Şurasında; “Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan, temel eğitimin tümünü kapsayacak biçimde 8 yıla çıkarılması” temel eğitim uygulamasının kademeli olarak yaygınlaştırılmaya başlanması, yaygınlaştırmada; değişik ekonomik sosyal yapıya sahip olan yerleşim birimlerinin öncelikle ele alınması ve aslında bugün uygulanmakta olan taşınmalı eğitim sisteminin temelini oluşturan araçla taşıma ve benzeri yöntemlerin uygulanması adına kararların alındığı, önemli şuralardan biri

olan 10. Milli Eğitim Şurasında; temel eğitimin yaygınlaştırılması adına ülke düzeyine eğitim haritaları yapılması ve bu haritalarda temel eğitim bölgelerinin oluşturulmasına karar verilmiştir (http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/10_sura.pdf, 2009).

1988 yılında, toplanan 11. Milli Eğitim Şurasında alınan kararlar incelendiğinde; temel eğitim, zorunlu eğitim ve ilköğretim adına; “liseler bünyesinde yer alan ortaokulun ilköğretime dahil edilmesi, sekiz yıllık mecburi öğretime geçişin, bir program ve sistem bütünlüğü içinde uygulanması; VI. plan dönemi sonuna kadar tedricen(azar azar) yaygınlaştırılması, sekiz yıllık ilköğretimin ortak ve aynı bir öğretim programına kavuşturulması; mevcut ilkokul, ortaokul farklılığının ortadan kaldırılması ve kademeli olarak ilk önce merkezi yerlerden başlanarak diplomaların sekizinci yılın sonunda verilmesi uygulamasına geçilmesi; beşinci yılın sonunda verilen diplomaların kaldırılması” kararları alınmıştır (http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/11_sura.pdf, 2009).

15. Millî Eğitim Şûrası'nda sekiz yıllık zorunlu eğitime ilişkin daha kesin kararlar alınmış ve bu kararlar 10. ve 12. Milli Eğitim Şuralarında alınan kararlara destek mahiyetindedir. Şûrada alınan kararlara göre; temel eğitim kavramı yerine anayasa ve diğer mevzuatta yer aldığı şekliyle "ilköğretim" kavramı kullanılması benimsenmiştir. Bu şûrada; temel eğitimin 18 yaşını kapsayacak şekilde düzenlenmesi ve küçük yerleşim birimlerinde temel eğitimin sürdürülmesi için Yıbo ve Taşımali Eğitim sisteminin sürdürülmesine yönelik tedbirlerin alınması yönünde öneriler sunulmuştur (http://ttkb.meb.gov.tr/secmeler/sura/11_sura.pdf, 2009).

1993 yılında dünyada uygulanan zorunlu eğitim süreleri incelendiğinde, eğitim süresi açısından bakıldığında ülkemizin günün şartlarına aslında yetişmekte ne kadar çok geç kaldığı görülecektir. Türkiye’de zorunlu eğitim süresi 5 yıl iken dünyada uygulanan zorunlu eğitim süreleri tablo 1’de verilmiştir.

Tablo-1: 1993 yılında Dünyada ve Türkiye’de Zorunlu Eğitim Süreleri

Belçika	Almanya	ABD				12
İngiltere						11
Cezayir	Romanya	Macaristan	Hollanda	Jamaika	İrlanda	10
Kongo	İspanya	Kanada	Gana	Fransa	El Salvador	10
Avusturya	Norveç	İsrail	Lüksemburg	Panama	Bahreyn	9
Finlandiya	Ürdün	Libya	Yunanistan	Danimarka	G. Afrika	9
İsveç	İsviçre	Japonya				9
İtalya	Çekoslovakya	Şili	Y. Zelanda	İzlanda	Arnavutluk	8
Bulgaristan	Brezilya	Polonya	Yugoslavya	Angola	Afganistan	8
K.Kore						8
Danimarka	Arjantin	Tayland				7
Filipinler	Fas	Endonezya	G. Kore	Meksika	Etopya	6
Tunus	Etopya	İrlanda	S. Arabistan	İrlanda	Tunus	6
Küba	Irak	Suriye	Venezüella	Mali	Malezya	6
Peru	Malta	Mısır	Sudan	Zaire	Küba	6
Nijerya						6
İran	Senega	Colombia	Pakistan	K.K.T.C	Bangladeş	5
Hindistan	Kuveyt	Srilanka	Nepal	Vietnam	Türkiye	5

Kaynak: Zorunlu Eğitim Sempozyumu Verilerinden Oluşturulmuştur(Bursalıoğlu,1993; s.19).

Tablo 1’deki zorunlu eğitim sürelerine bakıldığında, dünyanın birçok ülkesinde 5 yıldan fazla olan zorunlu eğitim süresine yıllar sonra ülkemizde; 1997 yılında eğitim süresinin beş yıldan sekiz yıla çıkarılmasıyla geçebilmiştir. İlköğretim, “sekiz yıllık kesintisiz eğitim” olarak, yeniden düzenlenmiştir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Türk eğitim sistemini bir bütünlük içinde düzenlemekte ve ilköğretimi de kapsamaktadır. Yasaya göre, ilköğretimin süresi 7-14 yaşları arasındaki çocuklar için 8 yıl olarak düzenlenmiştir. Türkiye’de 8 yıllık temel eğitim ilk kez bu yasada yer almıştır. Ancak, bu hükmün uygulanması yasanın geçici 2. Maddesiyle ortaokulların yurt sathına yaygınlaşması koşuluna bağlanmıştır (1739 Sayılı Temel Eğitim Kanunu).

12. Milli Eğitim Şurası’nda yer alan sekiz yıllık temel eğitim konusu, Mayıs 1996’da gerçekleştirilen 15. Milli Eğitim Şurası’nın en tartışmalı tavsiye kararı olarak kabul edilmiştir. Ancak ardından kurulan 54. Hükümet bu kararı programına bile almamıştır. Bunun üzerine toplanan MGK, uygulamayı zorunlu görmüştür. Bu karardan sonra, eğitim siyasi bir boyut kazanmış ve o dönemlerde ülke gündeminde zorunlu eğitim süresi en önemli konu olarak yerini almıştır. Milli Eğitim Bakanlığındaki teşkilatlanmalar yıllardır sekiz yıllık temel eğitime uygun olarak

düzenlenmeye çalışılmış ve yasanın kabulünden önce, mevcut ilkokulların ve ortaokulların ek derslik ve tesisleri yapılarak kademeli bir şekilde, ilköğretim okullarına dönüştürülmesi sağlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının istatistiklerine bakıldığında; 1996–1997 öğretim yılında, 1 milyon 162 bin 286 öğrencinin ilkokullardan mezun olduğu. Bu mezunlardan 796.783'ü (% 68,3) ortaokullara kayıt yaptırdığı anlaşılmaktadır. Bu durum toplumunda bir anlamda temel eğitime geçiş için hazır durumda olduğunun göstergesidir (<http://iogm.meb.gov.tr>, 2009).

Bu aşamaları geçiren sekiz yıllık temel eğitim, 55. Hükümet tarafından kesin olarak kabul edilmiş ve 1997–1998 öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Uygulamanın yaygın ve hızlı olabilmesi için, özellikle okul yerleşkelerine ve okullardaki eğitmen kadrolarına önem verilmiştir. Bu yıllarda başlatılan kapasite artırma çalışmaları tablo 2'de görülmektedir.

Tablo- 2: 1998 Yılında Yapımı Devam Eden Bina ve Derslik Sayı ve Kapasiteleri

OKUL TÜRÜ	SAYI		KAPASİTESİ	
	Bina	Derslik	Öğrenci	Pansiyon
İlköğretim Okulu	411	4692	197680	—
YİBO	144	1592	63660	58160
PİO	6	55	2200	1600
İlköğretim Okulu Pansiyonu	36			9400
Toplam	597	6339	263540	69160

Kaynak: MEB Yatırımlar ve Tesisler Daire Başkanlığı (1998) www.meb.gov.tr

Tablo 2 de görüldüğü gibi, ilköğretim okullarına büyük önem verilmiş; gerek yeni okullar yapılarak, gerek mevcut okullara ek derslikler ilave edilerek çalışmalara başlanmıştır. Çalışmalarda ilköğretim okullarının yanı sıra, yatılı bölge okullarına ve pansiyonlu bölge okullarına da yer verilmiştir.

2.4.1. İlgili Yasa Değişikliği ve 4306 Sayılı Kanun

Sekiz yıllık temel eğitimin, 1973 yılında çıkan Milli Eğitim Temel Kanunu uyarınca zorunlu olmasına karşın, bugüne dek uygulanamamasının nedeni, ilgili kanunun geçici ikinci maddesidir. Bu maddeye göre; ortaokullar, planlı bir şekilde ve yeterli düzeyde yurt sathına yaygınlaştırıldıktan sonra, kanunla ayrıca belirleninceye kadar ilköğretimin sadece ilkokul bölümü zorunludur. Milli Eğitim Temel Kanunu'ndaki bu madde, sekiz yıllık temel eğitime geçişle beraber değiştirilmiştir.

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre, ilköğretimin amacı; her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak, onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmektir. Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre; ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az üç yıllık öğretim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsar. Aynı kanuna göre ortaöğretimin amacı; öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgili kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda, yükseköğretime veya hem mesleğe, hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Yani Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre; meslek eğitimi sekiz yıllık temel eğitimden sonra başlamaktadır.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunda değişiklik yapılması hususundaki kanun tasarısı, 4306 sayılı kanunla 16 Ağustos 1997 tarihinde kabul edilmiştir. Bu düzenlemeye göre;

1) İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun, 3. Maddesinin 1. Fıkrası; "ilköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur, bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir" şeklinde değiştirilmiştir(Madde 1).

2) İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na geçici 10. madde eklenmiştir. Bu değişikliğe göre; ilköğretimin 6. 7. ve 8. sınıf öğrenimini, ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olanlar ile çıraklık eğitim merkezlerindeki öğrenciler, eğitimlerini bu kurumlarda tamamlarlar. 1997–1998 ders yılı başından itibaren bu sınıflara hiçbir şekilde öğrenci alınmaz. Bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapan okulların hazırlık sınıflarında başarılı olanlar ile 1997–1998 öğretim yılında okumaya

hak kazananlar da zorunlu eğitimlerini bu okullarda tamamlarlar"(Madde 2).

3) Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 6.maddesinin 2.fıkrası "Milli Eğitim Sistemi her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla ortaöğretim kurumlarına eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konabilir" şeklinde değiştirilmiştir(Madde 3).

4) Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 23. maddesine 3'nolu fıkra eklenmiştir. "İlköğretim son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır"(Madde 4).

5) Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun 11. Maddesinin 1. Fıkrası, "zorunlu eğitim çağındaki çocukların öğretim gördüğü ilköğretim kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili görev ve hizmetleri yürütmek" olarak değiştirilmiştir(Madde 7).

6) İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunlarında birlikte veya ayrı ayrı geçen "ilkokul" ve "ortaokul" ibareleri "ilköğretim okulu" olarak değiştirilmiştir(Madde 8).

Kanunun diğer kısmını ise; değişikliği gerçekleştirmek için gerekli olan kaynaklar ve bağışlar üzerinde durulmuştur. Yapılan düzenlemeyle:

- 1) Vergi dairelerine verilen beyannamelerden,
- 2) SSK'ya verilen sigorta prim bildirgelerinden,
- 3) Gümrük idarelerine verilen beyannamelerden,
- 4) Motorlu taşıtların kayıt ve devirlerinden,
- 5) Şans oyunlarından,
- 6) Silah taşıma- bulundurma vesikalarından,

- 7) Havayolu ile iç hat yolculuk biletlerinden,
- 8) İMKB'de yapılan işlemlerden,
- 9) Cep telefonu kullanıcılarından,
- 10) Televizyon ve radyoda verilen reklâm giderlerinden,
- 11) Tüm tekel ürünlerinden kesintiler yapılacaktır.

Yine aynı maddeye göre; kaydolunan bu ödenekler, sekiz yıllık temel eğitimle ilgili can. Yatırım ve transfer giderlerinde kullanılacaktır Yapılacak harcamalardan yatırım niteliğinde olanlar, yıllık programla ilişkisi kurulmak üzere DPT' ye bildirir. Bu ödeneklerin harcanmayan kısmı ertesi yılın bütçesine devren gelir ve ödenek olarak kaydolunur (<http://www.vergiturk.com/4306sk.htm>, 2009).

2.5. Türkiye'de Eğitim Hakkı

Eğitim hakkı, çocuğun en önemli temel haklarından biridir. Eğitim olmadan insanlar üretken biçimde çalışamazlar, sağlıklarına özen gösteremezler, kendilerini ve ailelerini gereği gibi koruyamazlar ve kültürel açıdan zengin bir yaşam sürdüremezler. Uluslararası sözleşmelerde de eğitim hakkının varlığından bahsedilmiştir. Eğitim hakkının 1948 yılında İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yer alması. Birleşmiş Milletlerin sosyal, ekonomik ve kültürel hakları, medenî ve siyasal haklarla uyumlu olarak geliştirme yönündeki kapsamlı çabalarının başlangıcını oluşturmuştur. Bu hakların bölünmezliği 20 Kasım 1989 tarihli Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de güvence altına alınmıştır (Akyüz , 2000; ss. 396-397).

16 Kasım 1945 yılında Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) kurulmuştur. Birleşmiş Milletler örgütünün 10 Aralık 1948 yılında kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ile herkesin eğitim hakkına sahip olduğu kabul edilmiştir. Türkiye bu sözleşmeyi 06.04.1949 yılında onaylayarak bu sözleşmenin hükümlerini kabul etmiştir (Kıran , 1999; s. 2).

Çocuk haklarının korunmasına yönelik sözleşmede; devletin de görevinin

ilköğretimin zorunlu ve parasız olmasını sağlamak olduğu belirtilmiştir. Ayrıca çocukla ilgili bütün girişimlerde çocuğun yararının tüm olarak gözetileceği, ana babaların ya da sorumluluk taşıyan diğer kişilerin bu sorumluluğu yerine getiremedikleri takdirde devletin anayasal sorumlulukları çerçevesinde, çocuğa yeterli dikkat ve desteği göstereceği bilinmektedir. Çocuğun eğitim hakkını kullanması gelecek yaşamını şekillendirmesinde en önemli adımdır. İlköğretim çağındaki çocukların okula devamları Anayasamız başta olmak üzere eğitim alanındaki tüm yasal düzenlemelerde garanti altına alınmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında 42. Maddede Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi konusunda şu maddeler yer almaktadır;

- ✓ Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.
- ✓ Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.
- ✓ Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.
- ✓ Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.
- ✓ İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.
- ✓ Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.
- ✓ Devlet, maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar.
- ✓ Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

✓ Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

✓ Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez.

✓ Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası anlaşma hükümleri saklıdır (Anayasa, 2006; s. 56).

2.6. Türkiye’de İlköğretimin Amaçları

İlköğretimin amaç ve görevleri, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin, Amaçlar ve Genel Esaslar bölümünde şöyle belirtilmiştir:

✓ Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyet istikametinde yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak,

✓ Öğrenciye, Atatürk ilkelerine ve inkılâplarına, T.C. Anayasasına ve demokrasinin ilkelerine uygun olarak haklarını kullanabilme, görevlerini yapabilme ve sorumluluklarını yüklenebilme bilincini kazandırmak,

✓ Öğrencinin millî kültür değerlerini tanımasını, takdir etmesini, çevrede benimsemesini ve kazanmasını sağlamak,

✓ Öğrenciyi toplum içindeki rollerini yapan, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, iyi ve mutlu bir vatandaş olarak yetiştirmek,

✓ Buldukları çevrede yapacakları eğitim, kültür ve sosyal etkinliklerle millî kültürün benimsenmesine ve yayılmasına yardımcı olmak,

✓ Öğrenciye fert ve toplum meselelerini tanıma, çözüm arama alışkanlığı kazandırmak,

✓ Öğrenciye sağlıklı yaşamak, ailesinin ve toplumun sağlığı ile çevreyi

korumak için gereken bilgi ve alışkanlıkları kazandırmak,

✓ Öğrencinin el becerisi ile zihnî çalışmasını birleştirerek çok yönlü gelişmesini sağlamak,

✓ Öğrencinin araç ve gereç kullanma yoluyla sistemli düşünmesini, çalışma alışkanlığım kazanmasını, estetik duygularının gelişmesini, hayal ve yaratıcılık gücünün artmasını sağlamak,

✓ Öğrencinin meslekî ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlayarak, gelecekteki mesleğini seçmesini kolaylaştırmak,

✓ Öğrenciye üretici olarak geçimini sağlaması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunması için bir mesleğin ön hazırlığını yaptıracak, mesleğe girişini kolaylaştıracak ve uyumunu sağlayacak davranışları kazandırmak ilköğretimin amaçlarıdır(Resmi Gazete, 2003; 25212).

2.7. Taşımali Eğitim

Taşımali eğitim ülkemizde; zorunlu eğitim süresinin artırılmasıyla beraber yaygınlaşan, anayasada ifadesini bulan eğitim hakkının uygulanması amacıyla, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya eğitime elverişli olmayan okullardaki öğrencilerin, merkez olarak seçilen eğitim kurumlarına günöbirlik araçla ya da deniz taşıtıyla taşınarak, eğitim öğretim faaliyetlerinin merkez olarak seçilen ilköğretim okullarında yürütölmesi çalışmalarını içerisinde barındıran uygulamanın genel adıdır.

Taşımali eğitimin en önemli amacı ülke genelinde eğitimin yaygınlaştırılması ve eğitimde adaleti sağlamaktır. Dünyada birçok örneği olan taşımali eğitim uygulaması Türkiye’de ilköğretimi kapsayan bir uygulamadır, bundan dolayı taşımali eğitim uygulaması Türkiye’de “Taşımali İlköğretim Uygulaması” olarak adlandırılmıştır.

2.8. Dünyada Taşımali Eğitim Uygulamaları

Dünyanın birçok ülkesinde uygulanmakta olan taşımali eğitim uygulaması

ülkelerin eğitimde yaşanan aksaklıkları giderme çabasından başka bir şey değildir. Uygulama, uygulandığı ülkenin şartlarına göre şekillendirilmektedir. Ülkemizde uygulanan taşınmalı ilköğretim uygulaması adını, kapsama dahil edilen ilköğretimden almaktadır. Bugün ülkemizde uygulanan “Taşınmalı İlköğretim” uygulamasına benzeyen ve ilköğretimin tüm sınıflarının dahil edildiği bir uygulamanın başka bir ülkede de uygulandığına dair bir bilgiye yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılamamıştır.

Dünya ülkeleri arasında eğitimde yerel yönetimin en güçlü olduğu ABD’de her eyalet kendi eğitim kanunları çerçevesinde kurulan eğitim bölgelerinde halkın eğitime katılmasında, eğitimi yönetmede ve vergi toplama da her türlü sorumluluğa ve yetkiye sahiptir. Her köy, kasaba ve kentin kendine özgü eğitim sistemi vardır. Eyalet kanunlarına aykırı düşmemek koşuluyla bu yerel yönetimler kendi eğitim sistemi için her türlü yenilikleri denemeye ve geliştirmeleri sağlamaya yetkilidirler. Özellikle okulun eğitim programlarını kendileri düzenler ve uygularlar (Başaran, 1974; ss. 60-61).

Her yerleşim birimi “Eğitim Bölgesi” olarak örgütlenmiştir. ABD’de İkinci Dünya Savaşından önce sayıları yüz binin üzerinde olan eğitim bölgeleri birleştirilerek 1950’de 40065’e, 1969 – 1970 öğretim yılında da 22240’a düşmüştür. ABD’de yapılan araştırmalar sonucu küçük eğitim bölgelerinin birleşmesinin temel nedenleri şunlardır;

- 1) Kırsal eğitim bölgelerinin geliri az olduğu için eğitim düzeyi kentlere ve daha zengin bölgelere göre çok düşük kalmaktadır.
- 2) Öğretmenler küçük eğitim bölgelerinden çok çabuk ayrılmaktadırlar.
- 3) Küçük eğitim bölgeleri nitelikli öğretmen bulamamaktadırlar.
- 4) Küçük eğitim bölgelerinde öğretmeni hizmet içinde yetiştirme olanağı yoktur.
- 5) Küçük eğitim bölgelerinde eğitim üzerine yapılan çevresel baskı eğitimin gelişmesini önleyecek oranda yüksek olmaktadır.
- 6) Bu bölgelerde okulun binaları ve eğitim araç-gereçleri eyaletlerin istediği

standartların çok gerisinde kalmaktadır. Bunların bazıları ise okul binası yapacak zenginliğe sahip değildirler, öğrencilerini de yakın bölgeye göndermektedirler (Hecley, 1970: Akt. Başaran, 1974; ss. 53-54).

Yeni Zelanda'da kırsal kesimdeki çocuklara erken çocukluk eğitimi, taşınmalı okul öncesi birimleri tarafından verilmektedir. Eğitim bakanlığının kararıyla dokuz birim bu alanda hizmet vermektedir. Bu birimlerden her birinde iki (kreş-anaokulu) öğretmen bulunmaktadır. Bu dokuz birim her hafta kırsal bölgeleri gezmektedirler (Kennedy 1990: Akt. Meydan, 2004; ss. 255–265).

Amerika Birleşik Devletlerinin Maryland Eyaletinde yapılan bir başka uygulamada ise 1984–1985 yıllarında üç yıl için kurulmuş bir fon ve lise öğrencilerini okuma, İngilizce ve Matematik konularında yoğun geliştirme eğitimi projesi gerçekleştirilmektedir. Bir ana baba uzmanı, bir danışman, beş öğretmen, üç öğretmen yardımcısı ve bir kaynak uzmanından oluşan taşınmalı eğitim ekibi bir bölgeden diğer bölgeye devamlı hareket halindedirler. Bu ekipler okuma problemi olan, İngilizce ve matematiği zayıf olan çocuklara kendi evlerinde yardım etmeyi amaçlamaktadır. Bu uygulama iki yıl süreyle devam etmiş, ana-babaların tutumlarıyla, testle ölçülen öğrenci başarılarındaki gelişmeler uygulayıcılar tarafından bir rapor haline getirilerek ilgili makama sunulmuştur (Stevenson 1987: Akt. Recepoğlu, 2006; ss. 67- 68).

Bu konudaki en geniş uygulama Avustralya'da gerçekleştirilmektedir. Avustralya'nın Orta Queensland bölgesinde uygulanan "Taşınabilir Sınıf Projesi", Queensland Eyaleti Eğitim Bakanı tarafından tavsiye edilen bölgelerde uygulanmaktadır. Eğitim Bakanlığı öncelikle uygulamanın kırsal kesim bölgelerinde yapılmasını tavsiye etmektedir. Proje Avustralya Okullar Komisyonu tarafından ekonomik açıdan desteklenmektedir. Nüfusuna oranla geniş bir arazi yapısına sahip olan Avustralya'da, aileler geniş alanlara yayılarak yaşamaktadırlar. 150.132 kilometrekare yüzölçümlü Orta Queensland'ın nüfusu 31.900 kişidir. Her kilometrekareye 1 insan düşmektedir. Bu sebeple, bu ailelerde bulunan çocuklara "Taşınabilir Sınıf" uygulaması ile eğitim verilmektedir. Uygulama için kamyonların kasa kısımları sınıf şekline dönüştürülmüş ve en az 10 çocuğun eğitim yapabileceği

ortam hazırlanmıştır. Taşınabilir sınıf olarak kullanılan kamyonlarda biri yönetici ve biri öğretmen olmak üzere iki personel bulunmaktadır. 1978 yılından itibaren uygulanan bu projedeki "Taşınmalı Sınıfların" ihtiyaçları merkez komiteleri tarafından sürekli olarak karşılanmaktadır, dokuz bölgede yapılan bu uygulama başarılı bir şekilde devam etmektedir (Fowler, 1979: Akt. Küçükoğlu, 2001; s. 71).

Rusya'da 1990 yılında kırsal okulların incelendiği bir çalışmada; düşük personel-öğrenci oranının kırsal okullardaki problemlerin en önemlisi olduğu, şehre göç ile köy sayılarının azaldığı, okulların varlığının köyleri koruduğu ve kırsal kesime öğretmen sağlamanın zor olduğu belirtilmektedir (Denisova, L, 1990: Akt. Altunsaray, 1996; s. 30).

Taşınmalı eğitim uygulamalarının uygulandığı ülkelere göz atıldığında eğitim sistemi içerisinde Taşınmalı eğitim uygulamalarının önemli bir yer tuttuğunu görmekteyiz. Bu uygulamanın öğrenciler açısından etkili olması için öğrenci taşımacılığının kapsamlı olarak ele alındığı ve taşıma uygulamalarında farklı alanlarla işbirliği yapıldığını görmekteyiz.

Dünyadaki taşınmalı eğitim uygulamalarına genel olarak bakıldığında; Yeni Zelanda'da, okul öncesi eğitim için, ABD'de lise öğrencilerinin okuma, İngilizce ve matematik konularında yetiştirilmesinde, Avustralya'da ise geniş yüz ölçümünde dağınık olarak yaşayan, zorunlu eğitim çağındaki öğrencilerin temel eğitimlerini almaları amacıyla kamyonların kasa kısımları sınıf şekline dönüştürülmesiyle eğitim uygulamasının yapıldığını söyleyebiliriz.

2.9. Türkiye’de Taşınmalı İlköğretime Geçilmesinin Nedenleri

Ülkemizde taşınmalı ilköğretim uygulaması Milli Eğitim Bakanlığınca 1989 – 1990 öğretim yılında başlatılmıştır. Bu uygulama için ilk yönerge olan “ Taşınmalı İlköğretim Yönergesi” hazırlanırken 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmış ve amaç olarak “nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ilköğretim çağındaki öğrencilerin merkez olarak seçilen ilköğretim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim-öğretim verilmesini sağlayan” bir uygulama

olduğu belirtilmiştir (T.D. ,2435).

Taşınmalı ilköğretime geçilmesinin birçok temel nedeni vardır bunlar;

2.9.1. Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Sağlanması;

Fırsat ve imkân eşitliğinin kullanılması bakımından ülkemizdeki insanların eğitim durumlarına bakmak uygun olacaktır. 1990 genel nüfus sayımı sonuçlarına göre okur-yazar nüfusun; % 57,3'ü İlkokul mezunu, % 9,4'ü Ortaokul mezunu, % 9,7'si Lise mezunu ve % 3,8'i Yükseköğretim mezunudur. Altı + daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde; erkeklerin % 11,2'si, kadınların ise % 28'i halen okuma ve yazma bilmemektedir. Tabii ki buna paralel olarak, iş gücünün eğitim seviyesi de yetersiz kalmıştır. Yine 1990 yılında yapılan genel nüfus sayımı sonuçlarına göre; Avrupa Birliği Ülkelerine göre, nüfusumuzun eğitim seviyesi çok yetersizdir (Kılıç, 1996; s. 107).

Fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması ve eğitimde kalitenin yükseltilmesi anayasamızdaki eğitim hakkına rağmen ilköğretim çağı çocuklarının okullaşmasında hedeflerin % 100'e ulaşamadığı görülmektedir. Nüfusu 250'nin üzerinde pek çok köyümüze okul ve öğretmen gönderilememiştir. Doğu illerimizde ilköğretimde okullaşma ve kadınlar arasındaki okur-yazarlık oranı ülke ortalamasının altında kalmaktadır.

1993 yılı verilerine göre; her köy okuluna ortalama iki derslik ve iki öğretmen düşmektedir. Kentlerdeki öğretmenlerin % 17'si, köylerdeki öğretmenleri ise % 9'unun hiç sınıf okutmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin bölgelere ve yerleşme birimlerine göre dağılımlarında denge sağlanmadığı, 6000 kadar ilköğretim binası geçici ve birçoğu da çeşitli yönlerden yetersiz kalmaktadır. Dersliklerinin bir kısmının harap ve eğitim ilkelere uygun olmadığı da bilinmektedir (Kaya, 1993; s. 64).

2.9.2. İç Göçler;

Ülkemizde kırsal yörelerden merkez illere sürekli göç edilmektedir. Ülkemizde 1980 yılından itibaren kırsal yörelerden merkez illere büyük oranda göç başlamıştır. Göç alan illerin başında Adana, İçel, Batman, Şanlıurfa, Antalya, Ankara, Bursa, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Diyarbakır gelmektedir. Göç veren iller ise Artvin, Çankırı,

Erzurum,Kars,Rize, Sivas, Tunceli'dir (iogm.meb.gov.tr, 2009).

Yaşanan bu göçler kırsal kesimdeki öğrenci sayısının azalmasına ve okulların kapasitelerinin altında hizmet vermesine ve hatta kapanmalarına neden olmaktadır.

2.9.3. Yerleşim Birimlerinin Dağınık Olması;

Türkiye genelindeki 35000 köy ve bunlara bağlı 44319 köy altı yerleşim birimi bulunmaktadır (1990 Yılı DPT. Köyler Araştırması). Bu dağınık yerleşim birimlerinin büyük çoğunluğu küçük ve nüfusu az yerleşim yerleridir. Toplam 79.319 yerleşim birimine eğitim hizmetlerini götürmek, hem daha çok personel gerektirmekte hem de maliyetin çok yüksek olmasına sebep olmaktadır.

Bu nedenle; küçük ve dağınık yerleşim birimlerindeki öğrencileri taşınmalı kapsamına almakla insan gücü yanında maliyet yönünden de büyük ölçüde tasarruf sağlanmıştır.

Ayrıca taşınmalı ilköğretim için tespit edilen, merkez köylere götürülecek alt yapı hizmetleri zaman içerisinde bu köylerin gelişerek merkez köylerin oluşumuna ve dağınık yerleşim birimlerinin ortadan kalmasına veya azalmasına yardımcı olacaktır (<http://www.iogm.meb.gov.tr>, 2009).

2.9.4. Yasal Yükümlülükler;

Türkiye Cumhuriyeti'nin 1982 Anayasasında “Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz, ilköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır.” hükmü bulunmaktadır. 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun “ Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” bölümünün “Fırsat ve İmkân Eşitliği” başlıklı 8. maddesinde ise “ Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır” denilmektedir. Buna göre; Türkiye Cumhuriyeti Devleti Anayasası, eğitimle ilgili kanunlar ve uluslararası anlaşmalarda hükmü bulunan eğitim öğretim hakkını, halkına yasal olarak

sağlamakla yükümlüdür.

2.9.5. Birleştirilmiş Sınıflar Uygulaması;

Dağınık yerleşim birimlerinin çokluğundan dolayı birden fazla sınıfın aynı dershanede eğitimlerini sürdürdüğü “birleştirilmiş sınıflar programı” uygulaması zorunlu hale gelmektedir. Birleştirilmiş sınıf programı mevcut sistemde, istenilen kaliteli eğitim ortamını sağlamaktan uzaktır.

2.10. Taşınmalı İlköğretimden Beklenen Faydalar

Yangın’a göre Milli Eğitim Bakanlığınca taşınmalı ilköğretim uygulamasından beklenen faydalar; eğitim öğretim ve ekonomik açıdan beklenen faydalar olarak iki ana başlık altında toplanmıştır (Yangın, 1991; s. 41).

2.10.1. Eğitim Öğretim Açısından Beklenen Faydalar

- ✓ Bu uygulama ile eğitimde fırsat eşitliği sağlanacağı,
- ✓ Öğrencilerin, özellikle kızların ortaokullara devamının artacağı,
- ✓ Küçük yerleşim birimlerinde bulunan ve mecburi öğretim çağındaki çocuklara sekiz yıllık ilköğretim imkânı verebileceği,
- ✓ Uygulamaların yapıldığı bölgelerde öğretmen ihtiyacının azalacağı,
- ✓ Taşınan öğrencilerin, merkez okuldaki fiziki imkânlardan faydalanacağı ve öğrenme başarılarının artacağı eğitim öğretim açısından beklenen faydalardır (Yangın, 1991; s. 41).

2.10.2. Ekonomik Açıdan Sağlanması Beklenen Faydalar

- ✓ Taşınmalı okula tahsis edilen araç-gereç ve donatım malzemesinin merkez okullara gönderilmesiyle bu malzemedan daha çok öğrenci faydalanacağı ve büyük ölçüde tasarruf sağlanacağı,
- ✓ Taşınan okulun elektrik, su, onarım, yakacak ve personel giderlerinden tasarruf sağlanacağı,
- ✓ İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yolluklarından tasarruf sağlanacağı,
- ✓ Taşınan merkezlere ek tesis yapılmasına gerek kalmayacağı,

✓ Öğrenci velilerinin, merkezlerde çocuğunu ortaokula göndermek için yapacakları masraflardan tasarruf sağlanacağı, uygulamadan ekonomik açıdan beklenen faydalardır (Yangın, 1991; s. 41).

2.11. Taşımali İlköğretim İçin Yapılması Gereken Çalışmalar

Taşımali eğitimin yurt çapında dengeli bir şekilde yaygınlaştırılması ve uygulanması için, ihtiyaç duyulan ilköğretim kurumları ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu merkezlerinin illere ve ilçelere göre tespit edilmesi gerekli. Bunun içinde uygulamaya başlanmadan önce, ön hazırlık çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

2.11.1. Eğitim Haritasının Hazırlanması;

UNESCO kaynaklarında eğitim haritası; “ulusal düzeyde belirlenmiş amaçları ve ilkeleri temel alan ve yerel durumun ayrıntılı çözümlemesini yapan yerel eğitimin gelecekteki ihtiyaçlarını tahmin etmek ve bu ihtiyaçları karşılayabilmek için gerekli önlemleri önermeyi kapsayan bir süreç” olarak tanımlanmıştır. Eğitim haritası; eğitim bölgesini oluşturan yerleşim birimlerinin eğitim ihtiyaçlarının eğitim planlarına dönüşmesini sağlayacak toplumsal, kültürel, doğal, ulaşım, eğitim vb. durumlarına ilişkin bilgileri haritalar ve formlar haline getiren planlama aracı olduğu ifade edilmektedir (Başaran, 1982: Akt. Ünsal, 2008; s. 7).

Eğitim haritasının bölgesel, yerel, kurumsal düzeyde olması gerekmektedir. Bu haritanın yürütülmesini sağlayacaktır. Böylece ele alınan yörenin nüfus, ekonomik, toplumsal, coğrafi, ulaşım, eğitsel yönden ayrıntılı olarak görülmesini, okul açma, yatılılık, taşımali eğitim veya uzaktan eğitim çözümlerinden hangisinin uygun olacağını belirlemede yardımcı olmaktadır (MEB, APK, 1995; s. 7).

2.11.2. Öğrencinin Taşınacağı Merkezlerin Belirlenmesi

Milli Eğitim Bakanlığı taşımali ilköğretim yönetmeliğine göre bu merkezlerin belirlenmesinde ortak ölçütler şunlardır;

Taşımali ilköğretim uygulaması yapılmadan önce okulların en az, en fazla, en uygun normlarının belirtilmesi, bir öğretmene düşecek öğrenci sayısının ya da bir sınıfta okuyacak öğrenci sayısının belirtilmesi gerekir. Bununla birlikte merkez

okulun taşınan okula uzaklığı da önemlidir. Tüm ülkelerde bir ilkokul öğrencisinin ilkokula gidiş süresi en fazla 45 dakika dolayında bir süre olarak benimsenmektedir. Buna göre okulun öğrenci aldığı çevre alanı yayalar için yarıçapı 3 km, motorlu taşıt için 30 km olan bir dairedir. Taşımali ilköğretimde merkez okulun tanımlanması ve belirli özellikleri taşınması büyük önem arz etmektedir.

Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 km olması esastır. Gerektiğinde bu uzaklığın 1,5 km'ye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilir (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; s. 6).

2.11.3. Merkez Eğitim Bölgesinin (Merkez Okul) Belirlenmesi

MEB'e göre merkez okulun seçiminde gereken ölçütler ve eğitim bölgesinin oluşturulmasında sağlanan faydalar şöyle sıralanmaktadır:

- ✓ Yönetim, eğitim, araç-gereç bakımından müsait olması.
- ✓ Okul binalarının öğrenci kapasitesinin karşılayabilecek büyüklükte olması.
- ✓ Yol güzergâhı üzerinde, gelişmeye müsait merkez hüviyetini taşınması.
- ✓ Belediye, sağlık ocağı, PTT, istasyon gibi birimlerin bulunması veya bulunmaya müsait olması.
- ✓ Okul binasının veya arsasının temel eğitime veya yapımına müsait olması gerekmektedir.

2.12. Taşımali İlköğretimde Gruplaşma ve Okul Seçimi

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, taşımali ilköğretim uygulaması kapsamına alınacak il merkezi ve ilçelere bağlı birimlerin en uygun bir merkezde gruplandırılmasını istemektedir

2.12.1. Taşıma Merkezi İlköğretim Okulunun Seçiminde Aranılan Şartlar

- ✓ Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre, daha merkezi durumda olması.
- ✓ Bünyesinde en az sekiz dersliğin bulunması veya fizikî kapasitenin sekiz

yıllık zorunlu ilköğretime yeterli olması.

- ✓ Merkez ilköğretim okulunun bulunduğu yerleşim biriminin, çevre köylerle ulaşım olanaklarına sahip, gelişmeye uygun ve nüfusunun artıyor olması.
- ✓ Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması.
- ✓ Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması (Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği, 2000; s.5)

2.12.2. Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminde Aranılan Şartlar

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 16'ncı ve 22'nci maddeleri gereğince öncelikle yatılı ilköğretim bölge okulu ve pansiyonlu ilköğretim (PİO) okullarına yerleştirilecek öğrenciler tespit edilir. Taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım şartları elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki öğrenciler öncelikle bu okullara yerleştirildikten sonra taşıma kapsamına alınır.

Öğrencisi taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak okul ve yerleşim birimlerinin seçiminde;

- ✓ Yerleşim biriminde okul bulunmaması,
- ✓ Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılamayacak derecede hasarlı olması,
- ✓ 1. 2. ve 3. sınıflarda toplam öğrenci sayısının 10'dan az olması,
- ✓ Yerleşim birimindeki ilköğretim okulunda 4. 5. 6. 7. ve 8. sınıflar için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu sınıflardaki toplam öğrenci sayısının 60'tan az olması,
- ✓ Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim biriminin, merkez okula uzaklığının en az 1,5 km olması, özellikleri aranır.
- ✓ Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 km olması esastır.

Gerektiğinde bu uzaklığın 1,5 km'ye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilir(Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; s. 6).

2.13. Türkiye’de Taşımali İlköğretim Uygulaması

Geçmişte 5 yıl olan zorunlu eğitim süresi, yıllarca artırılmaya çalışılmış hükümet programlarıyla, Milli Eğitim Şuralarında temelleri atılan zorunlu eğitim süresi 1997 yılında tamamen yasalaşarak 5 yıldan 8 yıla çıkarılmıştır. İlköğretim, "Sekiz Yıllık Kesintisiz Eğitim" olarak, yeniden düzenlenmiştir (Erden, 2001; s. 176). Taşımali Eğitim (ya da taşımali ilköğretim uygulaması); nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde, zorunlu öğrenim çağındaki öğrencilerin merkez ilköğretim kurumlarına günübirlük taşıma uygulamasına denir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995; s. 45).

Taşımali İlköğretimin amaç ve gerekçesi, Milli Eğitim Bakanlığınca; eğitimde kalitenin artırılması, fırsat eşitliği ilkesinin daha iyi sağlanabilmesi, birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan ilkokullardaki öğrencilerin müstakil sınıflı, ilköğretim uygulaması kapsamına alınması amacıyla küçük ve az sayıda öğrencisi bulunan köyler gruplaştırılarak bunlardaki öğrenciler merkezi durumda ve imkânları bol olan ilköğretim okullarına günübirlük taşınması olarak ifade edilmiştir (Yangın, 1991; s. 41).

ABD, Yeni Zelanda ve Avustralya’da uygulanan, UNESCO’nun katkıları ile yürürlüğe konan Taşımali ilköğretim uygulamasına 1989–1990 Eğitim - Öğretim yılının 2. yarısından itibaren Kırıkkale’de üç, Kocaeli’nde iki merkezde deneme mahiyetinde “pilot” uygulama olarak başlanmış, arzulanan verimin elde edilmesi üzerine proje genişletilmiştir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995; s. 42).

2.14. Taşımali İlköğretim Uygulamasının İlk Sonuçları

Uygulamanın başladığı 1989 – 1990 eğitim öğretim yılında Kırıkkale ve Kocaeli’nde uygulamaya konulan taşımali ilköğretim “pilot” uygulama sonuçları eğitim - öğretim ve ekonomik açıdan iki başlık altında değerlendirilmiştir.

2.14.1. Uygulamanın Eğitim-Öğretim Yönünden Değerlendirilmesi

Uygulamanın eğitim-öğretim açısından değerlendirilmesi;

- ✓ Uygulamanın eğitimde fırsat eşitliği sağladığı,
- ✓ Uygulama yapılan köylerde birleştirilmiş sınıf uygulamasının sona erdiği,
- ✓ Öğrencilerin normal öğretim yapan ve imkânları bol olan ilköğretim okullarına kavuştuğu,
- ✓ Uygulamanın yapıldığı yerlerde yaşanan öğretmen sıkıntısının ortadan kalktığı,
- ✓ Ortaokula gitme imkânı olmayan, küçük yerleşim birimlerindeki öğrencilere bu uygulamayla ortaokula gitme imkânının hazırlandığı ve özellikle kız öğrencilerin ortaokula gitme oranlarının arttığı,
- ✓ Taşınmalı ilköğretim uygulaması ile kaliteli eğitim ortamına kavuşan öğrencilerin başarısının %100 oranında olduğu,
- ✓ Öğrencilerin daha kalabalık, sosyal ve kültürel yönden daha gelişmiş çevreye girmeleriyle medeni cesaretlerinin arttığı, davranışlarında iyi yönde gelişmelerin olduğu, kılık kıyafetlerinde düzelme olduğu, temizlik ve sağlık alışkanlığı kazandıkları eğitim-öğretim yönünden ilk sonuçlarıdır (Yangın, 1991: s. 41).

2.14.2. Uygulamanın Ekonomik Yönden Değerlendirilmesi

Uygulamanın ekonomik açıdan değerlendirilmesi;

- ✓ Öğretmen, yatırım, ders araç-gereçleri gibi kaynaklar belirli noktalara yöneltilerek kaliteli eğitim ortamı hazırlandığı,
- ✓ Uygulamaya alınan yerleşim yerlerindeki öğretmenlerin ihtiyaç olan diğer okullarda görevlendirildikleri,

✓ Taşımali öğrencilerin merkezlerde bulunan spor, kültür, sağlık tesislerinden yararlanma imkânına kavuştukları ve her ay en az bir kere sağlık taramasından geçirildikleri,

✓ Küçük yerleşim birimlerine okul ve lojman yapımına son verildiği,

✓ Merkezlere taşınan okullar için yakacak, elektrik, su, kırtasiye, donatım, ders araç-gereci için ödenek harcanmadığı,

✓ Boşalan okulların; Öğretmen Lojmanı ve Halk Eğitim Merkezi olarak kullanıldığı, bunlar için yeni yatırımlara gerek kalmadığı,

✓ Bu sistem sayesinde velilerin, öğrencilerini ortaokulda okutmak için il veya ilçe merkezlerine gönderip oralarda okutma masrafından kurtarıldığı uygulamanın ekonomik boyutudur (Yangın, 1991; s. 41).

1989-1990 öğretim yılında 2 ilde 12 okul ve yerleşim biriminden 305 öğrenci 5 merkez okula, taşınmıştır. Aynı zamanda, kaynak kullanımında etkinlik sağlamayı da öngören projede 1989-1990 öğretim yılı Taşımali İlköğretim maliyeti 950.000 TL'dir (<http://iogm.meb.gov.tr>, 2009).

2.15. Taşımali İlköğretim Uygulamasındaki Olumlu Gelişmeler

Bu uygulama henüz proje safhasındayken elde edilen verim üzerine, taşımali ilköğretim uygulaması 1990–1991 Öğretim yılından itibaren Antalya, Çankırı, Konya, Van, Balıkesir, Çanakkale, Eskişehir, Kırklareli ve Kocaeli illerinden seçilen 77 merkezde sürdürülmüştür (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995; s. 42).

Uygulama kapsamı her eğitim yılında genişletilerek bugüne kadar devam etmiştir. Uygulamadan elde edilen gelişmeler eğitim-öğretim, sosyal ve kültürel ve ekonomik yönden olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilir.

2.15.1. Eğitim-Öğretim Yönünden Gelişmeler:

✓ Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören ve büyük çoğunluğunun okuma-yazmada dahi geri kaldıkları tespit edilen öğrenciler, taşımali ilköğretim

kapsamına alınarak bağımsız sınıflarda ve daha iyi bir ortamda eğitim öğretim görmeleri sonucunda, kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişmenin gözlemlendiği,

✓ Taşınmalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınan öğrencilerin başarı oranının % 90 ile % 100 arasında olduğunun tespit edildiğini,

✓ Öğrencilerde ders araç ve gereçlerini kullanmada, tertip ve düzen gibi davranışlarda olumlu gelişmelerin gözlemlendiği,

✓ Değişik yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma şekli ve şivelerindeki farklılıkların zamanla azaldığı ve Türkçeyi daha iyi kullandıkları eğitim-öğretim yönünden elde edilen tespitlerdir (Bostancı, 2002; ss. 1-4).

2.15.2. Sosyal ve Kültürel Yönden Gelişmeler:

✓ Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında ilk zamanlarda uyumsuzluk ve çekingenlikleri olduğu kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha çok katıldıkları,

✓ Taşınan öğrencilerin eğitim faaliyetlerine daha çok katıldığı, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bunun sonucunda birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu,

✓ Öğrencilerin temizlik, giyim ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay öğrendikleri sosyal ve kültürel yönden elde edilen tespitlerdir (Bostancı, 2002; ss. 1-4).

2.15.3. Ekonomik Yönden Gelişmeler:

✓ 2001-2002 öğretim yılında öğrencileri taşıma kapsamına alınan 27.665 yerleşim birimi taşıma kapsamına alındığından en az bu kadar sınıf öğretmeninden tasarruf sağlandığı,

✓ Öğrencisi taşınan okula tahsis edilen araç-gereç ve donatım malzemesinin merkez okula gönderilerek bu malzemelerden daha çok öğrencinin yararlanması ve bu alanda yapılan harcamalarda büyük ölçüde tasarrufun sağlandığı,

✓ Öğrencisi taşınan okulun elektrik, su, ısınma, personel giderleri, bakım-onarım giderlerinde tasarrufun sağlandığı,

✓ İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yollukları için yapılan harcamaların azaldığı,

✓ Boş kalan okul ve lojmanlarının; Halk Eğitime, PTT, Sağlık Ocağı, Köy Konağı gibi kamu ve kurumlara tahsisi yapılarak kullanıldığından yeni yatırımlara gerek kalmadığı,

✓ Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan ve okulu bulunmayan köy, mahalle ve mezralara okul yapımına gerek kalmadığı,

✓ Taşınmalı eğitimle köyden kente göçün önlendiği, hatta bir çok yerde kentten köye göçün olması, taşınmalı ilköğretim uygulamasının ekonomik yönden elde edilen olumlu gelişmeleridir (Bostancı, 2002; ss. 1-4).

2.16. Geçmişten, Günümüze Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında Sayısal Gelişmeler

1989 – 1990 Eğitim-Öğretim yılından günümüze kadar devam eden taşınmalı ilköğretim uygulaması bugün elbette ki başladığı noktada değildir. Nüfus artışı, köyden kente yapılan göçler, yerleşim birimlerindeki öğrenci sayılarında değişmesine neden olmuş ve “pilot” uygulamanın başladığı yıllarda 2 ilde 12 okul ve yerleşim biriminden 305 öğrencinin 5 merkez okula (<http://iogm.meb.gov.tr>, 2009) taşınmasıyla başlayan taşınmalı ilköğretim uygulaması 2009-2010 öğretim yılında 80 ilde 752 ilçede 39.559 okul ve yerleşim biriminden 667.475 öğrencinin 5.754 merkez okula taşındığı bir uygulama haline gelmiştir (iogm.meb.gov.tr, 2010).

Taşınmalı ilköğretim uygulamasının yıllara göre gelişimi tablo 3’te verilmiştir.

Tablo- 3: Yıllara göre Taşımali İlköğretim Uygulaması

Öğretim Yılları	İl Sayısı	İlçe Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul ve Yerleşim Birimi Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı
1989-1990	2	-	5	12	305
1990-1991	9	35	78	258	3.289
1991-1992	29	160	408	1.094	18.256
1992-1993	43	325	938	2.371	53.676
1993-1994	56	537	1.653	4.416	84.263
1994-1995	57	493	1.630	4.683	74.981
1995-1996	62	557	2.182	5.994	95.554
1996-1997	64	576	2.336	7.502	120.998
1997-1998	72	740	4.803	18.213	281.833
1998-1999	75	810	5.697	27.081	521.218
1999-2000	75	812	5.633	27.994	635.041
2000-2001	76	791	5.249	25.967	607.918
2001-2002	78	801	5.373	27.665	636.508
2002-2003	79	814	5.424	28.044	661.757
2003-2004	79	812	5.634	28.493	642.133
2004-2005	80	814	5.651	29.245	669.487
2005-2006	80	807	5.742	30.383	667.537
2006-2007	81	805	5.843	31.076	694.520
2007-2008	81	798	6.164	31.874	692.369
2008-2009	80	802	5.851	34.519	683.415
2009-2010	80	752	5.754	39.559	667.475

Kaynak: <http://iogm.meb.gov.tr/> Taşımali İlköğretim Şubesi 2010

2.17. Kulu İlçesinde Taşımali İlköğretim Uygulaması

Taşımali İlköğretim Uygulamasının başlamasının ardından Konya ilinin de bu uygulamaya alınmasıyla beraber Kulu ilçesi de taşımali ilköğretim uygulaması kapsamında yerini almıştır. 2009 – 2010 öğretim yılında Kulu’da 18 taşıma merkezi okula 32 köy ve köy altı yerleşim biriminden 846 öğrenci her gün düzenli olarak 61 araçla taşınmaktadır (Kulu MEM, 2009).

Kulu İlçesinde, taşıma merkezi okullardaki mevcut öğrenci sayısı 4785’dir. Bu sayının 846’sı taşımali öğrencilerden oluşmaktadır. Buna göre Kulu ilçesinde taşıma merkezi okullara giden öğrencilerin % 17,68’i taşımali öğrencilerden oluşmaktadır. Kulu’da ki taşıma merkezi okulların öğrenci sayıları ve bu okullardaki taşımali öğrencilerin dağılımı tablo 4’te verilmiştir.

Tablo- 4: Taşıma Merkezi Okulların Öğrenci Sayısı ve Taşımali Öğrencilerin Dağılımı

Taşıma Merkezi Okulun Adı	Okulun Öğrenci Sayısı	Taşımali Öğrenci Sayısı	Taşıma Merkezi Okulun Adı	Okulun Öğrenci Sayısı	Taşımali Öğrenci Sayısı
Alparslan İ.O.	322	34	Karacadere İ.O.	166	37
60.Yıl İ.O.	767	71	Tavşançalı Atatürk İ.O.	295	36
Mehmet Akif Ersoy İ.O	511	68	Tavşançalı Uzunkuyu İ.O.	142	28
Yavuz Selim İ.O.	283	54	Yeşilyurt İ.O.	246	91
Altılar İ.O	186	78	Zincirlikuyu İ.O.	240	83
Bozan İ.O	126	22	Yarışlı İ.O.	106	7
Tuzyaka İ.O	269	12	Kırkpınar İ.O.	351	58
Kozanlı Atatürk İ.O	162	53	Yazıçayır İ.O.	272	67
Kozanlı 75.yıl İ.O.	115	26	Karacadağ İ.O.	226	21
Toplam	4785	846	Toplam	4785	846

Kaynak: Kulu MEM, 2009

Kulu ilçesindeki taşımali öğrencilerin, merkez okullara sınıf bazında dağılımları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo- 5: Kulu İlçesinde Taşımali Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF	6.SINIF	7.SINIF	8.SINIF
59	76	69	115	117	138	135	137

Kaynak: Kulu MEM, 2009

Kulu ilçesinde taşımali ilköğretim uygulaması kapsamındaki öğrencilerin % 50,12'si kız öğrencilerden oluşurken % 49,88'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Kulu ilçesinde taşımali öğrencilerin sınıf bazında cinsiyet dağılımları tablo 6'da verilmiştir.

Tablo-6: Kulu İlçesinde Taşımali Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

SINIF	KIZ ÖĞRENCİ		ERKEK ÖĞRENCİ	
	Sayısı	% Oranı	Sayısı	% Oranı
1	33	55,93	26	44,07
2	39	51,32	37	48,68
3	32	46,38	37	53,62
4	53	46,09	62	53,91
5	62	52,99	55	47,01
6	68	49,28	70	50,72
7	70	51,85	65	48,15
8	67	48,91	70	51,09
TOPLAM	424	50,12	422	49,88

Kaynak: Kulu MEM, 2009

Kulu ilçesinde uygulanmakta olan taşımali ilköğretim uygulamasında, taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimlerinin merkez okula olan uzaklıkları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo- 7: Taşıma Kapsamına Alınan Yerleşim Yerlerinin Merkeze Uzaklıkları

<i>Yerleşim Birimi</i>	<i>Mesafe</i>	<i>Yerleşim Birimi</i>	<i>Mesafe</i>
Karapınar	4 KM	Karadağ	7 KM
Onatçılı	3 KM	Boğazören	5 KM
Değirmenözü	5 KM	Hisar	5 KM
Köşker	16 KM	Arşıncı	5 KM
Bahadırlı	7 KM	Yeşiltepe(Çöpler)	9 KM
Fevziye	10 KM	Söğütlü	4 KM
Dinek	8 KM	Soğukkuyu	7 KM
Ağılbaşı	6 KM	Gökler	4 KM
Tavlıören	4 KM	Pazarözü	6 KM
Kırkuyu	7 KM	Acıkuyu	12 KM
Kışla	4 KM	Kırklar	5 KM
Sarıyayla	4 KM	Şerefli	3 KM
Doğutepe	5 KM	Burunağıl	4 KM
Sazyaylası	7 KM	Güzelyayla	4 KM
Hadırlı	6 KM	Yunak	4 KM
Çakmakburun	7 KM	Adalı	3 KM
Günahkar Yaylası	10 KM	Seyitahmetli	5 KM

Kaynak: Kulu MEM, 2009

2.17.1. Kulu İlçesinde Taşımali İlköğretim Uygulaması Seminerleri

Her eğitim-öğretim yılının başında ilçe genelinde taşıma işini üstlenen firma personeline İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün öncülüğünde seminerler verilmektedir. Bu seminerlerde genel olarak ele alınan konular ana başlıklarıyla şu şekildedir;

- 1) Trafik dikkat edilmesi gereken kurallar.
- 2) Okul servis sürücülüğünde dikkat edilmesi gereken hususlar.
- 3) Öğrencilerin teslim alınıp, teslim edilmesinde dikkat edilecek hususlar.
- 4) Araçlarda öğrenci taşınırken dikkat edilecek hususlar.
- 5) Araçlara öğrenci harici yolcu alınmamasının nedenleri.
- 6) Araçlarda dikkat edilecek hususlar.

2.18. Taşımali İlköğretim Uygulamasında Denetim ve Yasal Sorumluluklar

Dünyada uygulanmakta olan taşımali eğitim uygulamaları gibi ülkemizde de uygulanmakta olan taşımali ilköğretim uygulamasının sistemli bir şekilde işlemesi için uygulanan kurallar vardır.

Taşımali ilköğretim uygulamasındaki yasal yükümlülükler, Taşımali İlköğretim Yönetmeliğinde belirtilmiştir. Taşımali ilköğretim uygulaması sürekli takip gerektiren bir uygulamadır. Bundan dolayı taşımada kullanılacak araçlardan, taşıt şoförlerinin sorumluluklarına kadar tüm yasal çerçeve ilgili yönetmelikte belirtilmiştir. Taşımali ilköğretim uygulamasının okullarda sağlıklı işlemesi için belli çizelgeler ve tutanaklar kullanılmakta bunlar; Servis Aracı ve Sürücü Kontrol Tutanağı (Ek-7), Öğrenci Taşımaları Takip Çizelgesi (Ek-8) ve Günlük Servis Takip Çizelgesi (Ek-9) dir.

Taşımali ilköğretimde işleyişin sağlıklı yürütülmesi için denetleme yetkisi ve sorumluluklar paylaşılmıştır. Taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilere hizmet alımının yapılması, alınan hizmetlerin sağlıklı bir şekilde öğrencilerin yararlandırılmasının sağlanması, taşımali öğrencilerin taşınmasında kullanılan servis araçlarının taşınması gereken şartlar, servis şoförünün taşınması gereken özellikler belirlenerek uygulamada yaşanabilecek aksaklıkların en aza indirgenmesi hedeflenmiştir.

Taşımali ilköğretim uygulamasının her safhasında sorumluluklar vardır. Bu sorumluluklar aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

2.18.1. Planlama Komisyonunun Sorumlulukları;

- ✓ Öğrencilerin güvenli şekilde taşınması.
- ✓ Sağlık ve beslenme konularında alınacak önlemlerin belirlenmesi.

2.18.2. Merkez Okul Müdürünün Sorumlulukları;

- ✓ Öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli şekilde yemeleri için şartları hazırlama ve yaşanabilecek her türlü aksaklığın giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması

✓ Servis araçlarıyla taşınan öğrencileri, isim listelerine göre kontrol edilerek teslim alınması,

✓ Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygunluğu ve sözleşme hükümlerini uygulanıp uygulanmadıklarının kontrolü

✓ Millî Eğitim Müdürlüğüne her türlü sorunu bildirmek.

2.18.3. Taşıma İşinde kullanılacak Taşıtların Özellikleri;

✓ Karayolları Trafik Kanununun Tüzüğüne ve diğer ilgili mevzuata uygun taşıma için gerekli fenni tedbirler alınmış, tüzük gereğince yalnız yolcu taşımak için yapılmış ya da tadil edilmiş olmak.

✓ Model olarak 15 yaş ve daha küçük olmak.

✓ Taşıtlarda, taşınacak öğrenci adedi kadar oturma yerinin olması.

✓ Taşıtların, daima temiz, bakımlı, sağlam, sağlıklı ve teknik şartlara sahip olması.

✓ Taşıtların, öğrencilerin kolayca yetişebileceği cam ve çerçevelerinin sabit olması,

✓ Taşıtların iniş ve binış kapılarının hava ile kumandalı veya gerekli emniyet tedbirinin olması.

✓ Taşıtların arkasında “OKUL TAŞITI” yazısı taşıyan numunesine uygun renk, ebat ve şekilde levhanın bulunması.

✓ Taşıtlarda şoför haricinde öğrencilerinin inip - binmesinde, düzenli oturmasında yardımcı olmak amacı ile yardımcı personelin bulundurulması.

✓ Öğrencilerin inip-binmelerinde taşıtlarda kullanılmak üzere 30 cm, çapında olan ve üzerinde siyah (DUR) yazılı kırmızı ışıklı bir lamba bulunan işaret levhasının konulması.

✓ Araçların aylık, üç aylık ve yıllık bakım ve onarımlarının yaptırılmasıyla birlikte, cinsine göre Karayolları Trafik Yönetmeliğinde yer alan muayyen sürelerini kapsayacak şekilde fenni muayenelerinin “periyodik” olarak yaptırılmış olması.

✓ Taşıtlarda sağlık çantası(ilk yardım malzemelerinin bulunduğu) ve trafik seti bulundurulması,

✓ Taşıtların cinsine göre doldurma kapasitesi 1 Kg. olan en az bir adet, 5 Kg. olan en az iki söndürme cihazlarının bulundurulması.

✓ Taşıtların imal tadil ve montaj hakkındaki yönetmeliğin 2. maddesine göre tayin edilen ve o araca ait tescil belgelerinde gösterilen oturacak yer adedi, aracın içinde görülecek bir yere yazılarak sabit bir şekilde monte edilecektir.

✓ Taşıtların kalorifer tesisatı fenni, en soğuk havalarda dahi taşıtın içini 16 derecede ısıtacak güçte olacaktır. Egzoz gazından yararlanılarak ısıtma sistemi olmayacak, kalorifer tesisatı çalışırken koku ve gürültü yapmayacaktır.

✓ Taşıtların aydınlatma ve elektrik donanımı Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzük esaslarına uygun olacaktır(Kulu MEM, 2009).

2.18.4. Taşıt Sürücülerinde Bulunması Gereken Özellikler;

✓ Sorumlu ve yetkili olduğu hizmetin niteliklerine sahip olması.

✓ Mesleğe uygun ve öğrencilere güven verecek görünüm yansıtan ya da gerektiğinde idarece belirlenecek tek tip kıyafet giymeleri.

✓ Yapısı itibariyle 14 oturma yerine kadar olan taşıtların sürücüleri en az 5 yıl (B) sınıfı, sürücüsünden başka en az 15 oturma yerinden fazla öğrenci taşıyan araçları kullanacakların ise en az 5 yıllık (E) sınıfı sürücü belgesine sahip olması.

✓ Sürücünün dönem başlarında sağlık kontrolünden geçmiş olması ve durumunu belgelendirmesi.

✓ Taşıma sırasında taşıta öğrencilerden, ilgili okul öğretmenlerinden ve

yardımcılarından başkasının alınmaması.

✓ İdarece verilecek öğrenci listesinin indirme-bindirme duraklarını, taşıma saatlerini ve yol güzergâhını taşıtta bulundurması istenmektedir (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; s. 12).

2.18.5. Cezai ve Hukuki Hükümler;

✓ Taşıma işinin yapılıp yapılmadığını günlük kontrolü ve çizelgelerin tutulması merkez okul müdürleri tarafından yapılacaktır.

✓ Taşıma esnasında taşıtın gelmediği günler için taşıyıcıya taşıma ücreti ödenmediği gibi daha önce hak ettiği üç günlük taşıma ücreti ödenmeyecektir.

✓ Taşınacak öğrenciler belirtilen yerlerde ve belirtilen saatte hazır bulunacaklardır. Hazır bulunmayan öğrenciler hak iddia edemeyeceklerdir.

✓ Öğrencilerin okula giriş saatlerinden önce okulda bulunmaları esastır.

✓ Taşıma işinde geç kalmaları o gün için taşıma işinin yapılmadığı anlamına gelir. Taşıyıcının o günkü hak edeceği ücret ödenmez.

✓ Okul dağılımında öğrencilerin aldığı yere bırakılmamasındaki her türlü sorumluluk taşıyıcıya aittir.

✓ Güzergâh seçilen yerdeki öğrenciler belli bir yer ve saatte toplandıktan sonra varsa refakatçi öğretmen nezaretinde taşıyıcı tarafından taşıta bindirilerek merkez seçilen okula belirtilen saatlerde, götürülüp getirilecektir.

✓ Öğrenci taşımasındaki şartname sözleşme gereği belirtilen hususlarda aksaklık olması halinde idare sözleşmeyi tek taraflı olarak fesih etmeye yetkilidir.

✓ Taşıt sefere başlamış, herhangi bir nedenle yolda kalmış ise kalan aracın yerine derhal yenisi taşıyıcı tarafından temin edilerek taşıma yapılacaktır (Taşımali İlköğretim Yönetmeliği, 2005; s. 13).

2.19. İlgili Araştırmalar

Büyükkaragöz ve Şahin (1995) tarafından yapılan araştırmada, Konya ilindeki taşımali ilköğretim uygulamalarının nitelikleri, yeterlilik ve yetersizlikleri ve alınacak tedbirlerin neler olması gerektiği konusu incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 205 öğretmen, 118 yönetici ve 250 veli olmak üzere toplam 673 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada genel tarama modellerinden “ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bazı sonuçlar ve öneriler şunlardır;

1) Öğretmen, yönetici ve veliler taşımali ilköğretimin öğrenci başarısının arttırdığı konusunda olumlu bir görüşe sahiptirler.

2) Öğretmen, yönetici ve veliler taşınan okulun araç ve gereç yönünden taşınan okullara oranla daha donanımlı bir özelliğe sahip olduğunu ifade etmişlerdir.

3) Öğretmen ve yöneticiler taşınan okullarda öğrenim göreceğ olan taşınan öğrencilerin hemen hepsinin bağımsız sınıflarda öğrenim gördüklerini belirtmişlerdir.

Bu araştırmada öne çıkan önerileri şu şekilde sıralayabiliriz;

1) Taşımali ilköğretimin ülke çapında verimli bir şekilde yürütülebilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

2) Taşınan öğrencilerin yeni ortamlarına daha iyi uyum sağlayabilmesi için rehberliğe yönelik önlemler alınmalıdır.

3) Taşımali öğretimin başarıya ulaşabilmesi için normal öğretim yapan ilköğretim kurumlarının süratle yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

4) Taşımada kullanılan araçların her türlü güvenlik ve trafik mevzuatına uygunluğu çok iyi bir şekilde denetlenmelidir.

5) Özellikle kış aylarında yolların açık olması için gerekli tedbirler

alınmalıdır.

6) Öğrencilerin taşındığı okulların 15 km' den uzak olmamasına dikkat edilmelidir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995; ss. 38-50)

Karakütük (1996) tarafından yapılan araştırma, Ankara'nın Sincan ilçesindeki taşınmalı ilköğretime ilişkin yasal dayanakları ortaya koymaya yönelik, amaçlar ile taşınmalı ilköğretimin maliyetlerinin belirlenmesinde kullanılan ölçütler, karşılaşılan sorunların ve çözüm önerilerinin belirlenmesine yönelik örnek olay incelemesi şeklindedir. Bu araştırma, alan yazın tarama modelindedir. Araştırmanın örneklemini 11 yönetici, 18 öğretmen ile 19 öğrenci velisi olmak üzere toplam 48 kişi oluşturmaktadır.

Bu çalışmada, araştırma amaçları doğrultusunda ulaşılan sonuçları şu şekilde özetlemek mümkündür;

1) Taşınmalı ilköğretim sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasında etkili olmuştur.

2) Kızlar ve yoksul aile çocukları eğitim olanağına kavuşmuşlardır.

3) Öğrencilerin başarı düzeyleri yükselmiş, daha nitelikli öğretmenlere, yeterli sayıda dersliğe işliğe, laboratuara ve eğitim alanına kavuşmuşlardır.

4) Öğrenci sayısı artmış, birleştirilmiş sınıf sayısı azaltılmıştır ve taşıma ücreti devletçe karşılanmaktadır.

5) İlçe sosyal ve yardımlaşma ve dayanışma vakfı ve hayırsever vatandaşların katkıları ile öğle yemeğini öğrencilerin % 40'ına ücretsiz, diğerlerine ise düşük bir ücret karşılığı verilmektedir.

6) Taşınmalı ilköğretim uygulaması ile eğitimin maliyeti azalmıştır.

7) Yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta

gidip gelmesine neden olmakta, yine yolların bozuk olması taşıma işini aksatmaktadır (Karakütük, 1996; ss. 71-76)

Altunsaray (1996) tarafından Balıkesir ilinde "Taşımalı İlköğretimin Değerlendirilmesi" adlı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığında;

1) Taşımalı ilköğretim uygulamasından öğrencilerin eğitim-öğretim açısından olumlu etkilendiği,

2) Öğrencilerin, okul ihtiyaçlarını yeterinde karşılayamadığı,

3) Taşıma merkezi olan okullarla taşınan öğrenci velileri arasında yeterli iletişimin kurulamadığı,

4) Taşınan öğrencilere ve öğretmenlere etkili bir rehberlik hizmeti verilemediği,

5) Taşıma merkezi olan okulların sınıf ve okul kitapları ile diğer ders gereçlerinin yeterli olmadığı,

6) Taşıma Merkezi olan okulların işlik ve laboratuvar ihtiyacı olduğu,

7) Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilikçe taşıma merkezi okulların fiziki durum, finansman ve personel durumu konusunda bir iyileştirme yapılmadığı,

8) Taşınan öğrencilerin, beslenme konusunda büyük güçlük çektiği ve Valilik ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu konuda hiçbir ödenek ayrılmadığı ve başka çözümler bulunmadığı,

9) Öğrencileri taşıyan araçların kapasite olarak yeterli olmadığı,

10) Taşıma araçlarının kışın yeterince ısınmadığı,

11) Taşıma Merkezi konumundaki okulların memur ve yardımcı

hizmetli ihtiyaçları giderilmediği araştırma sonucunda tespit edilmiştir (Altunsaray, 1996; ss. 121–122).

Özkan (1997) tarafından Çankırı ve ilçelerinde yapılan "Taşımalı ilköğretim Uygulamasında Sayısal Gelişmeler, Güçlükler ve Çözüm Önerileri" adlı araştırmada araştırmacı şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- 1) Bu uygulama ile öğrenme başarılarında artış olmuştur.
- 2) Öğrencilerde sosyal ve kültürel yönlerden gelişmeler olmuştur.
- 3) Öğrenciler ilköğretim II. Kademesini okuma olanağına kavuşmuştur.
- 4) Taşıma merkezi okulların fiziki kapasiteleri yetersizdir.
- 5) Taşıma merkezi okullarda öğretmen ve personel ihtiyaçı doğmuştur.
- 6) Öğrencilerin öğle yemeği problemleri oluşmuştur.
- 7) Bu uygulamayla trafik kazası tedirginlikleri artmıştır (Özkan, 1997; ss. 52-54)

Büyükboyacı (1998) tarafından Çanakkale'de yapılan "Taşımalı İlköğretim ve Sorunları" adlı araştırmanın sonucunda; yönetici, öğretmen ve velilerin taşımalı ilköğretim uygulamasından oldukça memnun oldukları belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre taşımalı ilköğretim;

- 1) Sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasında ve birleştirilmiş sınıf uygulamasının azalmasında etkili olmuştur.
- 2) Devletin eğitiminin maliyetini azaltmasında etkili olmuştur.
- 3) Yoksul ailelerin çocuklarının okula devamlarının artmasında etkili olmuştur.

4) Kızların ve engelli çocukların okula devamında artış olmamıştır.

Öğrencilerin bu uygulamayla yeterli sayıda öğretmenle, eğitim öğretim görmeye başladıkları, öğrencilerin eğitim öğretim konusunda yeterli araç-gereç, donanım, derslik, işlik, laboratuvar ve oyun alanlarına kavuştukları belirtilmiştir.

Büyükboyacı'nın yaptığı araştırmada Taşımali İlköğretim uygulamasında ortaya çıkan sorunları şu şekilde sıralamıştır;

1) Öğrencilerin yemek yiyebileceği uygun bir yer yoktur.

2) Taşımali ilköğretim konusunda yönetici, öğretmen ve velilerin görüşleri alınmamaktadır.

3) Devletin taşımali ilköğretim için yaptığı ödenekler yetersizdir.

4) Taşımali araçlarına öğrenciler dışında kimseler alınmamalıdır.

5) Taşımali ilköğretim velilere ek harcama yükü getirmiştir.

6) Öğrencisi taşınan köylerde kapanan okulların araç-gereçleri merkez okula devredilmemektedir.

7) Öğrencisi taşınan köylerde milli bayramlar eski heyecanıyla kutlanmamaktadır (Büyükboyacı, 1998; ss. 85–89).

Yılmaz (1998) tarafından, Kırşehir ilinde tarama modeli kullanarak "Taşımali İlköğretim Uygulaması" adlı bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada Yılmaz, Kırşehir ilinde uygulanmakta olan "Taşımali İlköğretim Uygulaması çalışmalarını ortaya koyma ve sorunlarına çözüm önerileri getirmeyi" amaçlamaktadır. Bu nedenle taşımali ilköğretimin yasal dayanakları, uygulayıcılar ile öğrenci ve velilerin karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi araştırmacı tarafından çözümlenmesi gereken problemler olarak görülmüştür. Bu araştırmada, araştırmacının amacı doğrultusunda ulaşılan sonuçlardan bazıları ise şöyledir;

1) Taşınmalı ilköğretim uygulamasıyla taşınan öğrenciler, fiziki imkânlar ve ders araç-gereci bakımından daha yeterli olan okullara kavuştukları,

2) Taşınmalı ilköğretim uygulaması ile öğrencilere 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 8. maddesinde belirtilen “fırsat ve imkân” eşitliği ilkesinin sağlandığı, fakat taşınan öğrencilerin büyük oranda öğle yemeği sorunlarının bulunduğu,

3) Taşınan öğrencilerin yeni okullarındaki arkadaşlarıyla uyum içerisinde oldukları,

4) Taşınan öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklerden faydalandıkları,

5) Kız öğrencilerin, ilköğretim okullarının ikinci devrelerine devamlarının arttığını,

6) Taşınmalı öğrencilerin yolculuktan sonra okula geldiklerinde yorgun olduklarını ve bunun neticesinde derslerde dikkat ve ilginin azaldığının öğretmenler tarafından gözlemlendiğini sonuçlarına ulaşılmıştır (Yılmaz, 1998; 78–83).

Baş (2001) tarafından, Bolu ilinde “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” adlı bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmayla Bolu ilinde uygulanmakta olan "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması çalışmalarını ortaya konulması ve uygulamadaki sorunların belirlenmesi" amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenlere göre Bolu ilinde uygulanmakta olan "Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında aşağıdaki maddeler sorun olarak görülmektedir;

1) Taşınmalı ilköğretim ile ilgili konularda velilerin görüşünün alınmaması,

- 2) Taşıma araçlarının taşımaya uygun olmaması,
- 3) Taşımali ilköğretimin velilere ek harcama getirmesi,
- 4) Taşıma merkezi olan okulun fiziksel yetersizliği,
- 5) Merkez okulun öğretmen bakımından yetersiz olması,
- 6) Öğrencisi taşınan köylerde Milli Bayramların eski heyecanı ile kutlanamaması,
- 7) Taşımali ilköğretimle gelen öğrencilerin yorgun düşmesi,
- 8) Kış aylarında yolların bozularak taşımaliyi güçleştirilmesi,
- 9) Araç şoförlerinin yeterli eğitime sahip olmaması,
- 10) Taşımali ilköğretim ile ilgili olarak eğitimciler ile veliler arasında gerekli olan iletişimin kurulmadığı araştırmacı tarafından tespit edilen sorunlardır (Baş, 2001; ss. 74-76).

Küçüköğlü (2001) “İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” adlı bir araştırma yapmış ve bu araştırmayla, taşımali ilköğretim uygulamasını incelenmiş ve sistemin sorunlarını tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmacı bu araştırma çerçevesinde Erzurum İli Aşkale ilçesinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerle görüşmüş ve ilköğretimde taşımali ilköğretim sistemi hakkında aşağıdaki tespitlerde ulaşmıştır;

- 1) Okullaşma oranını artırdığı,
- 2) Genel başarı düzeyini artırdığı konusunda açık bulgular bulunmadığı,
- 3) Sınıflardaki mevcut öğrenci sayısının oldukça arttığı, bunun nedeninin merkez okulların fiziki yapısı uygulama öncesinde iyileştirilmemesi olduğu,

4) Uygulama ile birlikte taşınan öğrenciler daha iyi fiziki donanıma kavuştuğu,

5) Merkez okulların yönetiminin oldukça güçleştiği,

6) Bu uygulama için yetiştirilmiş yönetici ve personelin olmamasının uygulamanın sağlıklı işlemesine engel olduğu,

7) Taşınan öğrencilere verilen öğle yemeğinin öğünü geçiştirmeye dönük aparatif cinsinden olduğu,

8) Sekiz yıllık eğitimin yaygınlaştırılmasında kısmen etkili olduğu,

9) Karayolu ulaşımının, yolu olmayan, ulaşımın çok zor olduğu köylerde etkinliğini neredeyse tamamen kaybettiğini

10) Birleştirilmiş sınıf uygulamasını azalttığı,

11) Merkez okullarda görev alan öğretmen ve personelin uygulama konusundaki deneyimsizlik ve eksiklikleri sistemin işleyişini aksattığı, araştırmacı tarafından tespit edilen sorunlardır (Küçüköğlü, 2001; ss. 59-61).

Kefeli (2005) Bolu ili Mudurnu ilçesi ile sınırlı "Türkiye'de var olan ilköğretim uygulamaları (normal, yatılı, taşınalı) ile ilgili sorunların algılanışı bakımından, öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?" konulu araştırmasındaki Taşınalı ilköğretimle ilgili bulguları aşağıda yer almaktadır;

1) Taşınalı ilköğretimde öğrenciler ilk derste kendilerini rahatsız hissetmektedir.

2) Taşınalı öğrenciler gittikleri merkez okullarda arkadaş edinme oranları çok düşüktür

3) Taşınalı İlköğretim uygulamasında ki öğrencilerin velileri

çocuklarının öğretimleriyle en az ilgilenen veliler arasında yer almaktadır.

4) Taşımali İlköğretim öğrencilerini öğleden sonra derse motive etmek sabahtan daha zor olduğu

5) Taşımali İlköğretim görmek isteyen öğrenciler en çok 4. 5. ve 6. sınıflarda uygulamayı tercih etmişlerdir.

6) Taşımali öğrenciler en az arkadaşına sahip öğrencilerdir.

7) Taşımali öğrenciler okulun dershanelerini rahat olduğu görüşündedirler (Kefeli, 2005; ss. 157-160).

Kabaş (2006) “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar Bolu İli Örneği” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmadaki anket sonuçlarına göre yönetici ve öğretmenlere göre aşağıdaki sorunlar Bolu İlinde uygulanan “Taşımali İlköğretim Uygulamasında” yaşandığı araştırmacı tarafından tespit edilmiştir;

1) Taşımali İlköğretim için devletin yaptığı harcamaların yetersiz olduğu,

2) Taşıma araçlarına öğrenciler dışında kişilerin alındığı,

3) Taşıma merkezi okulun; öğretmen ve fiziksel yönden eksikliklerinin olduğu,

4) Taşımali İlköğretimle gelen öğrencilerin yorgun düştüğu,

5) Kış aylarında yolların bozulmasından dolayı taşımayı güçleştirdiği,

6) Araç sahipleri yeterli eğitime sahip olmadıkları,

7) Taşımali öğrencilerin gelmesinden dolayı okul yönetiminde sorunların arttığı,

8) Taşıma ile gelen öğrencilerin merkez okulun genel başarısını düşürdüğü tespitlerinde bulunmuştur (Kabaş, 2006; ss. 104-109).

Recepoğlu (2006) “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Olan İlköğretim Okullarının Sorunları: Çankırı, Karabük ve Kastamonu İli Örneği” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşmıştır;

1) Taşıma merkezi konumundaki okulların fiziksel ve sosyal alanlarının yetersiz olduğu,

2) Öğrencilere öğle yemeklerinde verilen yemek yetersiz olduğu,

3) Öğrencilerin yemeklerini yiyecekleri uygun yerlerin olmadığı,

4) Taşıma merkezi konumundaki okullarda personel ve hizmetli sayısı yeterli olmadığı,

5) Taşımali öğrencilerin okul etkinliklerine yeterince katılmadıkları,

6) Farklı yerlerden gelen taşımali öğrencilerin birbirlerine uyum sağlamakta zorluk çektikleri,

7) Öğrencilerin okulda ve sınıfta meydana gelen aksaklıklardan olumsuz etkilenmektedirler.

8) Yolların kış aylarında kapanması ve bozulmasının taşımayı olumsuz yönde etkilediği,

9) Taşıma araçlarında öğrencilerin sıkışık ve ayakta gidip geldiği,

10) Taşıma araçlarının okula zamanında ulaşmadığı,

11) Taşıma esnasında araç sürücülerinin sigara içtiği,

12) Taşıma araçlarında öğrencileri denetleyecek ve onlarla ilgilenecek refakatçi öğretmen ya da görevli bulunmadığı,

13) Taşıma araçlarında öğrenciler arasında yer kapma, itme, saygısız hareketlerde bulunma gibi olumsuz davranış ve olayların olduğu araştırmacı tarafından tespit edilmiştir (Recepoğlu, 2006; 138–142).

BÖLÜM III

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilerin ve öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler nelerdir? Sorusuna cevap aranmıştır.

Araştırma 2009–2010 eğitim öğretim yılında Konya ili Kulu ilçesinde bulunan Taşıma Merkezi Okullarda yapılmıştır.

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır.

Bu araştırmada verilerin toplanmasında araştırma evrenindeki taşıma merkezi okullardaki öğretmenler ve taşımali öğrencilere yapılandırılmış anket uygulanmıştır. Anket belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yöneterek sistemli veri toplama tekniğidir(Armağan, 1983, Akt. Balcı, 2004; s. 140).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında Konya ili Kulu ilçesi sınırlarındaki taşımali ilköğretim uygulaması yapılan okullardaki öğretmen ve taşımali öğrenciler oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini taşımali ilköğretim uygulaması kapsamındaki 18 taşıma merkezi okul, bu okullarda görev yapan 95 öğretmen ve 700 taşımali öğrenci oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma anketi, araştırmaya dahil edilen taşımali öğrenciler ve taşıma merkezlerinde görev yapan öğretmenlere verilmek üzere iki farklı şekilde hazırlanmıştır. Öğrenci anketi üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin sınıflarıyla ilgili veriler istenmiştir. Anketin ikinci bölümünde taşımali ilköğretim uygulamasıyla ilgili bugüne kadar yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilen güçlüklerle ilgili toplam 30 madde bulunmaktadır. Anketin üçüncü bölümünde öğrencilerin bu uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve çözüm önerilerinin

yazılmasının istendiği açık uçlu bir soruya yer verilmiştir.

Öğretmenlere uygulanan ankette üç bölümden oluşmaktadır. Bu anketin birinci bölümünde taşınmalı ilköğretim uygulamasıyla ilgili yaşanan güçlüklerle ilgili toplam 20 madde bulunmaktadır. Öğretmenlere uygulanan anketin ikinci bölümünde ise; 10 adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Öğretmenlere uygulanan anketin son bölümünde bu uygulamada karşılaştıkları güçlükler ve çözüm önerilerinin yazılmasının istendiği açık uçlu bir soruya yer verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada yararlanılmak üzere konu alanı ile ilgili literatür incelenmiş ve konuyla ilgili tez, kitap, makale, sempozyum ve veritabanları taranmıştır.

Anketlerin hazırlanması, geliştirilmesi ve uygulanması, aşağıda belirlenen bir dizi işlemde geçirilerek gerçekleştirilmiştir.

1) Konya İli Kulu İlçesinde taşıma merkezi olan okullarda görev yapan ilköğretim okullarındaki yönetici, öğretmen ve öğrencilerle görüş alışverişinde bulunulmuştur.

2) Taşınmalı ilköğretim uygulamasıyla ilgili daha önce hazırlanmış tezler incelenerek, taşıma ilköğretimde yaşanan güçlükler tespit edilmiştir.

3) Anket uygulanmadan önce kapsam geçerliliği için ilgili alandaki uzmanların görüşlerine başvurulmuştur.

Anket uygulaması, dönüş hızını artırmak amacıyla tüm denek gruplarına araştırmacı tarafından elden ulaştırılmıştır. Anketin dönüş oranları Tablo 8'de verilmiştir

Tablo-8: Anket Dönüş Oranları.

GRUPLAR	Verilen Anket Adedi		Anketlerin Dönüş Oranı	
	f	%	f	%
Öğretmen	100	11,11	95	11,95
Öğrenci	800	88,89	700	88,50
Toplam	900		795	

Ankete katılan öğrencilerin sınıf bazında dağılımları tablo 9’da verilmiştir.

Tablo–9: Ankete Katılan Öğrencilerin Sınıf Bazında Dağılımı.

1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
35	38	56	95	105	126	121	124

3.5. Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Araştırmada verilerin analizinde frekans, yüzdeler, aritmetik ortalama kullanılmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 13.0 programında yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın birinci alt problemine ilişkin ankette bulunan 30 madde içeriklerine göre aşağıdaki şekilde gruplandırılmış ve her gurubun verilerinin bulunduğu 7 tablo yorumlanmıştır. Bulgu ve yorumları verilen birinci alt problem aşağıda belirtilmiştir:

1-Taşımali İlköğretim Uygulamasında öğrenciler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?

Taşıma merkezindeki öğrencilerin anketlerde verdikleri cevaplara göre taşımali eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler yedi ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

- 1) *Merkez okuldan kaynaklanan güçlükler*
- 2) *Arkadaşlık ilişkilerinden kaynaklanan güçlükler*
- 3) *Servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler*
- 4) *Servis aracından kaynaklanan güçlükler*
- 5) *Beslenmeden kaynaklanan güçlükler*
- 6) *Çevreden kaynaklanan güçlükler*
- 7) *Taşıma hizmetlerinden kaynaklanan güçlükler*

4.1.1 Merkez okuldan kaynaklanan güçlükler: Taşımali öğrencilerin taşıdıkları merkez okullarda karşılaştıkları güçlükler 7 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo-10: Merkez okuldan kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Okulda açılan kurslara katılamam	285	40,71	70	10	345	49,29	0	0
2	Köydeki okulu özlüyorum	248	35,43	54	7,71	392	56	6	0,86
3	Taşımali olduğu halde okula gelmeyen arkadaşlarımız var	269	38,43	119	17	312	44,57	0	0
4	Okulda düzenlenen tiyatro ve spor karşılaşmaları faaliyetlerine katılamam	182	26	167	23,86	351	50,14	0	0
5	Ailem okuldaki durumunla yeterince ilgilenmiyor	170	24,29	99	14,14	431	61,57	0	0
6	Performans ödevlerini köyde yapamıyorum	265	37,97	127	18,19	306	43,84	0	0
7	Köyde okumak isterdim	243	34,71	45	6,43	412	58,86	0	0

1- “Okulda açılan kurslara katılamam”

Ankette verilerine göre taşımali öğrencilerin okulda açılan kurslara katıldıkları yönünde bir görüşe sahip oldukları söylenebilir.

2- “Köydeki okulu özlüyorum”

Taşımali öğrenciler, köydeki okullarını özlemedikleri yönünden bir görüşe sahip oldukları söylenebilir.

3- “Taşımali olduğu halde okula gelmeyen arkadaşlarımız var”

Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmadıklarını ifade etmiş olsalar da öğrencilerin bir bölümünün bu maddeye katılması (% 38,43 “Evet” ve % 17 “Kısmen”) taşımali olduğu halde okula gelmeyen öğrencilerin olduğu yönünden değerlendirilebilir.

4- “Okulda düzenlenen tiyatro ve spor karşılaşmaları faaliyetlerine katılamam”

Taşımali öğrencilerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmadıklarını belirterek bu konuda herhangi bir güçlük yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

5- “Ailem okuldaki durumunla yeterince ilgilenmiyor”

Öğrencilerin; okuldaki durumlarıyla ailelerinin yeterince ilgilendiği yönünden bir görüşe sahip oldukları söylenebilir.

6- “Performans ödevlerini köyde yapamıyorum”

Taşınmalı öğrencilerin performans ödevlerini köyde yapmakta güçlük çekmedikleri yönünden bir görüşe sahip oldukları söylenebilir.

7- “Köyde okumak isterdim”

Taşınmalı öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 58,86 “Hayır”) köyde okumak gibi bir görüşe sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir denilebilir.

4.1.2 Arkadaşlıkla ilişkilerinden kaynaklanan güçlükler: Taşınmalı öğrencilerin, öğrenci ortamlarında arkadaşlarından kaynaklanan güçlükler 2 maddede toplanmış bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo–11: Arkadaşlıktan ilişkilerinden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Taşınmalı diğer öğrencilerle arkadaşlık kuramam	114	16,29	131	18,71	455	65	0	0
2	Okulda çok arkadaşım olmuyor	160	22,86	87	12,43	453	64,71	0	0

1- “Taşınmalı diğer öğrencilerle arkadaşlık kuramam”

Taşınmalı öğrencilerin diğer taşınmalı öğrencilerle arkadaşlık kurmakta zorluk çekmedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir

2-“Okulda çok arkadaşım olmuyor”

Taşınmalı öğrencilerin okulda arkadaş edinmeleri konusunda güçlük çekmedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir

4.1.3 Servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler: Taşımalı öğrencilerin taşıma araçlarını kullanan servis şoförlerinde karşılaştıkları güçlükler 2 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo–12: Servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Servis şoförü yanımızda küfürlü konuşur.	18	2,57	82	11,71	600	85,71	0	0
2	Servis şoförü arabada sigara içiyor.	106	15,14	118	16,86	476	68	0	0

1-“Servis şoförü yanımızda küfürlü konuşur”

Taşımalı öğrencilerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmadıklarını belirtmiş olsalar da diğer öğrencilerin servis şoförlerinin öğrencilerin yanında küfürlü konuştuğu yönünde bir görüş bildirmişlerdir denilebilir

2-“Servis şoförü arabada sigara içiyor”

Taşımalı öğrenciler bu maddeye katılmadıklarını belirtmiş olsalar da geriye kalan öğrencilerin (% 32) bu maddeye katılmaları bu olumsuz durumun yaşandığı şeklinde öğrenci görüşlerinin de olduğunu göstermektedir.

4.1.4 Servis aracından kaynaklanan güçlükler: Taşımalı öğrencilerin taşımada kullanılan servis araçlarında karşılaştıkları güçlükler 5 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo-13: Servis aracından kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Servis aracı rahat değildir.	216	30,86	94	13,43	390	55,71	0	0
2	Servis aracımız pis kokar.	33	4,71	183	26,14	484	69,14	0	0
3	Servis aracımızda emniyet kemeri vardır.	482	68,86	0	0	187	26,71	31	4,43
4	Serviste yüksek sesle müzik dinleniyor.	105	15	187	26,71	408	58,29	0	0
5	Servis arabası sabahları çok soğuktur.	188	26,86	158	22,57	354	50,57	0	0

1- “Servis aracı rahat değildir”

Öğrencilerin taşımalarında kullanılan servis araçlarını rahat buldukları yönünden görüş bildirmişlerdir.

2- “Servis aracımız pis kokar”

Öğrencilerin servis araçlarının pis kokmadığı yönünden görüş bildirmişlerdir.

3-“Servis aracımızda emniyet kemeri vardır”

Taşımalı öğrenciler büyük çoğunluğu servis araçlarında emniyet kemeri olduğu maddesine katılmış olsalar da öğrencilerin % 26,71’inin “Hayır” seçeneğini tercih etmeleri bazı servis araçlarında emniyet kemerinin olmadığı yönünden bir görüşün bildirildiği şeklinde değerlendirilebilir.

4- “Serviste yüksek sesle müzik dinleniyor”

Öğrenciler bu maddeye katılmadıklarını belirtmiş olsalar da ankete katılan diğer öğrencilerin (% 26,71 “Kısmen” ve % 15 “Evet”) verdikleri cevaplarla araçlarda yüksek sesle müzik dinlendiğine dair öğrencilerin görüş bildirdikleri yönünden değerlendirilebilir.

5- “Servis arabası sabahları çok soğuktur”

Taşımalı öğrencilerin bu maddeye katılmadıklarını yönünden görüş bildirmiş

olsalar da ankete katılan diğer öğrencilerin (% 26,86 “Evet” ve % 22,57 “Kısmen”) verdikleri cevaplarla bu maddeye katıldıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

Beslenmeden kaynaklanan güçlükler: Taşınmalı öğrencilerin beslenme ve beslenme hizmetlerinde karşılaştıkları güçlükler 4 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo-14: Beslenmeden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Okula gelen yemekleri beğenmiyorum	271	38,71	214	30,57	215	30,71	0	0
2	Verilen yemekle karnım doyuyor	342	48,86	134	19,14	224	32	0	0
3	Yemeklerin içinden bilmediğimiz malzemeler çıkıyor	250	35,71	176	25,14	274	39,14	0	0
4	Öğle yemeğini okulda bize ayrılan yemekhanede, özel salonda yeriz	209	29,86	66	9,43	425	60,71	0	0

1- “Okula gelen yemekleri beğenmiyorum”

Taşınmalı öğrenciler (% 38,71) okula gelen yemeklerin beğenmediklerini ifade etmişlerdir denilebilir.

2- “Verilen yemekle karnım doyuyor”

Taşınmalı öğrencilerin (% 48,86) verilen yemekle kendilerini doyurmaya yeterli olduğu yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

3- “Yemeklerin içinden bilmediğimiz malzemeler çıkıyor”

Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde (% 35,71 “Evet” ve % 25,14 “Kısmen”) yemeklerinin içinden farklı malzemelerin çıktığı yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4- “Öğle yemeğini okulda bize ayrılan yemekhanede, özel salonda yeriz”

Taşımali öğrencilerin (% 60,71) verilen yemeği okulda kendilerine ayrılan yemekhane, özel salonda yemedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

Çevreden kaynaklanan güçlükler: Taşımali öğrencilerin çevrelerinden kaynaklanan güçlükler 5 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo-15: Çevreden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Okul dışında bizi sıkıştıranlar vardır.	85	12,14	64	9,14	551	78,71	0	0
2	Okulda bize haksızlık yapılır.	102	14,57	161	23	437	62,43	0	0
3	Okulda diğer öğrencilerle sorunlar yaşıyorum.	115	16,43	232	33,14	353	50,43	0	0
4	Okuldayken sürekli ailemi özleyorum.	203	29	188	26,86	309	44,14	0	0
5	Okulda yaşadığımız problemler hemen çözülür	356	50,86	184	26,29	160	22,86	0	0

1-“Okul dışında bizi sıkıştıranlar vardır”

Taşımali öğrencilerin (% 78,71) okul dışında kendilerini sıkıştıranların olmadığını ifade etmişlerdir denilebilir.

2-“Okulda bize haksızlık yapılır”

Taşımali öğrenciler (% 62,43) okulda kendilerine haksızlık yapıldığı yönünden bir görüşe sahip olmadıklarını ifade etmişlerdir denilebilir.

3-“Okulda diğer öğrencilerle sorunlar yaşıyorum”

Öğrencilerin (% 50,43) diğer öğrencilerle sorunlar yaşamadıkları yönünden bir görüşe sahip oldukları yönünden değerlendirilebilir.

4-“Okuldayken sürekli ailemi özleyorum”

Taşınmalı öğrencilerin (% 44,14) okuldayken ailelerini sürekli özlemedikleri yönünden bir görüş bildirdikleri söylenebilir.

5-“Okulda yaşadığımız problemler hemen çözülür”

Taşınmalı öğrencilerin okulda yaşadıkları problemlerin hemen çözüldüğüne dair bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4.1.5 Taşıma hizmetlerinden kaynaklanan güçlükler: Taşınmalı öğrencilerin taşıma hizmetlerinde karşılaştıkları güçlükler 5 maddede toplanmış ve bu maddeler öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır. Bu maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo-16: Taşıma hizmetlerinden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Servis aracında öğrenci harici yolcularda gelir.	204	29,14	251	35,86	245	35	0	0
2	İlk derse yetişemediğimiz zaman olur.	105	15	188	26,86	407	58,14	0	0
3	Servis arabamız çok hızlı gidiyor, trafik kurallarını çiğniyor.	71	10,14	129	18,43	500	71,43	0	0
4	Bayram kutlamalarında ilçeye getirilmediğimiz için katılamam.	203	29	76	10,86	351	50,14	70	10
5	Okula, servis beni almadığı için gelemediğim günler olur.	112	16	160	22,86	428	61,14	0	0

1-“Servis aracında öğrenci harici yolcularda gelir”

Taşınmalı öğrencilerin taşınmalı ilköğretim uygulamasında servis aracında öğrenci harici yolcularında geldiği yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

2-“İlk derse yetişemediğimiz zaman olur”

Taşınmalı öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 58,14) bu maddeye katılmamış olsada diğer öğrencilerin bu maddeye katılması öğrencilerin ilk derse yetişemediği zamanlarında olduğu yönünden değerlendirilebilir.

3-“Servis arabamız çok hızlı gidiyor, trafik kurallarını çiğniyor”

Taşımali öğrencilerin (% 71,43) büyük çoğunluğu servislerle ilgili bu maddeye katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

4-“Bayram kutlamalarında ilçeye getirilmediğimiz için katılamam”

Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu maddeye katılmadığını belirtmiş olsa da, diğer öğrencilerin (% 29, “Evet” ve % 10,86 “Kısmen”) bu maddeye katılmaları, bu güçlüğün yaşandığı yönünden değerlendirilebilir.

5-“Okula, servis beni almadığı için gelemediğim günler olur”

Taşımali öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 61,14) bu maddeye katılmadıkları yönünde görüş bildirmiş olsalar da geriye kalan öğrencilerin bu maddeye katılmaları bu yönde güçlüğün yaşandığı yönünden değerlendirilebilir.

4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin anketteki açık uçlu soruya verilen cevaplara göre elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulgu ve yorumları verilen ikinci alt problem aşağıda belirtilmiştir:

2- Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

Taşıma merkezindeki öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri cevaplara göre taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler altı ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

- 1) Yemekten kaynaklanan güçlükler
- 2) Rehberlikten kaynaklanan güçlükler
- 3) Diğer öğrencilerden kaynaklanan güçlükler
- 4) Servisten kaynaklanan güçlükler
- 5) Dersten kaynaklanan güçlükler
- 6) Çevreden kaynaklanan güçlükler

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda yapılan araştırma sonucuna göre tespit edilen güçlükler ve öğrencilerin çözüm önerileri aşağıdaki gibidir;

4.2.1. Yemekten Kaynaklanan Güçlükler

Gelen yemekleri soğuk olması, paket olarak verilen yemeklerin içlerindeki malzemenin kendilerini doyurmadığını, yemeklerin içerisinde yabancı malzemelerin (kıl, kurt sebze kabukları vb.) çıktığı, yemek yedikleri yerlerin temiz olmadığı, yemeklerini dersliklerden birinde yediklerini ve yemek sonrası buranın temizliğiyle uğraştıkları, yemek yedikleri malzemelerin (çatal, kaşıkların ve tabakların) temizliğinden yeterince emin olamadıklarını belirtmişlerdir.

Taşınmalı öğrenciler “Yemekten kaynaklanan güçlükler” için yemeklerin

ısıtılması için okullarına bu yemekleri ısıtacak fırın ya da tüpün getirilmesini, paket olarak gelen yemeklerin içerisinde daha fazla doldurulmasını, paketlerde gelen ekmeğin daha büyük olmasını bu sayede daha iyi doyacaklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler kullanılan yemek kapları için plastik malzeme kullanılabileceğini bu sayede çatalı, kaşığı ve yemek kabını sadece kendilerinin kullanabileceğini ve yemek yapılan yerlerin daha sıkı denetlenerek yemeklerin sağlığa uygun olup olmadığının tespit edilmesini istemektedirler.

4.2.2. Rehberlikten Kaynaklanan Güçlükler

Taşınmalı öğrenciler okulda kendilerini dinleyecek özel bir öğretmene ihtiyaçlarının olduğunu ancak yaşadıkları sıkıntıları dinleyecek özel bir öğretmenlerinin olmadığını, bir öğrenci olarak paylaşmak istedikleri özel konuları soracakları öğretmen bulmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Taşınmalı öğrenciler “Rehberlikten Kaynaklanan Güçlükler” için okullarına bir rehber öğretmenin gönderilmesini ya da okul bünyesinde sadece nöbetçi öğretmene değil de okulda belirlenecek sabit bir öğretmene her türlü sorunlarını, özel durumlarını söyleyebilecek bir ortamın sağlanmasının kendileri için önemli olan bir konuda çözüm sağlayacağını belirtmişlerdir.

4.2.3. Diğer Öğrencilerden Kaynaklanan Güçlükler

Taşınmalı öğrenciler okul içerisinde, taşınmalı olmayan arkadaşları tarafından; rahatsız edildiklerini, kimi zaman yaşanan en ufak tartışmanın ardından kendilerine kötü davranıldığını, aşağılandıklarını, dövüldüklerini ve dışlandıklarını belirtmektedirler. Sınıfta kaybolan bir şey olduğunda diğer öğrenciler tarafından suçlandıklarını ve köyden geldikleri için bitli denilerek gururlarının incitildiğini belirtmişlerdir.

Taşınmalı öğrenciler “Diğer Öğrencilerden Kaynaklanan Güçlükler” için öncelikli olarak; okul idarecilerinin kendilerine sahip çıkmalarını beklediklerini, öğretmenlerinin diğer öğrencilere geldikleri okulun taşınmalı öğrencilerinde okuması için yapılmış eğitim kurumu olduğunu sürekli hatırlatmalarını, sınıf içerisinde arkadaşlarıyla olan tartışmalarda; ortamının yumuşatılmasının ardından olayların idareciler tarafından

takip edilerek, taşımali öğrencilerle, taşımali olmayan öğrencilerin başka yerde tekrar aynı konu yüzünden tartışmalarına müsaade edilmemesinin kendilerini daha mutlu edeceğini belirtmişlerdir.

4.2.4. Servisten Kaynaklanan Güçlükler

Taşımali öğrenciler serviste kendilerine özel olarak ayrılmış koltukların olmadığını bundan dolayı yer tartışması yaşadıklarını, araçların yolda hızlı gittiğini şoförün sigara içtiğini ve bundan rahatsız olduklarını, servis şoförünün arkadaşlarına kızdığını, yolda başka yolcuları aldıklarını hatta belli güzergâhlardaki servislerin ilçe içerisinde özel servis gibi çalışarak öğrenci topladıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler okul dönüşü alınan yolcuların evlerine bırakılmasından dolayı eve geç gittiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin en çok şikâyet ettikleri konu ise belli güzergâhlardaki özellikle birden fazla servisin çalıştığı köylerde, servislerin öğrencileri okuldan aldıktan sonra ilçenin çıkışında tüm öğrencileri tek bir servisle köyelerine yolladıklarını belirtmeleridir. Servis araçlarının bazılarında hala emniyet kemerinin olmadığını belirtilmesi de ayrıca araştırılması gereken önemli bir ihmalin yaşandığının göstergesidir.

Taşımali öğrenciler “Servisten Kaynaklanan Güçlükler” için; servis aracında herkesin oturacağı koltuğun isim sırasına göre belirlenmesini ve hiçbir öğrencinin başkasının koltuğuna oturmasına müsaade edilmemesini, araç şoförünün hızlı gittiği zaman sözlü uyardıklarında şoförün kendilerini kızdığını ancak trafik kurallarına uymayan servis şoförünü okulda şikâyet edecekleri, şikâyet kutusunun olmasının yaşanan güçlüğü belirtmede çözüm olacağını ve şikâyet kutusu sayesinde yolda sigara içen şoförü okullarında kimseden korkmadan yetkililere söyleme imkanlarının olacağını ve İlçe Milli Eğitimine iletilen şikâyetlerin çözüleceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler, şoförün geliş ve gidişlerde yolcu almasının önüne özellikle okul dönüşünde aracın durdurularak aranması sayesinde çözüleceğini bu sayede yolcuları bırakmak için dolaşırken harcanan zamanın önüne de geçileceğini belirtmişlerdir.

4.2.5. Dersten Kaynaklanan Güçlükler

Taşımali öğrenciler derslerde istenen malzemeleri temin etmekte zorlandıklarını, bazıları diğer arkadaşları gibi konuları kavramakta başarılı olamadıklarını, performans ödevlerini yaparken internet, kütüphane gibi imkânlarının olmadığını ancak kendilerinden sürekli araştırmaya yönelik çalışmalar yapmalarının beklendiğini ifade etmişlerdir.

Taşımali öğrenciler “Dersten Kaynaklanan Güçlükler” için kendilerine malzemeler konusunda okul idaresinin yardımcı olmasını, istenen malzemelerin okul kantinine getirilmesini, performans çalışmaları için okuldaki imkânları yemekten sonra kullanıma açılacak olan bilişim sınıfları sayesinde kolaylıkla çözülebileceğini ifade etmişlerdir.

4.2.6. Çevreden Kaynaklanan Güçlükler

Taşımali öğrenciler okul dışındaki bazı kişilerin arkadaşlarını rahatsız ettiğini bundan dolayı taşımali kız öğrencilerden okula devamsızlık yapmak zorunda kalanların olduğunu ve daha önceki yıllarda okullarını bırakmak zorunda kalan arkadaşlarının olduğunu belirtmektedirler. Taşımali öğrenciler dışarıdaki insanların kendileriyle konuşmak istemelerini bile korkuyla karşıladıklarını nöbetçi öğretmenlerin kendilerini korumakta yeterli olmayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Taşımali öğrenciler “Çevreden Kaynaklanan Güçlükler” için öncelikli olarak okullarında bir güvenlik görevlisinin olmasını kendilerini daha güvende hissettireceğini, okul çevresine gelen yabancı şahısların polis tarafından alınmasını ancak bu şekilde kendilerini güvende hissedebileceklerini belirtmişlerdir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin ankette bulunan 20 madde 4 ana başlık altında incelenmiş ve 11 açık uçlu soruya verilen cevaplardan oluşan toplam 15 tablo yorumlanmıştır. Bulgu ve yorumları verilen alt problem aşağıda belirtilmiştir:

3) *Taşımali İlköğretim Uygulamasında öğretmenler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?*

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenlerin anketlerde verdikleri cevaplara göre taşımali ilköğretimde öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler dört ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

1. *Okuldaki fiziksel şartlar ve taşımali öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükler*

2. *Servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler*

3. *Nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükler*

4. *Taşımali öğrencilerin sınıfa uyumlarından kaynaklanan güçlükler*

4.3.1 Okuldaki fiziksel şartlar ve taşımali öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükler: Taşıma merkezindeki öğretmenlerin; fiziksel şartlar ve taşımali öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükleri 3 maddede toplanmış ve bu maddeler öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo–17: Fiziksel şartlar ve taşımali öğrenci velileriyle iletişimden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Okulum taşıma merkezi bir okul için yeterli değildir	58	61,05	28	29,47	9	9,47	0	0
2	Taşımali öğrencilerin velileri, veli toplantılarına katılmazlar	29	30,53	54	56,84	12	12,63	0	0
3	Taşımali öğrencilerin velilerine ulaşmak için fazladan çaba harcamam gerekir	31	32,63	58	61,05	6	6,32	0	0

1- “Okulum taşıma merkezi bir okul için yeterli değildir”

Taşıma merkezindeki öğretmenlerin büyük çoğunluğu okullarını taşıma merkezi bir okul için yeterli görmedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

2- “Taşımali öğrencilerin velileri, veli toplantılarına katılmazlar”

Taşıma merkezindeki öğretmenler taşımali öğrencilerin velilerinin, veli toplantılarına katılmadıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

3- “Taşımali öğrencilerin velilerine ulaşmak için fazladan çaba harcamam gerekir”

Taşıma merkezindeki öğretmenler taşımali öğrencilerin velilerine ulaşmak için fazladan çaba harcadıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

Servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler: Taşıma merkezindeki öğretmenlerin; servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükleri 2 maddede toplanmış ve bu maddeler öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo–18: Servis araçları ve servis şoförlerinden kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Zamanında gelmeyen servislerden dolayı derse geç girmek zorunda kaldığım zamanlar olur	7	7,37	24	25,26	64	67,37	0	0
2	Servis şoförleriyle tartışmaktan çekinirim	64	67,37	31	32,63	0	0	0	0

1- “Zamanında gelmeyen servislerden dolayı derse geç girmek zorunda kaldığım zamanlar olur”

Taşıma merkezindeki öğretmenler servislerin geç gelmesinden dolayı derse geç girmek zorunda kaldıkları yönünden bir görüşe katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

2 – “Servis şoförleriyle tartışmaktan çekinirim”

Taşıma merkezindeki öğretmenler servis şoförleriyle tartışmaktan çekindikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

Nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükler: Taşıma merkezindeki öğretmenlerin; nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükleri 9 maddede toplanmış ve bu maddeler öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo–19: Nöbet ve sorumluluklardan kaynaklanan güçlükler

MADDELER	Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1 Taşımali öğrencilerin her gün sabah kontrol edilerek alınması nöbetçi öğretmene fazladan yük getirir	26	27,37	59	62,11	10	10,53	0	0
2 Taşımali öğrencilere yemek dağıtmak bana fazladan yaptırılan bir iştir	26	27,37	57	60	12	12,63	0	0
3 Taşımali öğrencileri yemek sonrasında okulda gözetim altında tutmak zordur	8	8,42	48	50,53	39	41,05	0	0
4 Taşımali öğrencilerden dolayı çevreyle tartıştığım zamanlar olur	11	11,58	31	32,63	53	55,79	0	0
5 Taşımali öğrenciler yemek sonrası izin almadan okulu terk ederler	58	61,05	19	20	18	18,95	0	0
6 Taşıma merkezi okul öğlen tatilinde işlerimi aksatmama nedendir	18	18,95	47	49,47	30	31,58	0	0
7 Taşımali öğrencileri teslim almak beni sıkıntıya sokar	5	5,26	45	47,37	45	47,37	0	0
8 Taşımali öğrencilerden dolayı idare ile sorunlar yaşıyorum	6	6,32	57	60	32	33,68	0	0
9 Taşıma merkezi okulda nöbet tutmak çok zordur	50	52,63	44	46,32	1	1,05	0	0

1- “Taşımali öğrencilerin her gün sabah kontrol edilerek alınması nöbetçi öğretmene fazladan yük getirir”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin her sabah kontrol edilerek teslim alınmasının nöbetçi öğretmene fazladan yük getirdiği görüşüne

katıldıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

2- “Taşımali öğrencilere yemek dağıtmak bana fazladan yaptırılan bir iştir”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilere yemek dağıtmayı kendilerine fazladan yaptırılan bir iş olarak gördükleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

3- “Taşımali öğrencileri yemek sonrasında okulda gözetim altında tutmak zordur”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, yemek sonrası taşımali öğrencileri okulda tutmanın zor olduğu yönünden bir görüşe sahip oldukları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4- “Taşımali öğrencilerden dolayı çevreyle tartıştığım zamanlar olur”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerden dolayı çevreyle tartışmak zorunda kalmadıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

5- “Taşımali öğrenciler yemek sonrası izin almadan okulu terk ederler”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin yemek sonrası izin almadan okulu terk ettikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

6- “Taşıma merkezi okul öğlen tatilinde işlerimi aksatmama nedendir”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, öğlen tatilinde işlerini aksatma nedeni olarak taşıma merkezi bir okulda çalışmalarının olduğu görüşüne sahip oldukları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

7- “Taşımali öğrencileri teslim almak beni sıkıntıya sokar”

Taşıma merkezindeki öğretmenler taşımali öğrencileri teslim almanın kendilerini sıkıntıya soktuğu yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

8- “Taşımali öğrencilerden dolayı idare ile sorunlar yaşıyorum”

Taşıma merkezindeki öğretmenler taşımali öğrencilerden dolayı idareyle

sorunlar yaşadıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

9- “Taşıma merkezi okulda nöbet tutmak çok zordur”

Taşıma merkezindeki öğretmenler, taşıma merkezi okulda nöbet tutmanın çok zor olduğu yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4.3.2 Taşımali öğrencilerin sınıfa uyumlarından kaynaklanan güçlükler: Taşıma merkezindeki öğretmenlerin; taşımali öğrencilerin uyumlarından kaynaklanan güçlükler 6 maddede toplanmış ve bu maddeler öğretmenlerin verdikleri yanıtlara göre aşağıdaki şekliyle yorumlanmıştır: Bu maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo–20: Taşımali öğrencilerin sınıfa uyumlarından kaynaklanan güçlükler

MADDELER		Evet		Kısmen		Hayır		Boş	
		f	%	f	%	f	%	f	%
1	Taşımali öğrencilerimin sınıfa uyum sorunları beni olumsuz etkiler	15	15,79	49	51,58	31	32,63	0	0
2	Taşımali öğrenciler sınıf başarı ortalamamı düşürür	4	4,21	38	40	53	55,79	0	0
3	Taşımali öğrencileri derse geç girmeleri sınıftaki ders işlenişini bozar	70	73,68	8	8,42	17	17,89	0	0
4	Taşımali öğrencilerin temizlik ve düzen konusunda sınıfa olumsuz etkileri vardır	6	6,32	40	42,11	49	51,58	0	0
5	Taşımali öğrenciler sınıf içerisindeki öğrenci tartışmalarının nedenidir	13	13,68	37	38,95	45	47,37	0	0
6	Sınıf mevcudumun artmasının nedeni taşımali öğrencilerdir	9	9,47	20	21,05	66	69,47	0	0

1- “Taşımali öğrencilerimin sınıfa uyum sorunları beni olumsuz etkiler”

Taşıma merkezindeki öğretmenlerin taşımali öğrencilerin sınıfa uyum sorunlarından olumsuz olarak etkilendikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

2- “Taşımali öğrenciler sınıf başarı ortalamamı düşürür”

Taşıma merkezindeki öğretmenler sınıf içerisindeki başarı ortalamasını,

taşımali öğrencilerin düşürdüğü maddesine katılmadıkları yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

3- “Taşımali öğrencileri derse geç girmeleri sınıftaki ders işlenişini bozar”

Taşımali merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin derse geç girmelerinin sınıftaki ders işlenişini bozduğu yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4- “Taşımali öğrencilerin temizlik ve düzen konusunda sınıfa olumsuz etkileri vardır”

Taşımali merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin temizlik ve düzen konusunda sınıflarına olumsuz etkilerinin olduğunu düşünmedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

5-“Taşımali öğrenciler sınıf içerisindeki öğrenci tartışmalarının nedenidir”

Taşımali merkezindeki öğretmenler taşımali öğrencilerin sınıf içerisindeki öğrenci tartışmalarının nedeni olmadığı yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

6- “Sınıf mevcudunun artmasının nedeni taşımali öğrencilerdir”

Taşımali merkezindeki öğretmenler, sınıf mevcudlarını artma nedeni olarak taşımali öğrencileri görmedikleri yönünden bir görüş bildirmişlerdir denilebilir.

4.3.1. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Açık Uçlu Sorular

Araştırmanın üçüncü alt problemini tespit etmek amacıyla taşıma merkezindeki öğretmenlere ankette 10 adet açık uçlu soru sorulmuş ve anketteki sorulara verilen cevaplar frekanslarına göre gruplandırılarak aşağıda açıklanmıştır.

Soru 1: Taşımali öğrenciler problemlidir görüşünüzü belirtiniz?

Bu soruyu taşıma merkezinde olan 85 öğretmen toplam 85 maddeyle açıklamıştır. Öğretmenlerin görüşleri arasındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve tablo 21 hazırlanmıştır.

Tablo-21: Taşımali öğrenciler problem durumu

Sıralama	Verilen Cevaplar	f
1	Taşımali öğrencilerimizde uyum problemleri vardır.	27
2	Kültürel ve ekonomik nedenlerden dolayı problemlilerdir.	25
3	Velilerden dolayı problemlilerdir.	19
4	Hayır, problemlidir değilidir.	14
	Toplam	85

“Taşımali öğrencileriniz problemlidir?” Şeklindeki açık uçlu soruya, taşıma merkezindeki öğretmenlerin verdikleri cevapların dağılım oranına göre; bu soruya cevap veren öğretmenlerin % 31,76’sına göre taşımali öğrencilerde uyum problemleri vardır. Taşımali öğrencilerin problemlidir olmalarını kültürel ve ekonomik nedenlerden kaynaklandığını düşünenlerin oranı % 29,41 iken, öğrencilerin problemlidir olmalarını velilerinden kaynaklandığını düşünenlerin oranı % 22,35’dir. Taşıma merkezindeki öğretmenlerin % 16,47’si taşımali öğrencilerin problemlidir olmadıkları yönünde görüş bildirmiştir denilebilir.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenlerin büyük çoğunluğu taşımali öğrencilerin problemlidir olduğu yönünde görüş bildirmiştir denilebilir.

Soru 2: Taşımali öğrencileriniz taşındıkları okulu benimseyip sahip çıkabiliyor mu?

Bu soruyu 95 öğretmen toplam 95 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 22 hazırlanmıştır.

Tablo–22: Taşımali öğrenciler okulu benimsemesi

Sıralama	Verilen Cevaplar	f
1	Kesinlikle benimsemiyorlar	35
4	Okulu diğer arkadaşları kadar benimsiyorlar	24
2	Benimsediklerini zannetmiyorum	19
3	Kendilerini misafir olarak görüyorlar	17
Toplam		95

“Taşımali öğrenciler okulu benimsiyor mu?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisinde verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 38,84’üne göre taşımali öğrencilerin okulu benimsemediği yönünden bir görüşe sahiplerken, taşımali öğrencilerin okulu diğer öğrenciler gibi benimsediğini görüşünde olan öğretmenlerin oranı % 25,26 iken, öğrencilerin okulu benimsediğini düşünmeyen öğretmenlerin oranı % 20’dir. Öğrencilerin okulda kendilerini misafir olarak gördüklerini düşünen öğretmenlerin oranı % 17,89’dur.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenlerin büyük çoğunluğu taşımali öğrencilerin okulu benimsemedikleri görüşüne sahip olduğu söylenebilir.

Soru 3: Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizlikleri nelerdir?

Bu soruyu 85 öğretmen toplam 85 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 23 hazırlanmıştır.

Tablo–23: Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizlikleri

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Eğitimleri için ailelerinin destek olmaması.	40
2	Derslere hazırlık yapmamaları.	22
3	Seviyelerindeki farklılıklar.	15
4	Dersler için gerekli malzemeyi bulamamaları.	8
Toplam		85

“Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizlikleri nelerdir?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisinde verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 47,06’sına göre taşımali öğrenciler ailelerinden eğitimleri konusunda destek alamamaktadır. Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizliklerinin derslere hazırlık yapmadan gelmeleri olduğunu düşünenlerin oranı % 25,88’dir. Öğrencilerin diğer öğrencilerden

seviye yönünden farklı olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı % 17,65'dir. Taşımali öğrencilerin eğitim açısından yetersizliğinin nedeninin ders için gerekli malzemeyi bulamamak olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı % 9,41'dir.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin eğitim açısından yetersiz olmalarının en büyük sebebi olarak, ailelerinin öğrencilerin eğitimleriyle ilgilenmemeleri olduğunu görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Soru 4: Taşımali öğrencilerin eğitimmişlik durumları nasıldır?

Bu soruyu 95 öğretmen toplam 127 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 24 hazırlanmıştır.

Tablo–24: Taşımali öğrencilerin eğitimmişlik durumları

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Köyde eğitim alıp geldikleri için normalin seviyenin altındalar	37
2	Sınıfta iki ayrı seviye var	36
3	Diğer öğrencilerden daha iyi	32
4	İyi sayılırlar	22
	Toplam	127

“Taşımali öğrencilerin eğitimmişlik durumları nasıldır?” Sorusuna taşıma merkezindeki öğretmenlerin verdikleri cevapların dağılımına göre; öğretmenlerin % 29,13'ü öğrencilerin normal seviyenin altında olduğunu, % 28,35'i sınıfta iki farklı seviyenin bariz olarak görüldüğünü belirtmiştir. Öğretmenlerin % 25,20'si taşımali öğrencilerin diğer öğrencilerden daha iyi oldukları ifade ederken öğretmenlerin % 17,32'si taşımali öğrencilerin iyi sayılabilecek bir seviyede olduğunu belirtmiştir.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımali öğrencilerin eğitimmiş durumlarının normal seviyenin altında olduğu görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Soru 5: Veli toplantılarında taşımali öğrenci velileriyle sorunlar yaşıyor musunuz?

Bu soruyu 95 öğretmen toplam 101 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 25 hazırlanmıştır.

Tablo–25: Veli toplantılarında taşımali öğrenci velileriyle sorunlar

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Veli toplantılarında taşımali öğrencilerin aileleri gelmiyor	40
2	Kısmen sorunlar yaşıyoruz	32
3	Velilerin çoğu öğrencisinin kaçta gittiğini bilmiyor	22
4	Sorun yaşamadım	7
Toplam		101

“Veli toplantılarında taşımali öğrenci velileriyle sorunlar yaşıyor musunuz?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 39,60’ı taşımali öğrencilerin ailelerinin veli toplantılarına katılmadıklarını belirtmişlerdir. Taşımali öğrencilerin velileriyle sorun yaşadığını ifade eden öğretmenlerin oranı % 31,68’dir. Öğretmenlerin % 21,78’i taşımali öğrencilerin velilerinin öğrencilerinin kaçınıcı sınıfa gittiğinin bilmediklerini belirtmektedirler. Taşımali öğrencilerin velileriyle sorun yaşamadığını belirten öğretmenlerin oranının % 6,93’tür.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenlerin büyük çoğunluğu taşımali öğrencilerin velileriyle sorun yaşadıkları ve taşımali öğrencilerin velilerinin veli toplantılarıyla yeterince ilgilenmedikleri görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Soru 6: Bir öğretmen olarak taşımali eğitim verilen bir okulda nöbet görevi yapmanın zorlukları nelerdir?

Bu soruyu 95 öğretmen toplam 150 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 26 hazırlanmıştır.

Tablo–26: Taşımali bir okulda nöbet görevi yapmanın zorlukları

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	İdare ile sorunlarımız artıyor	53
2	Aşırı yorgunluk	44
3	Öğlen arası öğrencileri okulda tutmak çok zor oluyor	42
4	Hiçbir zorluğu yok	11
Toplam		150

“Bir öğretmen olarak taşımali eğitim verilen bir okulda nöbet görevi yapmanın zorlukları nelerdir?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 35,33’üne

göre taşıma merkezi bir okulda nöbet tutulduğunda idareyle sorunlar artmaktadır. Nöbet esnasında aşırı yorulduklarını ifade eden öğretmenlerin oranı % 29,33'dir. Taşıma merkezi okulda nöbet tutmanın en büyük zorluğunun öğlen arası öğrencileri okulda tutmak olduğunu düşünenlerin oranı ise % 28'dir. Taşıma merkezi okulda nöbet tutmanın hiçbir zorluğunun olmadığını söyleyenlerin oranı % 7,33'dir.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu taşıma merkezi okullarda nöbet tutmanın zor olduğunu ve idareyle sorun yaşamalarına neden olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Soru 7: Taşımalı öğrencilerin yemek saatlerinde ne gibi problemler yaşıyorsunuz?

Bu soruyu 95 öğretmen toplam 125 maddeyle açıklamışlardır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 27 hazırlanmıştır.

Tablo–27: Taşımalı öğrencilerin yemek saatlerindeki problemler

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Öğrenciler yemek seçiyor.	45
2	Yemeklerin yenileceği yer sıkıntısı.	41
3	Yemekler soğuk geliyor.	22
4	Yemek sonrası temizlik sorunları.	17
Toplam		125

“Taşımalı öğrencilerin yemek saatlerinde ne gibi problemler yaşıyorsunuz?” şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 36'sı öğrencilerin yemek seçme problemleriyle karşılaştıklarını, % 32,80'i yemeklerin yenileceği özel bir yerin olmamasının yaşanan en büyük problem olarak belirtirken, gelen yemeklerin soğuk olmasının problem olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı % 17,60'dır. Yemek saatlerinde yaşanan problemin yemek sonrası yaşanan temizlik sorunu olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %13,6'dır.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımalı öğrencilerin öğle yemeklerindeki en büyük güçlüğü öğrencilerin yemek seçmesi olduğu görüşü olduğunu düşünmektedirler denilebilir.

Soru 8: Tayin isterken, mevcut okulunuzun taşıma merkezi olmasının etkisi var mıdır?

Bu soruyu 45 öğretmen toplam 45 maddeyle açıklamıştır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 28 hazırlanmıştır.

Tablo-28: Taşıma merkezinin tayine etkisi

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Hayır	21
2	Evet	9
3	Kısmen düşünüyorum	8
4	Hiç düşünmedim	7
Toplam		45

“Tayin isterken, mevcut okulunuzun taşıma merkezi olmasının etkisi var mıdır?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 46,67’sine göre mevcut okullarının taşıma merkezi bir okul olmasının tayin isterken etkisi olmamaktadır. Öğretmenlerin % 20’sine göre mevcut okullarının taşıma merkezi okul olması tayin isteme gerekçeleridir. Tayin isteme nedenin taşıma merkezi okul olduğunu Kısmen düşünen öğretmenlerin oranı % 17,78’dir. Öğretmenlerin %15,56’sı tayin isteme gerekçesi olarak taşıma merkezi okulda çalışması olarak düşünmediğini belirtmektedir.

Buna göre; taşıma merkezindeki öğretmenler, tayin istemelerinde çalıştıkları okulun etkisinin olmadığı görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Soru 9: Taşımalı eğitim size göre kaçınıcı sınıftan başlamalıdır?

Bu soruyu 75 öğretmen toplam 75 maddeyle açıklamıştır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 29 hazırlanmıştır.

Tablo-29: Taşımali ilköğretim kaçınıcı sınıftan başlanmalı

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	1. Sınıftan başlanmalı	28
2	4. Sınıftan başlanmalı	22
3	3. Sınıftan başlanmalı	19
4	6. Sınıftan başlanmalı	6
Toplam		75

“Taşımali ilköğretim size göre kaçınıcı sınıftan başlanmalıdır?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 37,33’üne göre taşıma ilköğretim 1. Sınıftan başlanmalıdır. Öğretmenlerin % 29,33’ü taşımali ilköğretimin 4. Sınıftan başlaması gerektiğini belirtmektedirler. Öğretmenlerin % 25,33’ü taşımali ilköğretimin 3. Sınıftan başlaması gerektiğini belirtirken, taşımali ilköğretimin 6. Sınıfta başlaması gerektiğini düşünen öğretmenlerin oranı % 8’dir.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenlerin taşımali ilköğretim uygulamasının büyük çoğunluğu taşımali ilköğretimin 1. Sınıftan başlaması görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Soru 10: Taşımali gelen öğrencilerle, merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılıkları oluyor mu?

Bu soruyu 51 öğretmen toplam 51 maddeyle açıklamıştır. Öğretmenlerin görüşleri aralarındaki benzerliklere göre bu soruya verilen cevaplar dört başlık altında toplanmış ve frekanslarına göre tablo 30 hazırlanmıştır.

Tablo-30: Taşımali öğrencilerle merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılığı

Sıralama	Öğretmenlerin cevapları	f
1	Kesinlikle fikir ayrılıkları oluyor	17
2	Hayır, fikir ayrılıkları olmuyor	15
3	Fikir ayrılıkları Kısmen oluyor	11
4	Zamanla fikir ayrılıkları yok oluyor	8
Toplam		51

“Taşımali gelen öğrencilerle, merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılıkları oluyor mu?” Şeklindeki açık uçlu soruya taşıma merkezindeki öğretmenlerin anket içerisindeki verdikleri cevapların oranına göre; öğretmenlerin % 33,33’üne göre taşımali öğrencilerle diğer öğrenciler arasında fikir ayrılıkları

olmaktadır. Taşımalı öğrencilerle, diğer öğrenciler arasında fikir ayrılıklarının olmadığını düşünenlerin oranı ise % 29,41'dir. Taşımalı öğrencilerle diğer öğrenciler arasında fikir ayrılıklarının Kısmen olduğunu düşünenlerin oranı % 21,57 iken öğrenciler arasında fikir ayrılıklarının zamanla yok olduğunu düşünen öğretmenler % 15,69'u oranında kalmaktadırlar.

Buna göre taşıma merkezindeki öğretmenler, taşımalı öğrencilerle merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılığının olduğu görüşündedirler.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin anketteki açık uçlu soruya verilen cevaplara göre elde edilen bulgularının yer almaktadır. Bulgu ve yorumları verilen dördüncü alt problem aşağıda belirtilmiştir:

4- Taşımali ilköğretim uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

Taşıma merkezindeki öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplara göre taşımali eğitimde karşılaştıkları güçlükleri dokuz ana başlık altında toplanmıştır.

- 1) *Öğrencilerin uyumlarından kaynaklanan güçlükler*
- 2) *Servisten kaynaklanan güçlükler*
- 3) *Öğrencilerin ders içi faaliyetlerinden kaynaklanan güçlükler*
- 4) *Yemekten kaynaklanan güçlükler*
- 5) *Öğle arası yaşanan güçlükler*
- 6) *Çevreden kaynaklanan güçlükler*
- 7) *Taşıma merkezi okuldan kaynaklanan güçlükler*
- 8) *Velilerden kaynaklanan güçlükler*

Dokuz ana başlık altında toplanan güçlükler için taşıma merkezindeki öğretmenlerin çözüm önerileri aşağıdaki gibidir.

4.4.1. Öğrencilerin Uyumlarından Kaynaklanan Güçlükler

Taşımali gelen öğrencilerin, merkez okulda uymaları gereken temel kurallara özellikle taşımanın başladığı ilk yıllarda uymakta zorluk çektikleri, ara sınıflarda taşımaya dahil edilen öğrencilerin çevreyi temiz tutma, tuvalet alışkanlıkları ve kişisel temizliklerine yeteri kadar dikkat etmedikleri, merkezdeki öğrencilerin taşımali öğrencilerin uyum sorunları karşısında taşımali öğrencilerle dalga geçme sonucu kavga etmeye varacak derecede tartışmaların çıktığı bununda öğretmenlere olumsuz olarak

yansıdığı tespit edilmiştir.

Taşıma merkezindeki öğretmenler “Öğrencilerin uyumlarından kaynaklanan güçlükler” için özellikle ara sınıflarda taşımali ilköğretim kapsamına dahil edilen öğrencilerin okullarda uyması gereken temel kuralları, taşıma kapsamına alınmadan geldikleri okullarda titizlikle öğretilmesi ve temizlik konusunda başta ailenin desteğinin alınarak taşıma başlamadan öğrencilerin yetiştirilmesinin yaşanan olumsuzlukların önüne geçeceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Taşıma merkezi okullarda çalışan öğretmenler ilçede bir okulun tamamen taşımali eğitime ayrılmasının hem taşımali eğitimdeki kontrollerin tek elden yapılmasını hem de öğrenciler arasında uyumu kolaylaştıracağını ifade etmektedirler.

4.4.2. Servisten Kaynaklanan Güçlükler

Öğretmenler araçlardan öğrencilerin teslim alınması ve ders bitiminde öğrencilerin tekrar araca tutanakla teslim edilmesi esnasında sorumluluğun sadece nöbetçi öğretmene bırakılmasının kendilerinde kaygılandığını, gün içerisinde taşımali öğrencilerden biri izinsiz okulu terk ederse ne yapacaklarını bilemediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu konuda okul idaresinin öğrencilerin teslim alınması işini sistemli bir hale getirmesini araç şoförlerinin okul idaresine nöbetçi öğretmenle uğrarak imzalanacak evrakları okul idaresinden biri gözetiminde yapmasının daha uygun olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Servislerin özellikle Cuma günleri (İlçenin pazarının olduğu gün) öğrencileri okula erken bıraktıkları, nöbetçi öğretmenlerin göreve başlamadan okul bahçesinde taşımali öğrencileri gördükleri ve yasal sorumluluklarından öte bu öğrencilerin erkenden bırakılmasının telafi edilemeyecek problemlere sebep olabileceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenler bu konuda; İlçe Milli Eğitimin araçların denetlenmesi ve yollarda kontrol işlerini sıklaştırmasının araçlarda öğrencilerin erken getirilmesinin ve araçlara öğrenci harici yolcuların alınmasının önüne geçeceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenler “Servisten kaynaklanan güçlükler” için genel çözüm önerisi olarak; araçlardan kaynaklanan sorunlarda kanunlarda yer alan cezai yükümlülüklerin derhal uygulanmasını, araçlar hakkında şikayetlerin ivedilikle çözülmesini, öğrencilerin araçlarda yaşadıkları sorunları okullara gelerek bizzat ilk ağızdan dinlemelerini ve her ay öğrencilerin okul, yemek ve servisle ilgili görüşlerinin alınması için anket uygulanmasını ve sonuçlarına göre somut adımlar atılmasının daha gerçekçi bir çözüm önerisi olacağını belirtmişlerdir.

4.4.3. Öğrencilerin Ders İçi Faaliyetlerinden Kaynaklanan Güçlükler

Taşıma merkezi okullarda taşınmalı öğrencilerin özelliklede materyal getirilmesi gereken derslerde malzeme temin etmekte zorluk yaşadıkları, bu durumda öğrencilerin derse yeterince uyum sağlayamadığı belirtilmiştir.

Öğretmenlerin, derslerde yeterli başarıyı gösteremeyen öğrencilere okul sonrasında verdikleri kurslara katılması gerektiği halde katılmayan taşınmalı öğrencilerin olduğu bunun sınıf başarısını olumsuz etkilediği belirtilmiştir.

Öğrencilerin ders içinde hazırlamaları gereken performans ve proje ödevlerini yapmakta zorlandıkları bunun öğrencinin değerlendirilmesinde sorun olarak karşısına çıktığını belirtmişlerdir.

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenler “Öğrencilerin ders içi faaliyetlerinden kaynaklanan güçlükler” için çözüm önerisi olarak; ders içinde kullanılması gereken materyallerin okul kantinlerinde, özellikle taşınmalı öğrenciler için bulundurulmasını ve bu malzemeleri alamayacak durumda olan taşınmalı öğrencilere malzemenin temininde yardımcı olunmasının; ders içinde malzemesi olmadığı için derse karşı ilgisini kaybeden taşınmalı öğrenciler için olumlu bir yaklaşım olacağını belirtirken, derslerde yeterli başarıyı gösteremeyen öğrenciler için verilecek olan yetiştirme kurslarının öğlen arası yapılarak taşınmalı öğrencileri de kapsayacak şekilde düzenlenebileceğini, performans ve proje ödevlerinin hazırlanmasında öğrencilerin kullanmaları gereken okul kütüphanelerinin yeterli olmadığı ancak okulun bilgisayar ve internet erişiminin kullanılması çocukların yazıcılardan çıktı almasının sağlanarak performans ve proje ödevlerinde yardımcı olunabileceğini belirtmişlerdir.

4.4.4. Yemekten Kaynaklanan Güçlükler

Taşımali öğrenciler için gelen yemeklerin, geliş saatlerinin çok erken olduğu, öğrencilerin yemekleri çoğu zaman soğuk olarak yedikleri ve nöbetçi öğretmenin bu durum karşısında çözüm bulmak zorunda kaldığı, gelen yemeği okulda ısıtmak zorunda kaldıklarını ve bu durumda da okulda ağır bir yemek kokusunun hâkim olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu konuda; yemeklerin taşıma merkezi okula çok erken getirilmemesi ve yemek saatinden 1 saat önce okula sıcak olarak yemeğin getirilmesinin yaşanan güçlüğü çözeceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Yemeklerin yenilebileceği özel bir yerin olmaması, yemeğin ardından yemek yenilen yerlerin temizliğinin, personel yetersizliğinden dolayı yapılamaması ve öğrencilerin her yemekten sonra yemek yedikleri yerleri temizlemek zorunda kalmaları öğretmenler tarafından yemekten kaynaklanan güçlük olarak belirtilmiştir. Öğretmenler bu konuda taşıma merkezi olarak belirlenen okulların “Taşıma Merkezi Okul” şartlarını tam olarak sağlamasının önemli olduğunu yemekhane gibi önemli bir yerin taşımali öğrencilerin olduğu yerlerde olmazsa olmazlardan olduğunu ve taşıma merkezi okullardaki personelin mevcut şartları karşılayamadığının artık görülmesi gerektiği belirtmektedirler.

Öğretmenlerin yemekhane konusundaki diğer çözüm önerileriye, ilçe merkezindeki birbirine yakın olan taşıma merkezi okulların mevcut imkânlarını paylaşmaları; örneğin yemekhanesi olan okula diğer taşıma merkezi okul öğrencilerinin götürülerek yemeklerini orada daha temiz ortamlarda yemelerinin sağlanabileceği, bu sayede okullardaki yemeklerin yenilebileceği özel bir yer arama telaşının ortadan kalkacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin yaşanan en büyük güçlük olarak belirttikleri bir hususta yemeklerin içerisinden kıl, kurt, sebze kabukları vb. malzemelerin çıkması. Öğretmenler bu konuda taşımali öğrencilerin velilerinden destek alınabileceğini ve her gün yemek yapılan yerlerin taşımali öğrencilerin velileri tarafından kontrol edilmesini ve bu sayede yemeklerin içerisine daha dikkat gösterileceğini belirtmişlerdir.

4.4.5. Öğle Arası Yaşanan Güçlükler

Öğrencilerin öğlen arasında okul içerisinde nöbetçi öğretmen gözetiminde tutulması ve bu öğrencilerin başka bir yere gönderilmemesi, öğrencilerle nöbetçi öğretmen arasında gerginliğe sebep olduğu. Öğrencilerin yemeklerini 10 dakika gibi bir sürede yedikleri ve okul dışında gezmek istedikleri ancak buna izin verilmediği öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

Nöbetçi öğretmenlerin her okulda ortalama iki kişi olduğunu da hesaba katarsak taşınmalı öğrenci sayısının 50'nin üzerinde olduğu okullarda taşınmalı öğrencilerin okul dışına izinsiz çıkmalarını engellemek zor olacaktır. Öğretmenlerin özellikle sabah teslim aldıkları öğrencileri derslerin bitiminde her hangi bir mazeret (öğrencinin hasta olması ya da ailesinin gelip alması) harici eksiksiz olarak teslim etmek zorunluluğunun nöbetçi öğretmenlerin, öğrenciler üzerinde aşırı baskıcı, korumacı bir tutum sergilemek zorunda bıraktığı ve öğlen aralarında öğrencilerin hiçbir sosyal faaliyet yapamadıkları yapılan araştırma sonucu tespit edilmiştir.

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenler; “Öğle arası yaşanan güçlükler” için çözüm önerisi olarak öğrencilerin okullardaki bilişim sınıflarını öğlen arasındaki boş kalan zamanlarında kullanmalarının sağlanmasının, haftanın bir günü yemekten sonra nöbetçi öğretmenle, öğrencilerin ilçede dolaştırılmasının öğrencilerin okuldan izinsiz olarak gitmesinden daha iyi olacağı görüşünü belirtmişlerdir.

4.4.6. Çevreden Kaynaklanan Güçlükler

Taşınmalı öğrencilerden özellikle kız öğrencilerin çevredeki gençler tarafından rahatsız edildikleri nöbetçi öğretmenlerin bundan dolayı huzursuz oldukları taşınmalı eğitimde çevreden kaynaklanan güçlük olarak öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenler; “Çevreden kaynaklanan güçlükler” için çözüm önerisi olarak taşıma merkezi okullardaki güvenlik önlemlerinin artırılmasını ancak güvenliği sadece nöbetçi öğretmenlerin sağlayacağı kanaatinin yıkılması gerektiğini bu konuda gerekli hallerde emniyetten yardım alınmasının özellikle kız öğrencilerin rahatsız edilmesi olayını ortadan kaldıracığı düşündüklerini

belirtmişlerdir.

4.4.7. Taşıma Merkezi Okuldan Kaynaklanan Güçlükler

Okullarının, “Taşıma Merkezi Okulun” taşınması gereken şartlardan bazılarını taşınamamasının uygulamada eksiklikleri ortaya çıkardığı öğrencilerin boş zamanlarında yeterince değerlendiremediklerini, kütüphanelerin kısıtlı imkânlarının öğrencilere yeterli olamadığı, yemekhane gibi taşıma merkezi bir okulun olmazsa olmazı olan bir yerin birçok okulda olmamasının uygulamada aksaklıklara yol açtığı belirtilmiştir.

Öğretmenler bu konuda taşıma merkezi okulun taşınması gereken şartları tam olarak sağlayanlar arasında seçilmesinin daha yararlı olacağını; spor salonu, sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunduğu okullarda öğrencilerin daha fazla verimlilik göstereceklerini belirtmişlerdir.

4.4.8. Velilerden Kaynaklanan Güçlükler

Taşıma merkezi okullarda çalışan öğretmenlerin büyük çoğunluğu velilerin, veli toplantılarına katılmadıklarını, öğrencileri hakkında yeterli bilgiyi almadıklarını hatta bazı öğrencilerin velileriyle daha tanışmayan öğretmenler olduğunu belirtmişlerdir. Taşınmalı öğrencilerin velilerine ulaşmakta zorluk çektiğini belirten öğretmenler, öğrenciler hakkında destek veya bilgi alınması gerektiğinde, velilerden yardım göremediklerini; özellikle öğrencideki olumsuz davranışlar karşısında ailelerle irtibat kuramadıklarını belirtmişlerdir.

Taşıma merkezinde görev yapan öğretmenler; “Velilerden kaynaklanan güçlükler” için çözüm önerisi olarak; özellikle veli toplantısı öncesi okul idaresinin taşınmalı öğrencilerin velilerinin toplantıya katılması konusunda haber yollamasının ve her veli toplantısında ailelerin servis aracıyla, öğrencilerin taşındığı gibi merkez okula getirilmesinin ulaşım sorunu nedeniyle toplantıya katılmayan veliler için çözüm olacağını belirtmektedirler. Aynı güçlük için öğretmenlerin diğer bir çözüm önerisi de öğretmenlerin toplanarak taşınmalı öğrencilerin velilerini ziyarete gitmeleri yönündedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Büyükkaragöz ve Şahin (1995) yaptıkları araştırmada Öğretmen, yönetici ve veliler taşınan okulun araç ve gereç yönünden taşınılan okullara oranla daha donanımlı bir özelliğe sahip olduğuna dair bir tespitte bulunmuşlardır.

Bu araştırmada da taşıma merkezi okulların araç gereç yönünden taşınan okullardan farkı olduğu ve tüm taşıma merkezi okullarda bilişim sınıflarının olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı araştırmacılar tarafından ortaya konulan öğretmen ve yöneticiler taşınan okullarda öğrenim görecektelen taşınmalı öğrencilerin hemen hepsinin bağımsız sınıflarda öğrenim gördüklerini belirtmişlerdir. Kulu ilçesinde taşınan öğrencilerin tamamı bağımsız sınıflarda öğrenim gördükleri tespit edilmiştir.

Karakütük (1996) tarafından yapılan araştırmada Yönetici, öğretmen ve velilerin çoğunluğu taşınmalı ilköğretimin sekiz yıllık ilköğretimin yaygınlaştırılmasında etkili olduğuna dair olumlu bir görüşe sahip olduklarını tespit etmiştir.

Bu araştırmada taşınmalı ilköğretimin zorunlu eğitime paralel bir gidişatının olduğu, ancak uygulamaya dâhil edilen köylerde özellikle kız öğrencilerin okula sürekli devamsızlık yaptıklarını ve yaşı dolan öğrencilerin kayıtlarının okuldan alındığını tespit edilmiştir.

Yine aynı araştırmacı tarafından ortaya konulan kızlar ve yoksul aile çocuklarının eğitim olanağına kavuştuğuna dair olumlu tespitinin Kulu ilçesinde de özellikle kız çocuklarının okutulmasına büyük katkısı olduğu ve kız öğrenci oranının erkek öğrenci oranından yüksek olduğu bu araştırmada tespit edilmiştir.

Aynı araştırmacı tarafından ortaya konulan diğere bir tespit ise öğrencilerin yeterli sayıda işliğe, laboratuara ve eğitim alanına kavuştuğudur.

Bu araştırmada öğrencilerin yeterli sayıda işliğe ve laboratuara kavuşmadığını taşıma merkezi olan okulların birçoğunda işlik, laboratuvar kütüphane ve yemekhane

olmadığı tespit edilmiştir.

Karakütük (1996) tarafından belirlenen diğer bir problemde yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta gidip gelmesine neden olduğu, yolların bozuk olmasının taşıma işini aksattığı yönündedir.

Bu araştırmada durumun, yıllar geçmesine rağmen hala devam ettiği. Taşıma işini üstlenen şoförlerin birçoğunun taşıma yapılan köylerde minibüsçülük yapmaları sebebiyle öğrenci servislerine yolcularında alınmasının normal görüldüğü, taşıma araçlarının belli güzergâhlarda taşımaları öğrencileri getirirken aynı zamanda ilçe merkezindeki öğrencilere özel servis hizmeti verdikleri tespit edilmiştir.

Büyükboyacı (1998) tarafından yapılan araştırmada taşıt sürücülerinin yönergede belirtilen özelliklere, güven veren bir kişiliğe sahip olma ve yerine getirdiği hizmetin ve sorumlulukların bilincinde olması açısından oldukça uygun olduklarını fakat; kılık kıyafetlerine dikkat etmedikleri görüşlerine sahiptir.

Bu araştırmada; taşıt şoförlerinin kılık kıyafet yönünden yönetmeliklere uydukları ancak öğrencilerin yanında küfürlü konuşma, sigara içme gibi kabul edilemez davranışlar sergileyerek öğrenciler üzerinde olumsuz etkilere sebep oldukları tespit edilmiştir.

Büyükboyacı'ya (1998) göre Taşımaları eğitimde öğrencilerin başarıları arttığı, öğrencilerin sosyalleşmesi açısından etkili olduğuna dair olumlu tespitlerde bulunmuştur.

Bu araştırmada taşımaları öğrencilerin başarı durumları arasında taşındıkları yerlere göre ciddi farklılıklar olduğu, öğrencilerin sadece kendi okullarıyla sınırlı kalan bir sosyalleşme olgusu yaşadığını, bazı taşıma merkezlerinde taşımaları öğrencilerin merkez okulun öğrencileri tarafından dışlandıklarını tespit edilmiştir.

Aynı araştırmacı tarafından tespit edilen diğer bir görüşte birleştirilmiş sınıf uygulamasının azaldığına dair olumlu görüşün Kulu ilçesinde de geçerli olduğunu taşımaları eğitim sayesinde birleştirilmiş sınıf uygulamasının azaldığı tespit edilmiştir.

Altunsaray (1996) yaptığı araştırmada öğrencilerin okul ihtiyaçlarını yeterince karşılayamamaktadırlar tespitinde bulunmuştur.

Bu araştırmada taşınalı öğrencilerin büyük çoğunlunun tüm okul ihtiyaçlarını yeterince karşıladıkları tespit edilmiştir.

Aynı araştırmacının tespitlerine göre taşıma merkezi olan okullarla taşınan öğrenci velileri arasında yeterli iletişim kurulamadığı, taşınan öğrencilere ve öğretmenlere etkili bir rehberlik hizmeti verilmediği sonuçlarına ulaşmıştır.

Bu araştırmada da taşınalı öğrencilerin velileriyle yeterli iletişimin kurulamadığı, öğretmenlerin taşınalı öğrenciler hakkında yeterince bilgilendirilmediği, öğrencilerin rehberlik ihtiyaçlarını, alanında uzman rehber öğretmenlerden çok sınıf öğretmenleri tarafından karşılandığı tespit edilmiştir.

Altunsaray'ın diğer bir tespiti de; taşıma merkezi olan okulların sınıf ve okul kitapları ile diğer ders gereçleri yeterli olmadıdır.

Bu araştırmada, öğrencilerin okul kütüphanelerinde yeterli kaynağa ulaşamadığı ve ilçe kütüphanesinden yararlanmak için ne zaman nede mesafe probleminin aşamadığı tespit edilmiştir.

Aynı araştırmacının; taşınan öğrenciler beslenme konusunda büyük güçlük çektiklerini tespit etmiştir.

Bu araştırmada, öğrencilerin beslenme konusunda sıkıntı çekmediği ancak yemeklerin içerisinden sürekli farklı malzemelerin (kıl, kurt ve sebze kabukları vb.) çıkmasından dolayı öğrencilerin yemeklerini huzur içerisinde yemedikleri tespit edilmiştir.

Aynı araştırmacı, öğrencileri taşıyan araçların kapasite olarak yeterli olmadığı, kışın araçların yeterince ısınmadığı, araç sürücülerinin periyodik sağlık kontrollerinin yapılmadığı, ancak öğrencilerin zamanında taşındığı tespitlerinde bulunmuştur.

Bu araştırmada taşıma işlerinde kullanılan araçların kapasitelerinin yeterli

olduğu, sürücülerin sağlık kontrollerinin zamanında yapıldığı, ancak öğrencilerin çoğunlukla zamanında okula getirilmedikleri, kışın özellikle bazı araçların yeterince ısınmadığı ve köyden yolcu olarak gelen araçların içerisinde pis koktuğu, öğrencilerin taşınması için tutulan araçların öğrencileri köye bırakırken üç servis olarak gitmeleri gereken yere tek servisle tüm öğrencileri tek araca sıkıştırarak gönderdikleri tespit edilmiştir.

Özkan'ın (1997) taşınalı eğitim için yaptığı araştırmada, öğrencilerin trafik kazası tedirginliklerinin arttığını tespit etmiştir.

Bu araştırmada, şoförlerin sabahları okula gelirken geç kalmamak için yolda araçları hızlı kullanması sonucu trafik kurallarına uyulmadıkları bunun öğrencileri olumsuz olarak etkilediği, emniyet kemerinin bazı taşıma araçlarında hala eksik olduğu da tespit edilmiştir.

BAŞ (2001) tarafından yapılan araştırmaya göre taşınalı eğitimden sonra okul yönetiminde sorunların artması yönünde bir durum tespit etmiştir.

Bu araştırmada okul yönetiminin taşınalı eğitime alıştığı ve bu durumu kendilerine sorun etmedikleri ancak taşınalı gelen öğrencilerin teslim alınması işlemlerinin öğretmenlerde kaygıya neden olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın sonuçları ile bulgularına ilişkin sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Genel olarak bakıldığında bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır;

✓ Taşımali ilköğretimde öğretmen ve veliler arasında gerekli olan iletişimin kurulamadığı bu durumun taşımali öğrencileri eğitim - öğretim yönünden olumsuz etkilediği,

✓ Taşıma merkezi olan okullarda öğretmenlerin nöbetlerinde daha fazla yorulduğu,

✓ Ara sınıflarda gelen taşımali öğrencilerin okula uyum sağlamada zorlandığı,

✓ Derslerde yeterli başarıyı gösteremeyen, taşımali öğrencilerin okulu önemsemediği ve sahiplenmediği,

✓ Taşıma şoförlerinde eğitim eksiklerinin olduğu, öğrencileri olumsuz etkiledikleri ve korkuttukları,

✓ Taşımali öğrenciler için gönderilen yemeklerin sıcak olmadığı ve yemek dağıtımında okul imkânlarından kaynaklanan problemlerin ortaya çıktığı,

✓ Öğrencilerin yemeklerle ilgili yaşadıkları güçlüklerin çözülmediği, bu konuda somut adımların atılmadığı,

✓ Taşımali öğrenciler kendilerine, taşıma merkezi okullarda yabancı gibi davranıldığını düşündükleri,

✓ Öğrencilerin taşıma araçlarında ciddi sorunlarla karşılaştıkları ve servis araçları bazılarının taşınması gereken temel özellikleri taşımadığı,

✓ Taşımali ilköğretimin temel amaçlarından olan öğrencilerin sosyalleşmesi

yönünden yeterli imkânların sunulmadığı,

✓ Taşımali öğrencilerin bilgiye erişimde, kaynak kullanımında okulun imkânlarından yeterince yararlanamadıkları,

✓ Kulu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından servis şoförlerine konferanslar verildiği, ancak bunun yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın alt problemlerine göre araştırma sonuçlarına bakıldığında araştırmanın sonuçları şu şekildedir;

✓ Araştırmanın birinci alt problemi “Taşımali ilköğretim uygulamasında öğrenciler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?” Şeklindeydi, yapılan araştırmaya göre; taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilerin karşılaştıkları güçlükler şu şekildedir;

Taşımali öğrenciler, okulda kendilerine yabancı gibi davranıldığını, servis araçlarında ayakta yolculuk etmek zorunda kaldıklarını, araçlarda ayakta kaldıklarında yere düştüklerini, şoförün kendilerine kötü davranıldığını, beslenme ile ilgili yaşadıkları en büyük güçlüğün yemeklerin soğuk olması ve içerisinden çıkan yabancı nesnelere olduğunu belirtmişlerdir.

✓ Araştırmanın ikinci alt problemi “Taşımali ilköğretim uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” şeklindeydi, yapılan araştırmaya göre; taşımali ilköğretim uygulamasında öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerin giderilmesine ilişkin görüşleri şu şekildedir;

Taşımali öğrenciler, okul idaresi ve öğretmenlerin kendilerine sahip çıkmasını ve geldikleri okulun herkesin olduğunun tüm öğrencilere anlatılması sayesinde kendilerine yabancı gibi davranılmayacağını, servis araçlarının en az haftada bir farklı noktalarda kontrol edilerek yolcu alınmasının önüne geçileceğini, yaşadıkları güçlükleri özgürce söylemek için okullara taşımali öğrencilerin şikâyetlerini yazacakları birer şikâyet kutusunun konulmasını, şoförlerin öğrencilere nasıl davranacakları konusunda yetiştirilmesini ve yemeklerin kontrollerinin okullara gelinerek yapılmasını yaşanan güçlüklerle çözüm olacağını belirtmişlerdir.

✓ Araştırmanın üçüncü alt problemi “Taşımali ilköğretim uygulamasında öğretmenler ne gibi güçlüklerle karşılaşmaktadırlar?” şeklindeydi. Yapılan araştırmaya göre taşımali ilköğretim uygulamasında öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler şu şekildedir;

Okul idaresinin taşımali öğrencilerle ilgili yaşanabilecek en küçük sorunda nöbetçi öğretmenleri sorumlu tutması, öğretmenleri huzursuz ettiği, taşıma merkezi okullardaki eksiklerin özellikle yemek dağıtımında öğretmenlere güçlük çıkardığı, servis araçlarının öğrencileri zamanında getirmemesiyle derslerinin bölündüğü, taşımali öğrencilerin velilerinin okul toplantılarına katılmamalarının okul aile işbirliğinin sağlanmasını engellediği ve öğrencilerin öğlen arasında okulda tutulmasının taşıma merkezi okullarda öğretmene fazladan bir sorumluluk getirdiğini belirtmişlerdir.

✓ Araştırmanın dördüncü alt problemi “Taşımali ilköğretim uygulamasında yaşanan güçlüklerin giderilmesine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?” şeklindeydi. Yapılan araştırmaya göre taşımali ilköğretim uygulamasında öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler çözüm önerileri şu şekildedir;

Öğrencilerin teslim alınmasında okul idarecilerinin işi devralması nöbetçi öğretmenlerin kaygılarını azaltacağını, taşıma merkezi seçimlerinde taşıma merkezi okulun tüm özelliklerini taşıyan okulların seçilmesinin eksikliklerin giderilmesinde daha gerçekçi çözüm olacağını, servis araçlarının takip ve kontrollerinin bağımsız olarak çalışan bir ekip tarafından yapılmasının servislerden kaynaklanan güçlüklerin giderilmesinde etkili olacağı ve öğrencilerin öğlen arasında okulda kalmalarını sağlayacak faaliyetlerin önünün açılmasının yaşanan güçlüklerle çözüm olacağını düşünmektedirler.

ÖNERİLER

Taşınan öğrencilerin velileri ile okul-aile işbirliğinin süratli bir şekilde kurulabilmesi için okul idaresi aile ziyaretlerinin planlamasını yapmalıdır.

Öğrencisi taşınan ailelere her eğitim öğretim yılının başında seminerler verilmeli, eğitimin önemi kavratılmalıdır.

Öğrencilerin yemeklerini güven içerisinde yemeleri için bir gıda uzmanının yemeklerin yapıldığı ortamlardan, kullanılan malzemeye kadar her şeyi yerinde incelemesi sağlanmalıdır.

Taşıma merkezi okulların yardımcı hizmetli ihtiyaçları giderilmelidir.

Her eğitim öğretim yılının başında okula yeni başlayan taşınmalı öğrenciler bütün okula tanıtılmalı, onlarında diğer öğrencilerden farkı olmadığı mesajı verilmelidir.

Taşınmalı ilköğretimin uygulandığı merkez okulların yemekhane ihtiyacı giderilmelidir.

Taşıma araçları sürekli kontrolde tutulmalı, öğrencilere kötü davranış sergileyen araç sahiplerine gerekli cezalar verilmeli ve araçları bir daha taşınmalı ihalesine alınmamalıdır.

Taşınmalı ilköğretimin uygulandığı merkez okulların tamamına rehberlik öğretmeni kadrolu olarak verilmelidir.

Taşınan öğrencilerin güvenliği için taşıma hizmeti veren araç sürücülerinin sağlık kontrolleri sürekli yaptırılmalı, öğrencilere olumsuz davranışlar sergileyenlerin şoförlerin gerektiğinde psikolojik durumlarıyla ilgili uzman raporu istenmelidir.

Taşınmalı okullarda görev yapan öğretmenler ve öğrenciler İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce periyodik olarak ziyaret edilmeli yaşanan güçlükler hakkında ilk kaynaktan bilgi alınmalıdır.

Taşınmalı öğrencilerin taşıma kapsamına alınacağı sınıf seviyesi 1. sınıf olmalı ve

taşımalı öğrencilerle diğer öğrenciler arasında oluşabilecek eğitim farkı en aza indirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akar, İ. (1996). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikalarının Temel Özellikleri, İstanbul: Yeni Türkiye Ansiklopedisi Cilt 7, Eğitim Sayısı
- Akyüz, E. (2000). Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Akyüz, Y. (2007). Türk Eğitim Tarihi, Ankara: PegemA Yayıncılık
- Altunsaray, A.(1996). Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Altunya, Z. (2003). Anayasa Hukuku Açısından Eğitim Hakkı, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Anayasa (2006). Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, İstanbul: İskele Yayıncılık
- Balcı A. (2004). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Baş, M. (2001). Taşınmalı İlköğretimde Karşılaşılan Sorunlar Bolu ili Örneği, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Başaran, İ. E. (1974). Türkiye'nin Zorunlu Öğrenim Sorunları ve Çözüm Yolları. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Başaran, İ. E. (1993). Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara: Gül Yayınevi.
- Bostancı, M. (2002). TBMM Soru Önergesi, Ankara: Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
- Bursalıoğlu, Z. (1993). Zorunlu Eğitim Sempozyumu, Ed. H. KESER, Yayın No: 1, Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Ortak Yayınları

- Büyükboyacı, Ş. (1998). Taşımali İlköğretim ve Sorunları Çanakkale ili Örneği,
Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Büyükkaragöz ve Şahin, (1995). Taşımali İlköğretim Uygulamaları, Eğitim ve Bilim,
Nisan Sayısı Cilt 19. Sayı 96
- Erden, M. (2001). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, İstanbul: Alkım Yayınevi
- Erdem, A. (2005). İlköğretimimizin Gelişimi ve Bugün Geline Nokta, Üniversite
ve Toplum Dergisi Cilt 5, Sayı 2
- Eurybase , (2007). Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi, Ankara: Eğitim ve Kültür
Genel Müdürlüğü Yayınları
- Gözler, K. (1999). Türk Anayasaları, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları
- <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/144/akyuz.htm>, 17. Yüzyıldan Günümüze Türk
Eğitiminde Başlıca Düzenleme ve Geliştirme Çabaları, Siteye Son Erişim
Tarihi 11/04/ 2009
- <http://iogm.meb.gov.tr/tasimali>, Siteye Son Erişim Tarihi 13/06/ 2009
- <http://iogm.meb.gov.tr/tasimali/istatistik>, Siteye Son Erişim Tarihi 13/06/ 2009
- <http://iogm.meb.gov.tr/tasimali/istatistik>, Siteye Son Erişim Tarihi 13/04/ 2010
- <http://www.meb.gov.tr>
- İnal, K. (2008). 1. Uluslararası Alternatif Eğitim Sempozyumu Kasım 2005,
Darphane-i Amire Ed. M. Hesapçıoğlu, E, Korkmaz, Ankara: Nobel Yayın
Dağıtım
- Kabaş, N. (2006). Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar-Bolu İli
Örneği, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi

- Karaarslan, E. (2005). Kamu Kesimi Eğitim Harcamalarının Analizi Maliye Dergisi Sayı 149, Ankara: http://portal1.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/149/erkankaraarslan.pdf(siteye son erişim tarihi 2009)
- Karakütük, M. (1996). Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları- Sincan İlçesi Örneği, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Kaya, Y. (1993). İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış Ankara: Bilim Yayınları
- Kefeli, S. (2005). Taşımali İlköğretim ve Sorunları, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Kılıç V. (1996). Millî Eğitimde Sistem Arayışları , İstanbul: Yeni Türkiye Ansiklopedisi Cilt 7, Eğitim Sayısı
- Kıran, H. (1999). Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar, Pamukkale: www.pamukkale.edu.tr, Siteye Son Erişim Tarihi 25 Mayıs 2009
- Koçer, İ. (1991). Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi, İstanbul: M.E.B. Yayınları
- Küçüköğlü, A. (2001). İlköğretimde Taşımali Eğitim Sistemi Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- MEB, APK, (1995). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Başkanlığı İstatistikleri, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- MEB APK (2004). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Başkanlığı İstatistikleri, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- MEB APK (2005) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Başkanlığı İstatistikleri, Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- MEBR (2006). Milli Eğitim 2006 Bütçe Raporu <http://www.ioqm.gov.tr>, Siteye Son Erişim Tarihi 11/10/2009

- Meydan A. (2004). S.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, Konya: Sayı: 16-17-18
- M. Dergisi (1991). Milli Eğitim Dergisi, Ankara: Sayı 107
- Özkan N. (1997). Taşımali İlköğretim Uygulamasında Sayısal Gelişmeler, Güçlükler ve Çözüm Önerileri, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Recepoğlu E. (2006). Taşımali İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Olan İlköğretim Okullarının Sorunları-Çankırı, Karabük ve Kastamonu İli Örneği, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Resmi Gazete (25212). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği” 2003
- Sakaoğlu, N. (1993). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi, İstanbul: İletişim Yayınları
- Taşımali İlköğretim Yönetmeliği (2005). Resmi Gazete No: 25796
- Temel Eğitim Kanunu (1973). 1739 Sayılı Eğitim Temel Kanunu, Resmi Gazete: 14574
- Toprakçı E. (2006). Türkiye’de İlköğretim Okulları ve Zorunlu Eğitim, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, <http://www.cu.edu.tr> Siteye Son Erişim Tarihi 13/10/2009
- Türkeli, Y. Parabakan, F. Şölen, A. Albayrak, F. Gülcan, G.M (2003). Türkiye’de İlköğretim “Dünü, Bugünü, Yarını” Ankara: MEB Yayınları.
- Ünsal, N. (2008). Eğitim Bülteni Dergisi, İstanbul: Yıl : 5 Sayı : 20
- Yangın, E. (1991). Milli Eğitim Dergisi, Ankara: Sayı 107
- Yeşilyurt, M. Orak, S. Tozlu, N. Uçak, A. ve Sezer, D. (2005). İlköğretimde

Taşımali Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com , Kış -2007, Siteye Son Erişim Tarihi 23/11/2009

Yılmaz E. (1998). Taşımali İlköğretim Uygulaması “Kırşehir İli örneği”, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

IX. Millî Eğitim Şûrası, [www.meb.gov.tr /surular/9_sura.pdf](http://www.meb.gov.tr/surular/9_sura.pdf), Siteye Son Erişim Tarihi 11/10/2009

X. Millî Eğitim Şûrası, www.meb.gov.tr/surular/10_sura.pdf, Siteye Son Erişim Tarihi 11/10/2009

XI. Millî Eğitim Şûrası, www.meb.gov.tr/surular/11_sura.pdf, Siteye Son Erişim Tarihi 11/10/2009

XV. Millî Eğitim Şûrası, www.meb.gov.tr/surular/15_sura.pdf, Siteye Son Erişim Tarihi 11/10/2009

4306 sayılı Kanun, <http://www.vergiturk.com/4306sk.htm>, Siteye Son Erişim Tarihi 20/10/2009

EKLER

- Ek-1** : Öğrenci Anketi
- Ek-2** : Öğretmen Anketi
- Ek-3** : Kulu İlçe Haritası
- Ek-4** : 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
- Ek-5** : Taşımali İlköğretim Yönergesi
- Ek-6** : Taşımali İlköğretim Yönetmeliği
- Ek-7** : Servis Aracı ve Sürücü Kontrol Tutanağı
- Ek-8** : Öğrenci Taşımali Takip Çizelgesi
- Ek-9** : Günlük Servis Takip Çizelgesi

Ek- 1: ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenci;

Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılan “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Öğretmen ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Çözüm Yolları” konulu araştırma için, sizin bilgi ve görüşlerinizin alınmasına ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar araştırmamız için çok önemlidir. Bu ankette bulunan maddelere vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Yardımanız ve ilginiz için teşekkür ederim.

ALİ AĞIRKAYA

Selçuk Ün. Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Birinci Bölüm

1.1. Sınıfınız 1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 () 7 () 8 ()

İkinci Bölüm

MADDELER		EVET	KISMEN	HAYIR
1	Servis aracı rahat değildir.			
2	Servis aracında öğrenci harici yolcularda gelir.			
3	Taşımali diğer öğrencilerle arkadaşlık kuramam.			
4	Servis şoförü yanımda küfürlü konuşur.			
5	İlk derse yetişemediğimiz zaman olur.			
6	Okul dışında bizi sıkıştıranlar vardır.			
7	Okulda açılan kurslara katılamam.			
8	Köydeki okulu özliyorum.			
9	Servis arabamız çok hızlı gidiyor, trafik kurallarını çiğniyor.			
10	Taşımali olduğu halde okula gelmeyen arkadaşlarımız var.			
11	Okulda bize haksızlık yapılır.			
12	Okulda diğer öğrencilerle sorunlar yaşıyorum.			
13	Okulda düzenlenen tiyatro ve spor karşılaşmaları faaliyetlerine katılamam.			
14	Bayram kutlamalarında ilçeye getirilmediğimiz için katılamam.			
15	Okulda çok arkadaşım olmuyor.			
16	Servis aracımız pis kokar.			
17	Servis aracımızda emniyet kemeri vardır.			
18	Okulunza gelen yemekleri beğenmiyorum.			
19	Verilen yemekle karnım doyuyor.			
20	Öğle yemeğini okulda bize ayrılan yemekhanede, özel salonda yeriz.			
21	Ailem okuldaki durumumla yeterince ilgilenmiyor.			
22	Performans ödevlerini köyde yapamıyorum.			
23	Serviste yüksek seste müzikler dinleniyor.			
24	Yemeklerin içinden bilmediğimiz malzemeler çıkıyor.			
25	Okula, servis beni almadığı için gelemediğim günler olur.			
26	Okulda yaşadığımız problemler hemen çözülür.			
27	Servis arabası sabahları çok soğuktur.			
28	Servis şoförü arabada sigara içiyor.			
29	Köyde okumak isterdim.			
30	Okuldayken sürekli ailemi özliyorum.			

Ek-2: ÖĞRETMEN ANKETİ

Sayın Öğretmenim;

Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılan “Taşımali İlköğretim Uygulamasında Öğretmen ve Öğrencileri Karşılaştıkları Güçlükler ve Çözüm Yolları” konulu bir araştırma için, sizin bilgi ve görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Bu ankette bulunan maddelere vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Yardımlarınız ve ilginiz için teşekkür ederim.

ALİ AĞIRKAYA
Selçuk Ün. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

MADDELER		EVET	KISMEN	HAYIR
1	Taşımali öğrencilerimin sınıfa uyum sorunları beni olumsuz etkiler.			
2	Taşımali öğrencilerin her gün sabah kontrol edilerek alınması nöbetçi öğretmene fazladan yük getirir.			
3	Taşımali öğrenciler sınıf başarı ortalamamı düşürür.			
4	Taşımali öğrencilere yemek dağıtmak bana fazladan yaptırılan bir iştir.			
5	Taşımali öğrencileri yemek sonrasında okulda gözetim altında tutmak zordur.			
6	Taşımali öğrencilerden dolayı çevreyle tartıştığım zamanlar olur.			
7	Okulum taşıma merkezi bir okul için yeterli değildir.			
8	Taşımali öğrencilerin velileri, veli toplantılarına katılmazlar.			
9	Taşıma merkezi okul öğlen tatilinde işlerimi aksatmama nedendir.			
10	Taşımali öğrenciler yemek sonrası izin almadan okulu terk ederler			
11	Taşımali öğrencileri derse geç girmeleri sınıftaki ders işlenişini bozar.			
12	Taşımali öğrencilerin temizlik ve düzen konusunda sınıfıma olumsuz etkileri vardır.			
13	Zamanında gelmeyen servislerden dolayı derse geç girmek zorunda kaldığım zamanlar olur			
14	Taşımali öğrencileri teslim almak beni sıkıntıya sokar.			
15	Servis şoförleriyle tartışmaktan çekinirim.			
16	Taşımali öğrencilerden dolayı idare ile sorunlar yaşıyorum.			
17	Taşımali öğrenciler sınıf içerisindeki öğrenci tartışmalarının nedenidir.			
18	Taşımali öğrencilerin velilerine ulaşmak için fazladan çaba harcamam gerekir.			
19	Taşıma merkezi okulda nöbet tutmak çok zordur.			
20	Sınıf mevcudumun artmasının nedeni taşımali öğrencilerdir.			

Bu Bölümdeki Açık Uçlu Sorulara Görüşlerinizi Belirtiniz

1-Taşımali öğrenciler problemlidir görüşünüzü belirtiniz?
.....
.....
2-Taşımali öğrencileriniz taşındıkları okulu benimseyip sahip çıkabiliyor mu?
.....
.....
3-Taşımali öğrencilerin eğitim açısından en büyük yetersizlikleri nelerdir?
.....
.....
4-Taşımali öğrencilerin eğitilmişlik durumları nasıldır?
.....
.....
5-Veli toplantılarında taşımali öğrenci velileriyle sorunlar yaşıyor musunuz?
.....
.....
6-Bir öğretmen olarak taşımali eğitim verilen bir okulda nöbet görevi yapmanın zorlukları nelerdir?
.....
.....
7-Taşımali öğrencilerin yemek saatlerinde ne gibi problemler yaşıyorsunuz?
.....
.....
8-Tayin isterken, mevcut okulunuzun taşıma merkezi olmasının etkisi var mıdır?
.....
.....
9-Taşımali eğitim size göre kaçınıcı sınıftan başlamalıdır?
.....
.....
10-Taşımali gelen öğrencilerle, merkez okuldaki öğrenciler arasında fikir ayrılıkları oluyor mu?
.....
.....
.....
.....

EK- 3: KULU İLÇE HARİTASI

Kaynak: www.kulu.gov.tr Alınış Tarihi (2006)

EK- 4: TAŞIMALI İLKÖĞRETİM YÖNERGESİ

Tebliğler Dergisi : ARALIK 1994/2420

Ek ve Değişiklikler : 1 TEMMUZ 1995/2435 TD

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönergenin amacı, nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ilköğretim çağındaki öğrencilerin seçilen merkezdeki ilköğretim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim-öğretim verilmesini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge, çeşitli sebeplerle eğitimi ve öğretime elverişli olmayan ilköğretim kurumlarındaki öğrencilerin Taşımali İlköğretim Uygulamasına ait iş ve işlemlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunu ile 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönergede geçen;

"Bakanlık", Millî Eğitim Bakanlığını,

"Bakan", Millî Eğitim Bakanını,

"Millî Eğitim Müdürlüğü", il veya ilçe millî eğitim müdürlüğünü,

"İlköğretim Kurumları", resmî özel veya pansiyonlu ilkokul, ortaokul, ilköğretim okulu ile yatılı ilköğretim bölge okulunu,

"İlkokul", ilköğretim çağındaki kız ve erkek çocukların eğitim ve öğretimlerini sağlamak üzere açılan ve öğrenim süresi beş yıl olan ilköğretim kurumunu,

"Ortaokul", ilkokula dayalı üç yıllık eğitim-öğretim veren gündüzlü, pansiyonlu ilköğretim kurumunu,

"İlköğretim Okulu", gündüzlü ve pansiyonlu sekiz yıllık ilköğretim kurumunu,
 "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu", nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde aynı yönetim altında kurulan sekiz yıllık parasız yatılı ilköğretim kurumunu,

"Birleştirilmiş Sınıf, az sayıda öğrencisi olan ilkokullarda birden fazla sınıfın birleştirilerek bir grup teşkil etmek suretiyle tek öğretmen tarafından okutulan sınıfı,

"Taşınalı İlköğretim", ilköğretim çağındaki çocuklar ile birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan öğrencileri ve az nüfuslu dağınık yerleşim birimlerinde bulunan okullardaki öğrencilerin, merkez olarak seçilen ilköğretim kurumlarına günü birlik taşınıp eğitim-öğretimlerinin sağlanması için yapılan uygulamayı,

"Merkez Okul", çevre okul ve yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim-öğretimlerini sürdürdükleri ilköğretim kurumunu,

"Refakatçi Öğretmen", çevre, okul ve yerleşim birimlerinden öğrencilerin merkez okula servis ile günü birlik taşınması esnasında refakat eden öğretmeni,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonlar, Plânlama, Değerlendirme ve Uygulama

İl ve İlçede Kurulan Komisyon

Madde 5- (Değişik : 31.07.1995/2435 TD) Komisyon il ve ilçe millî eğitim müdürünün veya görevlendireceği müdür yardımcısı/şube müdürünün başkanlığında;

- a) Merkez okullar arasından seçilen bir okulun müdürü,
- b) Merkez okullarda görev yapan öğretmenler arasından seçilecek bir öğretmen,
- c) Merkez okullardaki okul aile birliği veya koruma derneği başkanları arasından seçilen bir temsilci,
- d) Öğrencisi taşınan köylerin muhtarları arasından seçilen bir temsilci,
- e) Taşınan öğrenci velileri arasından seçilen bir temsilciden,
- f) (Ek:31.07.1995/2435 T.D.) Bölgesi ilköğretim müfettişlerinden görevlendirilen bir üyeden oluşur.

Komisyon üyeleri, millî eğitim müdürlüğünce seçilir. Gerekli görüldüğünde komisyona yeni üyeler alınabilir. Komisyonun görev süresi bir yıl devam eder. Komisyon çalışmalarını yürütürken ilgili yerleşim birimlerinin belediye başkanları, köy ve mahalle muhtarları, okul koruma derneği, okul aile birliği başkanları ile

ihtiyaç duyulduğu takdirde kamu kurum ve kuruluşları yetkililerinin görüşleri alınır.

Komisyonun Görevleri

Madde 6- Komisyon, aşağıda belirtilen görevlerini hazırlayacağı bir plan çerçevesinde yürütür. Her görev ve çalışma sonunda bir rapor düzenleyerek millî eğitim müdürlüğüne sunar.

Komisyonun Görevleri Şunlardır;

- a) Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınacak yerleşim birimleri ve okulları tespit etmek,
- b) Yerleşim birimleri ve okullarda bulunan ilköğretim çağındaki çocukların yaş, cinsiyet ve sınıflara göre sayılarını belirlemek,
- c) Merkez okul olarak seçilen her okulun derslik, sınıf, şube, öğretmen, öğrenci, personel, araç-gereç ve diğer tesisleri ile ilgili bilgileri toplamak,
- d) Kapalı bulunan okul ve lojmanın bakım, onarım, kullanım ve geçici devir işlemleri ile ilgili teklifte bulunmak,
- e) Her merkez okula taşınacak öğrencilerin sayılarını dikkate alarak kaç araçla ve nasıl taşınacağı konusunda görüş bildirmek,
- f) Öğrenci velilerinin istekli olup olmadığını tespit etmek,
- g) Taşınan öğrencilerin ulaşım, sağlık, ısınma ve beslenme gibi konularında gerekli tedbirlerin ne şekilde alınıp uygulanacağını tespit etmek,
- h) Gerekli görüldüğü takdirde öğrenci servislerinde hangi refakatçi öğretmenlerin görevlendirilebileceğini tespit etmek,
- i) Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan yerleşim yerlerindeki öğrenci velilerine, köy ve belde yöneticilerine bu konuda bilgi vermek,
- j) Merkez okulları, öğretim yılı içinde zaman zaman ziyaret ederek uygulamada karşılaşılan problemleri tespit etmek ve bu problemlerin çözümü için gerekli teklifleri ilgili makamlara bildirmek,
- k) Nüfus, coğrafi yapı, ulaşım, iklim, merkez seçilecek okulun durumu ve konumu gibi özelliklerine göre, ilçeye bağlı yerleşim birimleri gruplaştırmak,
- l) Taşınmalı kapsamına alınan yerleşim birimlerinin yol durumu, uzaklığı ve ulaşım planını gösteren krokiyi hazırlamak,
- m) Uygulamanın tahmini aylık ve yıllık giderlerini hesaplamak,

n) Uygulama sebebi ile kapatılan okulun araç ve gereçlerini kullanacak ilköğretim kurumlarını tespit etmek,

o) Taşınan öğrencilerin taşıma ve beslenme giderlerine mahallî imkânlarla katkıda bulunmak için gerekli tedbirleri zamanında almak ve kaynak temini girişimlerinde bulunmak.

Plânlama

Madde 7- İl ve ilçe millî eğitim müdürlüğünce kendi bölgesi içinde her yıl Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınacak veya çıkarılacak ilköğretim kurumları ve yerleşim birimleri ile ilgili komisyonca yapılacak çalışmalar, ayrıca bölgesi ilköğretim müfettişlerince incelenip rapora bağlandıktan sonra plânlanır.

Bu plânlama yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Yerleşim biriminde okul bulunmamak,
- b) (Değişik : 31.07.1995/2435 TD) Öğrenci mevcudu 30'dan az olmak,
- c) Geçici binada eğitim ve öğretim yapmak,
- d) Birden fazla yerleşim biriminde bulunan öğrencileri aynı güzergâh üzerinde tek araçla taşımak,
- e) Merkez olarak seçilen okulun en az beş dershanesi bulunmak,
- f) Merkez okula öğrencisi taşınacak yerleşim birimleri en az 2 km. en çok 30 km. uzakta bulunmak.

Değerlendirme

Madde 8- Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınacak veya çıkarılacak okul ve yerleşim birimlerinin plânlamaya uygun olup olmadığı komisyonca karara bağlanır.

Madde 9- Komisyon, planlama gereğince taşımayı yol, iklim, çevre şartları ve ekonomik olması bakımından değerlendirir.

Madde 10- Taşınması güç ve ekonomik olmayan yerleşim birimlerinde bulunan öğrenciler, varsa millî eğitim müdürlüğünce yatılı ilköğretim bölge okulları ile pansiyonlu okullara yerleştirilir. Yoksa bu öğrencilerin eğitim-öğretimlerinin sağlanması için gerekli tedbirler alınır.

Madde 11- İlçe millî eğitim müdürlüklerince yapılan plânlama çalışmaları, düzenlenecek rapor ve listesi Nisan ayı sonuna kadar il millî eğitim müdürlüğüne sunulur.

İlde Kurulan Komisyon

Madde 12- İl millî eğitim müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında,

a) Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan okulların yer aldığı bölgenin ilköğretim müfettişlerinden biri,

b) Taşımali İlköğretim Uygulamasının yapıldığı ilçelerden birinin millî eğitim müdürü,

c) Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan merkez okullarından bir okul müdürü,

d) Merkez okulların okul aile birliği veya koruma derneği başkanlarından birinin katılmasıyla komisyon kurulur.

Komisyon üyeleri, millî eğitim müdürlüğünce seçilir, ilçelerden gelen Taşımali İlköğretim ile ilgili raporları ve okul listelerini komisyon bir bütün olarak inceleyerek değerlendirir ve Mayıs ayı sonuna kadar karara bağlar.

Uygulama

Madde 13- Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınacak veya uygulamadan çıkartılacak okul ve yerleşim birimleri ile ilgili karar ve liste, valilikçe 15 Haziran'a kadar Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Madde 14- Valiliklerden gelen teklifler Bakanlıkça değerlendirilerek, Taşımali İlköğretim uygulamasına başlayacak veya uygulama kapsamından çıkarılacak okul ve yerleşim birimlerine ait onay en geç 15 Ağustos'a kadar gönderilir.

Madde 15- Bakanlıkça gönderilen onay, öğretim yılı başlamadan valiliklerce uygulanmaya konulur.

Madde 16- Millî eğitim müdürlüklerince Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan okulların yönetici, öğretmen ve diğer personelleri ile öğrenci velilerine uygulama hakkında gerekli bilgilerin verilmesi ve uygulamanın tanıtılması ile ilgili olarak eğitim faaliyetleri düzenlenir.

Madde 17- Taşımali İlköğretimin yapıldığı millî eğitim müdürlükleri bünyesinde bir şube müdürlüğüne uygulama ile ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesinde sorumluluk verilir.

Madde 18- Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan okulların yönetici ve öğretmenleri valilikçe ihtiyaç duyulan okullara atanır.

Madde 19- Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan yerleşim birimlerinde boş bulunan okul bina ve tesisler ile öğretmen lojmanları aşağıdaki hususlar dikkate alınarak değerlendirilmeye çalışılır.

Söz konusu uygulama kapsamına alınan ve boş bulunan okul, bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanları Bakanlığın muvafakati alınarak;

a) Okul binalarının öncelikle halk eğitim hizmetlerinde ve diğer millî eğitim hizmetlerinde kullanılması, sonra sağlık, nüfus plânlaması, köy kütüphanesi, PTT gibi hizmetlere geçici olarak tahsisinin yapılması,

b) Öğretmen lojmanlarının öncelikle öğretmenlere ve milli eğitim personeline, bunun dışında diğer kamu görevlilerine geçici olarak tahsisinin yapılması,

c) Okul bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanlarının geçici olarak tahsisinden 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 76, maddesi gereğince elde edilecek gelirlerin ilköğretim hizmetlerinde kullanılması,

d) Okul bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanlarının, geçici olarak tahsisi yapılan kamu kurum ve kuruluşları tarafından bakım ve onarımlarının yapılması şartıyla tahsis edilir.

Madde 20- Boş kalan okul binası, tesisleri ile araç-gereç ve öğretmen lojmanları, köy muhtarına bakım ve korunması yapılmak üzere teslim edilir. Öğrencisi taşınan okuldaki defter, dosya, kayıtlar ve her türlü resmî evrak merkez okulda muhafaza edilir.

Madde 21- Taşınmalı İlköğretim Uygulamasına alınan okulların araç ve gereçleri mülkî amirlerin izniyle ihtiyaç duyulan okullara ayniyatla verilebilir.

Merkez Okul Müdürünün Görevleri

Madde 22- Merkez okul müdürünün görevleri şunlardır;

a) Okulun fizikî durumuna göre Taşınmalı İlköğretim Uygulaması kapsamına giren çocuklardan okuluna alabileceği öğrenci sayısını tespit ederek Mart ayı sonuna kadar il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

b) İl ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince, okuluyla gruplaştırılması uygun görülen yerleşim birimlerinde ilköğretim çağındaki çocuklar ile buradaki ilköğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin kayıt ve kabul işlemlerini yapmak.

c) Taşınan öğrenciler ile merkez okuldaki öğrencilerin birlikte eğitim öğretimlerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını sağlamak.

d) Taşınacak öğrencilerin geliş ve gidişlerine göre haftalık ders dağılım ve günlük vakit çizelgesini düzenlemek.

e) Taşınan öğrencilerin, yeteri kadar öğretmeni bulunmayan ilköğretim kurumlarından geldiği dikkate alınarak yetiştirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

f) Taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini güvenli ve sağlıklı bir şekilde yemeleri için gerekli tedbirleri almak.

Madde 23- Taşınmalı İlköğretim uygulaması kapsamına alınan yerleşim birimlerindeki lojmanda oturan öğretmenlerden istekli olanlar, refakatçi öğretmen olarak öğrencilerle birlikte gününbirlik araçla gidip gelmek üzere görevlendirilir. Refakatçi öğretmen olarak görevlendirilen öğretmenlere yolluk ve yevmiye ödenmez.

Refakatçi öğretmenin görevleri şunlardır:

a) Refakat ettiği öğrencilerin güvenli ve emniyetli bir şekilde geliş gidişlerine yardımcı olmak.

b) Taşınan öğrencilerin merkez okullarda yaptıkları sosyal ve eğitici faaliyetlerin, kendi yerleşim birimlerinde de yapılması için okul yönetimine yardımcı olmak.

c) Okul - aile - öğrenci ilişkilerinde aktif rol oynamak

d) Öğrencilere sağlık, beslenme ve temizlik konularında yardımcı olmak.

e) Okul müdürlüğünce verilen bu konu ile ilgili diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gelir ve Giderler

Madde 24- Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında kullanılmak üzere;

a) Genel bütçeden ayrılan pay,

b) Bakanlıkça yardım mahiyetinde gönderilen gelirler,

c) İl Özel İdare Bütçesinden ayrılan pay,

d) 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu hükümlerine göre elde edilen gelirler,

e) İhale teminatları,

f) Yardım ve bağışlar,

g) (Değişik : 31.07.1995/2435 TD) Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan köy

okulları için kesinleşmiş köy bütçesinden %10 oranında ayrılan payın tahsisi

h) (Ek : 31.07.1995/2435 TD) Taşınan köy okullarına tahsis edilmiş olan araziden ve okul uygulama bahçesinden elde edilen gelirler.

Bu gelirler, İl Özel İdaresinin İlköğretim Gelir ve Ödenekleri tertibine aktarılarak Taşınalı İlköğretim Uygulamasında kullanılır.

Giderler

Madde 25- Madde 24'de belirtilen gelirler, öğrencilerin taşıma ve ihtiyaç duyulan okullarda beslenme giderleri için kullanılır. Ödeme, yapılacak plânlama ve sözleşme esaslarına uygun olarak yapılır. Artan gelir sonraki yıla devredilir ve o yıl Taşınalı İlköğretim Uygulamasında kullanılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İhale İşlemleri

Madde 26- Millî eğitim müdürleri okulların açılmasından en geç bir ay önce toplanarak ihale şartnamesini hazırlar. Ancak; taşımının ekonomik ve güvenli bir şekilde yapılabilmesi için varsa öncelikle belediye, kamu kurum ve kuruluşlarına ait araçlardan faydalanılması esas alınır.

Madde 27- İhale işlemleri aşağıdaki şekilde yapılır:

a) Taşıma işleme ait ihale işlemleri il ve ilçelerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa (EK-1) göre gerçekleştirilir.

b) İhale, okullar açılmadan en geç bir hafta önce mevzuatına uygun olarak yapılır.

Madde 28- Taşınalı İlköğretim Uygulaması kapsamına alınan yerleşim birimlerinde hizmet verecek araçların özellikleri, taşıt sürücüsünün yükümlülükleri ve diğer hususlar "Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği" (EK-2) hükümleri gereğince yürütülür. Ancak okul servis araçlarındaki yaş sınırına uygun araç bulunmaması halinde bilirkişinin vereceği teknik rapora göre araçların ihaleye girmeleri sağlanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 29- Taşınalı İlköğretim Uygulaması hakkında il ve ilçe millî eğitim müdürlüğü yetkilileri, merkez okul idarecileri ve öğretmenlerince, başta veliler

olmak üzere kamuoyu aydınlatılır.

Madde 30- Yıllık il ilköğretim kurumları yapım programlarında Taşımali Merkez Okullarının bina, ek tesis ve lojman ihtiyaçlarına öncelik verilir.

Madde 31- Merkez okulların ders araç-gereç ve diğeri ihtiyaçlarının karşılanmasına öncelik verilir. Boş olan okullarda mevcut olan eğitim araç ve gereçleri, donatım malzemeleri ihtiyaç duyulduğu takdirde ayniyatla merkez okullara aktarılır.

Madde 32- Olağanüstü sebepler ile deprem, çığ, sel, yangın gibi afet sonucu Taşımali İlköğretim Uygulaması kapsamına alınacak veya çıkarılacak yerleşim birimleri ve okullar valilikçe teklif edilerek Bakanlıkça onaya bağlanır.

ALTINCI BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

Yürürlük

Madde 33- Bu Yönerge hükümleri yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 34- Bu Yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

Bu Yönerge, 03/06/2007 tarihli ve B.08.0.İGM.0.08.02.03.701/10293 sayılı Genelge ile (Genelge No 2007/53) yürürlükten kaldırılmıştır.

EK- 5: TAŞIMALI İLKÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ (2005)

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 15/04/2000

Yayımlandığı Resmi Gazete No: 24021

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler : Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, ilköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, taşınmalı ilköğretim uygulaması ile ilgili iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik; 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa, 3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununa, dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Milli Eğitim Bakanlığını,
- b) Bakan: Milli Eğitim Bakanını,
- c) Milli Eğitim Müdürlüğü: İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünü,
- d) İlköğretim Okulu: Zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğretim süresi sekiz yıl olan ilköğretim okulunu,
- e) Birleştirilmiş Sınıf: Birleştirilerek bir derslikte tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıfı,
- f) Taşınmalı İlköğretim: İlköğretim okulu bulunmayan veya eğitim-öğretime kapalı olanlar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki

öğrencilerin seçilen merkezlerdeki ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak eğitim-öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamayı,

g) Taşıma Merkezi İlköğretim Okulu: Çevredeki yerleşim birimlerinden taşınan öğrencilerin eğitim-öğretim gördükleri ilköğretim okullarını,

h) Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Öğrencileri taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimini,

ı) Öğrencisi Taşınan Okul: Birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı taşıma kapsamına alınan ilköğretim okulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Planlama, Değerlendirme Komisyonu, Görevleri ve Uygulama

Planlama

Madde 5 - İl ve ilçelerde, yeni öğretim yılında taşınmalı kapsamına alınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim okullarının seçimi ve planlaması için "Planlama Komisyonu" kurulur.

Planlama Komisyonu

Madde 6 - Komisyon, milli eğitim müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, çevredeki ilköğretim okullarının özelliklerine göre seçilen en çok beş merkez ilköğretim okulu müdüründen oluşur.

Komisyon, nisan ayının ilk haftasında kurulur; üyeleri, milli eğitim müdürü tarafından belirlenir.

Komisyon, çalışmalarını yürütürken; ilgili yerleşim birimlerinin belediye başkanları, köy muhtarları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerini, görüşlerini almak üzere toplantıya davet edebilir.

Komisyon, "Taşınmalı İlköğretim" in planlamasını yaparken bölgesindeki ilköğretim müfettişlerinin görüşlerini ve inceleme raporlarını dikkate alır.

Planlama Komisyonunun Görevleri

Madde 7 - Komisyonun görevleri şunlardır:

a) Köy ve köy altı yerleşim birimlerindeki çağ nüfusu ile o yerleşim birimlerindeki ilköğretim okullarında bulunan kız-erkek öğrencileri sınıflara göre tespit etmek.

b) Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak veya çıkartılacak okul ve yerleşim birimleri ile öğrenci sayılarını tespit etmek.

c) Öğrenci sayısına ve ulaşım şartlarına göre öğrencisi taşınacak yerleşim birimlerini gruplandırarak, taşıma merkezi ilköğretim okullarını tespit etmek.

d) Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan yerleşim birimlerinin, merkez ilköğretim okullarına uzaklığını ve ulaşım planını gösteren taşınmalı ilköğretim haritasını (30x40 cm ebatlarında) hazırlamak.

e) Her merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısını dikkate alarak; öğrencilerin kaç araçla taşınacağını, aracın izleyeceği yol ve durakları ile saatlerini belirlemek.

f) (Değişik bend: 27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./1.mad) Öğrencilerin güvenli şekilde taşınmaları ile sağlık ve beslenme konularında alınacak önlemleri belirlemek.

g) Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınarak kapatılan okulların bina ve tesisleri ile ders araçları ve demirbaşlarının öncelikle merkez ilköğretim okullarının ihtiyaçları giderilmek amacıyla milli eğitim müdürüne öneride bulunmak.

h) Taşınmalı ilköğretim planlamasına ilişkin hazırlanan gerekçeli raporun, mayıs ayının ikinci haftasında milli eğitim müdürüne sunmak.

ı) (Ek bent: 17/08/2000 - 24143 R.G) Taşıma planlamasında, Bakanlıkça illere tahsis edilen ödeneğin yeterli olmaması durumunda gerekli ödeneğin sağlanması için mahalli idarelerin kaynakları ile diğer kaynakları değerlendirmek.

Taşıma Merkezi İlköğretim Okulunun Özellikleri

Madde 8 - Merkez ilköğretim okulunun seçiminde şu özellikler aranır:

a) Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre daha merkezi durumda olması.

b) Bünyesinde en az sekiz dersliğin bulunması veya fiziki kapasitenin sekiz yıllık zorunlu ilköğretime yeterli olması.

c) Merkez ilköğretim okulunun bulunduğu yerleşim biriminin çevre köylerle ulaşım olanaklarına sahip gelişmeye uygun ve nüfusunun artıyor olması.

d) Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması.

e) Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması.

Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminin Özellikleri

Madde 9 - (Değişik madde: 27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./2.mad)

İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 16 ncı ve 22 nci maddeleri gereğince öncelikle yatılı ilköğretim bölge okulu ve pansiyonlu ilköğretim okullarına

yerleştirilecek öğrenciler tespit edilir. Taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım şartları elverişsiz olan yerleşim birimlerindeki öğrenciler öncelikle bu okullara yerleştirildikten sonra taşıma kapsamına alınır.

Öğrencisi taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak okul ve yerleşim birimlerinin seçiminde;

a) Yerleşim biriminde okul bulunmaması,

b) Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılamayacak derecede hasarlı olması,

c) 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıflarda toplam öğrenci sayısının 10 dan az olması,

d) Yerleşim birimindeki ilköğretim okulunda 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci sınıflar için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu sınıflardaki toplam öğrenci sayısının 60'tan az olması,

e) Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim biriminin, merkez okula uzaklığının en az 1,5 km olması, özellikleri aranır.

f) (Değişik bend: 25/04/2005 - 25796 S.R.G. Yön/1.mad) Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim okuluna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 km olması esastır. Gerektiğinde bu uzaklığın 1,5 km'ye kadar indirilmesine Planlama Komisyonu karar verebilir.

Değerlendirme

Madde 10 - Planlama Komisyonu tarafından hazırlanan raporları değerlendirmek ve ilçeler arasında eşgüdümü sağlamak üzere "Değerlendirme Komisyonu" kurulur.

Değerlendirme Komisyonu

Madde 11 - İl milli eğitim müdürünün görevlendireceği ilgili müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında, taşınmalı ilköğretim uygulamasının yapıldığı ilçe milli eğitim müdürlerinden oluşur. Komisyon, haziran ayının ilk haftasında toplanır.

Komisyonun Görevleri

Madde 12 - Değerlendirme komisyonunun görevleri şunlardır:

a) İlçelerin taşınmalı ilköğretim planlama raporlarını inceleyerek Yönetmelik hükümlerine uymayan, öğrencisi taşınan okul ve yerleşim birimleri ile taşıma merkezlerini uygulama kapsamından çıkartmak.

b)Başka bir ilçedeki merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini planlamak.

c)Taşıma kapsamında çıkartılan ilköğretim okullarının bakım ve onarımlarının yapılarak eğitim-öğretime hazırlanması için milli eğitim müdürüne bildirmek.

d) Başka bir ildeki merkez ilköğretim okuluna öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini tespit ederek, iller arasında gerekli eşgüdümün sağlanması için il milli eğitim müdürlüğüne bildirmek.

e) İl düzeyinde taşınmalı ilköğretimin planlamasını Taşınmalı İlköğretim Bilgi Formuna (Ek-1) göre hazırlayıp valilik onayına sunulmak üzere il milli eğitim müdürüne bildirmek.

Uygulama

Madde 13 - Yapılan planlama sonucu taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan ve çıkartılan yerleşim birimleri ile merkez ilköğretim okulları, il milli eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile uygulamaya konulur. Bu onay bir öğretim yılı geçerlidir.

İl milli eğitim müdürlüğüne, en geç temmuz ayının ilk haftasında valilik onayı ile bilgi formlarının bir örneği İlköğretim Genel Müdürlüğüne, bir örneği de ihale işlemleri yapılmak üzere ilçe milli eğitim müdürlüklerine gönderilir.

Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri

Madde 14 - Merkez İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri Şunlardır:

a) Okulun fiziki durumuna göre taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan çocuklardan okula alabileceği öğrenci sayısını sınıflara göre tespit ederek mart ayı sonuna kadar il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne bildirmek.

b) Taşıma yoluyla okula gelen öğrencilerin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre kayıt ve kabullerini yapmak.

c) Taşınan öğrenciler ile merkez okuldaki öğrencilerin birlikte eğitim-öğretimlerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını sağlamak.

d) Taşınacak öğrencilerin geliş-gidişlerine göre haftalık ders dağıtım ve günlük vakit çizelgesini düzenlemek.

e) Taşınan öğrencilerin, yeterli sayıda öğretmeni bulunmayan ilköğretim okullarından geldikleri dikkate alınarak yetiştirilmeleri için gerekli önlemleri almak.

f) Taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli şekilde yemeleri için gerekli önlemleri almak.

g) Merkez okullarda yapılan eğitsel etkinlikleri, taşınan öğrencilerin geldikleri yerleşim birimlerinde de olanaklar ölçüsünde yapmak.

h) Taşınan öğrencilerin velileri ve köy muhtarları ile yakın ilişkide bulunarak okulla iş birliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak.

i) Servis araçları ile taşınan öğrencilerin, isim listelerine göre kontrol etmek.

i) Araçların aylık çalışma programlarını, her ayın sonunda milli eğitim müdürlüğüne bildirmek.

j)(Değişik bend:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./3.mad) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygunluğunun ve sözleşme hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığını günlük olarak kontrol etmek, varsa aksaklıkların giderilmesi için gerekli önlemleri almak ve millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

k) Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin isim ve adresleri ile aracın plakasını bağlı bulunduğu jandarma karakolu veya emniyet müdürlüğüne bildirmek.

l) Okul servis araçlarının arkasındaki "OKUL TAŞITI" tabelasının üst kısmına, okunabilecek şekilde ilçe milli eğitim müdürlüğüne sürücü hatalarının bildirileceği telefon numarasının yazdırılmasını sağlamak.

m) Biri öğretim yılı başında olmak üzere öğretim yılı içerisinde taşınan öğrencilerin velileri ile en az üç toplantının yapılmasını sağlamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İhale İşlemleri

Taşıma İhalesi

Madde 15 - (Değişik madde:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./4.mad) İhale işlemleri, yürürlükteki ihale mevzuatına göre yapılır.

İhalelerde Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 16 - İhale sözleşmeleri ve ihale şartnameleri hazırlanırken dikkat edilecek hususlar:

a) İhale sözleşmeleri ve şartnamelerle ilgili olarak merkez ilköğretim okulu müdürlerinin görüşleri de alınır.

b) İhale işlemleri en geç ağustos ayının son haftasında bitirilir. Bu tarihten sonra sel, yangın, deprem gibi olağanüstü durumlar dışında hiçbir şekilde valilik onayı alınmaz ve taşıma ihalesi yapılamaz.

c) (Değişik bend:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./5.mad) İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü, ihale sözleşmeleri ile taşınalı ilköğretim bilgi formu (Ek-1) ve ödenek formunun (Ek-2) ikişer suretini eylül ayının ilk haftasında il millî eğitim müdürlüğüne, bir suretini de ilgili taşıma merkezi ilköğretim okulu müdürlüğüne gönderir.

d) (Değişik bend:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./5.mad) İl Millî Eğitim Müdürlüğü, ihale sözleşmeleri ile taşınalı ilköğretim bilgi formu (Ek-1) ve ödenek formunun (Ek-2) birer suretini en geç eylül ayının üçüncü haftasında İlköğretim Genel Müdürlüğünde olacak şekilde gönderir.

e) (Değişik bend:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./5.mad) Taşınalı İlköğretim kapsamında hizmet verecek araçların özellikleri, taşıt sürücülerinin yükümlülükleri ve diğer hususlar, İçişleri Bakanlığı Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine göre düzenlenir.

f) (Değişik bend: 25/04/2005 - 25796 S.R.G. Yön/2.mad) Normal öğretim yapan taşıma merkezi ilköğretim okuluna, aynı araçla birden fazla sefer yapılarak öğrenci taşınmaz. Ancak, ikili öğretim yapan taşıma merkezi ilköğretim okuluna sabahçı öğrenciler için bir, öğlenci öğrenciler için bir sefer olmak üzere bir araçla en fazla iki sefer yapılarak öğrenci taşınabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gelir ve Giderler

Madde 17 - 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 76'ncı maddesinde belirtilen gelirlerden taşınalı ilköğretim için ayrılan ödenekler, aynı kanunun ilgili maddeleri gereğince taşınalı ilköğretim giderlerinde kullanılır.

Taşınalı ilköğretim için genel bütçeden ayrılan paydan gönderilerek özel idare bütçesine aktarılan ödenekler ile özel idare bütçesinden ayrılan paylar başka bir amaçla kullanılamaz. Artan miktar, taşınalı ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere bir sonraki yıla aktarılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 18 - Taşımali ilköğretim ile ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi için Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği gereğince milli eğitim müdürü, bir milli eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürüne görev verir.

Madde 19 - Öğrencisi taşımali ilköğretim kapsamına alınarak kapatılan ilköğretim okullarında görevli yönetici ve öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurum Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğine göre ihtiyaç duyulan okullara atanırlar.

Madde 20 - Öğrencisi taşıma kapsamına alınarak kapatılan okullarda bulunan ders araçları ile demirbaş malzemeler, merkez ilköğretim okullarına öncelik verilmek kaydıyla ihtiyacı olan ilköğretim okullarına milli eğitim müdürlüğünce ayniyatla verilir. Öğrencisi taşınan okullardaki defter, dosya, kayıtlar ve her türlü resmi evrak merkez ilköğretim okuluna teslim edilerek muhafaza edilir.

Madde 21 - (Değişik madde:27/02/2004-25386 S.R.G. Yön./6.mad) Öğrencisi taşıma kapsamına alınarak kapatılan ilköğretim okullarının bina ve tesisleri, okulöncesi eğitim, halk eğitim ve diğer millî eğitim hizmetlerine, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu hükümlerine göre bakım, onarım ve işletme giderleri kullanıcı tarafından karşılanmak kaydıyla geçici olarak tahsis edilebilir.

Boş kalan okul bina ve tesisleri ise bakımları yapılmak kaydıyla köy muhtarlıklarına teslim edilir."

Madde 22 - Taşımali ilköğretim kapsamına alınan yerleşim birimlerinin yol bakım ve onarımlarının yapılması, eğitim-öğretim süresince ulaşımaya açık tutulması, yol emniyetinin sağlanması için il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince ilgili kurumlarla iş birliği yapılarak gerekli önlemler alınır. Ancak, kamu kurum ve kuruluşları ile yaptıkları hizmet karşılığı olarak herhangi bir ödemede bulunulması konusunda protokol yapılamaz.

Madde 23 - Milli eğitim müdürlüğü, emniyet müdürlüğü ile iş birliği yaparak okul servis aracı sürücülerini, uyacakları kurallar ve gösterecekleri davranışlar konusunda öğretim yılı başında ve uygun gördüğü zamanlarda düzenlenecek kurs ve seminerlerle eğitime alır.

ALTINCI BÖLÜM

Geçici Hükümler, Yürürlük ve Yürütme

Geçici Madde 1 - 4306 sayılı Kanun kapsamında sağlanan gelirlere taşınan taşınmazlar için ayrılan ödenekler, 4306 sayılı Kanun uyarınca sekiz yıllık kesintisiz ilköğretime ilişkin özel ödenek uygulaması ve bunların harcanmasına ilişkin esas ve usullere göre harcanır.

Geçici Madde 2 - Taşınmaz ilköğretim kapsamına girmeyen yerleşim birimlerindeki okulların; yangın, sel, deprem gibi doğal afete uğraması durumunda, öğrencilerin en yakın yatılı ilköğretim bölge okullarına veya pansiyonlu ilköğretim okullarına yerleştirilememeleri durumunda, çözüm bulununcaya kadar öğrenciler, taşınmaz ilköğretim kapsamına alınırlar.

Geçici Madde 3 - (Ek madde: 25/04/2005 - 25796 S.R.G. Yön/3.mad) Daha önce taşıma kapsamına alınmış olup 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereğince, Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisine alınarak mahalleye dönüştürülen yerleşim yerlerine, Belediyelerce toplu taşıma hizmetleri götürülünceye kadar taşınmaz ilköğretim uygulamasına devam edilir. Bu husus Planlama Komisyonunca takip edilir.

Yürürlük

Madde 24 - Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşleri alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 25 - Bu Yönetmelik hükümlerini Milli Eğitim Bakanı yürütür.

Ek- 6: SERVİS ARACI VE SÜRÜCÜ KONTROL TUTANAĞI

TUTANAKTIR

.....İlköğretim okuluna taşınmalı sistem dolayısıyla
 ilköğretim okulu öğrencilerini
 Plakalı araçla taşıyannın aracı
tarhinde kontrol edilmiş aşağıdaki soruların cevapları
 aranmıştır.

- 1-Aracın ısıtma ve havalandırma tesisatı çalışıyor mu?
- 2-Okul taşıtı levhası var mı?
- 3-Dur lambası var mı?
- 4-Cam ve çerçeveler sabitlenmiş mi?
- 5-Sağlık çantası ve ilk yardım çantası var mı?
- 6-Trafik seti var mı?
- 7-Sürücünün ticari taşıt kullanma belgesi var mı?
- 8-Sürücünün ehliyeti sınıfına uygun ve en az üç yıllık mı?
- 9-Araç sürücüsü sözleşmede belirtilen kişi mi?
- 10-Taşıttın zorunlu karayolları mali sorumluluk sigortası var mı?
- 11-Öğrenciler sigorta yaptırılmış mı?
- 12-Aracın yaşı öğrenci taşımaya uygun mu?
- 13-Öğrenciler zamanında okula getirilip götürülüyor mu?
- 14-Aracın taşıma kapasitesi ve öğrenci sayısı uygun mu?
- 15-Öğrenci dışında yolcu alınıyor mu?
- 16-Kapılar sürücü kontrollümü?

Hayır ve Kısmen cevabı alanlar sürücüye söylenmiştir. iş bu tutanak tarafımdan imza altına alınmıştır.

Araç sürücüsü

Öğrenci

Okul müd.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	ALİ AĞIRKAYA			
Doğum Yeri:	SİVAS			
Doğum Tarihi:	06.06.1977			
Medeni Durumu:	EVLİ			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Mehmet Akif Ersoy		İçel/Tarsus	1989
Ortaöğretim	İbrahim Kozacıoğlu		İçel/Tarsus	1993
Lise	Cengiz Topel	Sosyal Bilimler	İçel/Tarsus	1996
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Sınıf Öğretmenliği	Konya	2002
Yüksek Lisans				
Becerileri:	Eğitim, Çocuk Psikolojisi, Ders Araç Gereçleri Tasarımı, AB Proje Koordinatörlüğü			
İlgi Alanları:	Bilişim Teknolojileri, Sosyal Sorumluk Projeleri, Grafik Tasarım			
İş Deneyimi:	8 yıllık Sınıf Öğretmeni Konya – Kulu İlçesi			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:				
Tel:	0 505 773 68 17			
E-Posta:	aliagirkaya@hotmail.com			
Adres	Karapınar mah. İnönü Cad. Yusuf Küçükgöl İ.O Kulu - Konya			